

HET STEDELIJK INTERIEUR

'Een strategie voor nieuwe collectieve interieurs in Rotterdam'

Projectboek

Jeffrey Reule

Rotterdamse Academie van Bouwkunst

PRESENTATIE

Jeffrey Reule

ROTTERDAMSE ACADEMIE VAN BOUWKUNST

MSc Architectuur

november 2021

COMMISSIE

VOORZITTER

Hinke Majoor (studio lommer & RAvB)

MENTOR

Klaas van der Molen (GOLDSMITH)

CRITICS

Hans van der Heijden (Hans van der Heijden architect)

Kris Schaaßberg (stadsontwikkeling - gemeente Rotterdam)

INHOUD

Inleiding	7
Stedelijke Interieurs	8
Rotterdam	18
Locatie	26
Opgave	37
Pleidooi	38
Strategie voor de modernistische stad	40
Stedenbouw	42
Architectuur	82
Mauritshof	96
Boomgaardhof	102
Karel Doormanplein	108
Westblaakplein	114
Zwarte Paardenpassage	120
Boomgaardplein	126
Reflectie en positionering	136

INLEIDING

De stad bestaat bij de gratie van de behoefte aan interactie tussen mensen. In de stedelijke cultuur van Europese steden heeft het collectieve interieur altijd een verbindende overgang verzorgd tussen het openbare en het private domein. Deze collectieve interieurs zijn ontmoetingsplaatsen en zorgen voor interactie en uitwisseling. Ze zijn van betekenis voor de stad. Het zijn deze ruimten en plekken in de stad die bijdragen aan de stedelijk cultuur. Dit zijn de straten, pleinen, hoven, binnenplaatsen, collonades, luifels en andere overgangsruidten. De ruimten zijn toegankelijk voor haar bewoners en bezoekers van de stad. Ze kunnen ontstaan in bepaalde condities, maar wat zijn deze ingrediënten?

Deze stedelijke interieurs zijn niet een vanzelfsprekendheid, ze zijn in het gedrang door de huidige regerende cultuur van politiek, marktwerking en een visieloos openbaar bestuur.

In de huidige cultuur van stadsontwikkeling worden gebieden individueel verkaveld en ontwikkeld tot vrijwel losse objecten in de ruimte. Los van elkaar verbonden door straten en wegen, zonder dat het deel uit maakt van een groter geheel. Beeldkwaliteitsplannen moeten ervoor zorgen dat er enige continuïteit en samenhang in het stedelijk weefsel ontstaat. Weinig tot geen aandacht wordt er besteed aan de ruimte tussen de objecten. Daar waar ruimtes in het weefsel samenhangend zijn, elkaar verbinden en plekken stedelijke interieurs kunnen vormen in de stad.

Rotterdam is de stad die na het verwoestende bombardement koos voor een modernistische opzet van de stad. Dit heeft geleid tot een stedenbouw waarbij abstracte vrijstaande naar binnen gerichte bouwblokken ontworpen zijn, waardoor er veelal onaantrekkelijke en ongedefinieerde restruidten in de openbare ruimte ontstonden. Afstandelijk van hun context, die niets doen met de omliggende ruimte, niets doen om een sterk stedelijk weefsel te maken. Deze stedenbouw is louter functioneel en niet gericht op het openbare domein. Daar waar het interieur van de stad zich manifesteert.

Mijn afstudeerproject komt voort uit mijn fascinatie voor stedelijke interieurs. Het vormt de zoektocht naar een nieuw verstedelijkingsmodel gericht op de openbare collectieve interieurs van de stad.

STEDELIJKE INTERIEURS

Binnen in de stad, daar waar mensen wonen, werken, winkelen, leven. Elkaar ontmoeten. De stad als samenhangende structuur waardoor je van ruimte naar ruimte gaat. De stad met zijn straten, pleinen, hoven en gebouwen. Gebouwen met hun opeenvolging van de harde openbare buitenkant, langs de collectieve tussenruimte tot het private en intieme interieur. Veel ontmoetingsplaatsen in de stad zijn plekken die als interieurs zijn te beschouwen. Deze interieurs zijn onderdeel van het openbaar domein van de stad. Deze stedelijke interieurs verrijken de stad en leveren een overduidelijke bijdrage aan het stedelijk welzijn en cultuur.

De kaart van Rome door Giambattista Nolli toont voor mij het ideaalbeeld van de stad. Hij laat het verschil tussen private, zwarte, en publieke, witte, ruimten zien. De witte ruimten vormen de stedelijke interieurs van de stad. Deze publieke en openbare ruimtes vormen een netwerk in de dichtbebouwde stad.

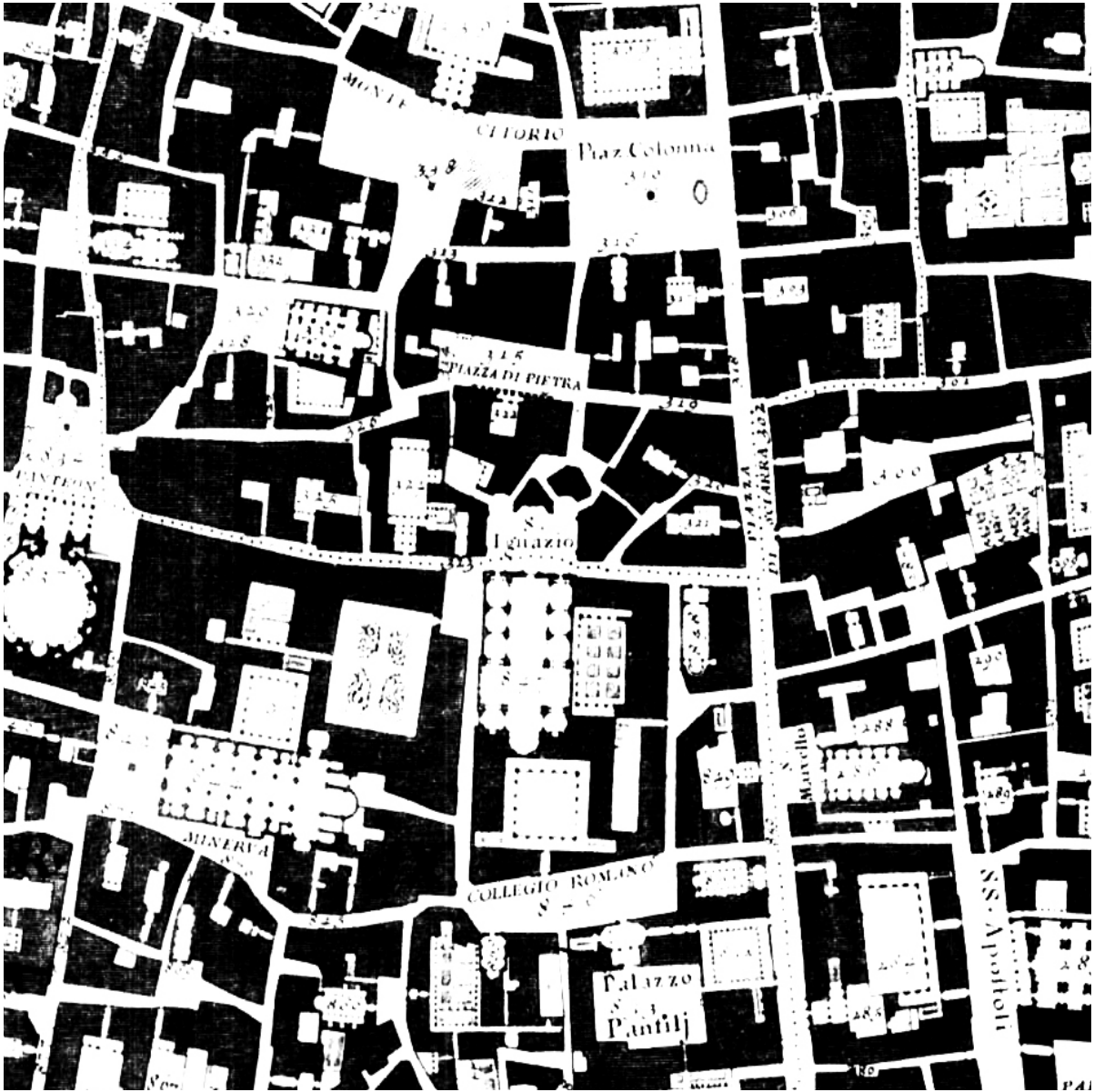
Ik ben op zoek gegaan naar de definitie van het stedelijk interieur. Wat zijn de ingrediënten om een goed stedelijk interieur te maken? Helaas is er geen eenduidige definitie. Het kan zelfs zijn dat een stedelijk interieur voor de een anders wordt ervaren als de ander.

Het begrip “stedelijk” heeft enkel betrekking als voorwaarde, dat een plaats of ruimte een onderdeel is van het urbane stedelijk weefsel. Er zijn verschillende aspecten die de stedelijkheid bepalen. Bijvoorbeeld de inbedding in het stedelijk netwerk, het mengen van functies, collectieve kwaliteiten in gebruik en toegankelijkheid. Een plek in de stad dat een collectieve kwaliteit bezit, dat de plek als een collectief interieur wordt gebruikt.

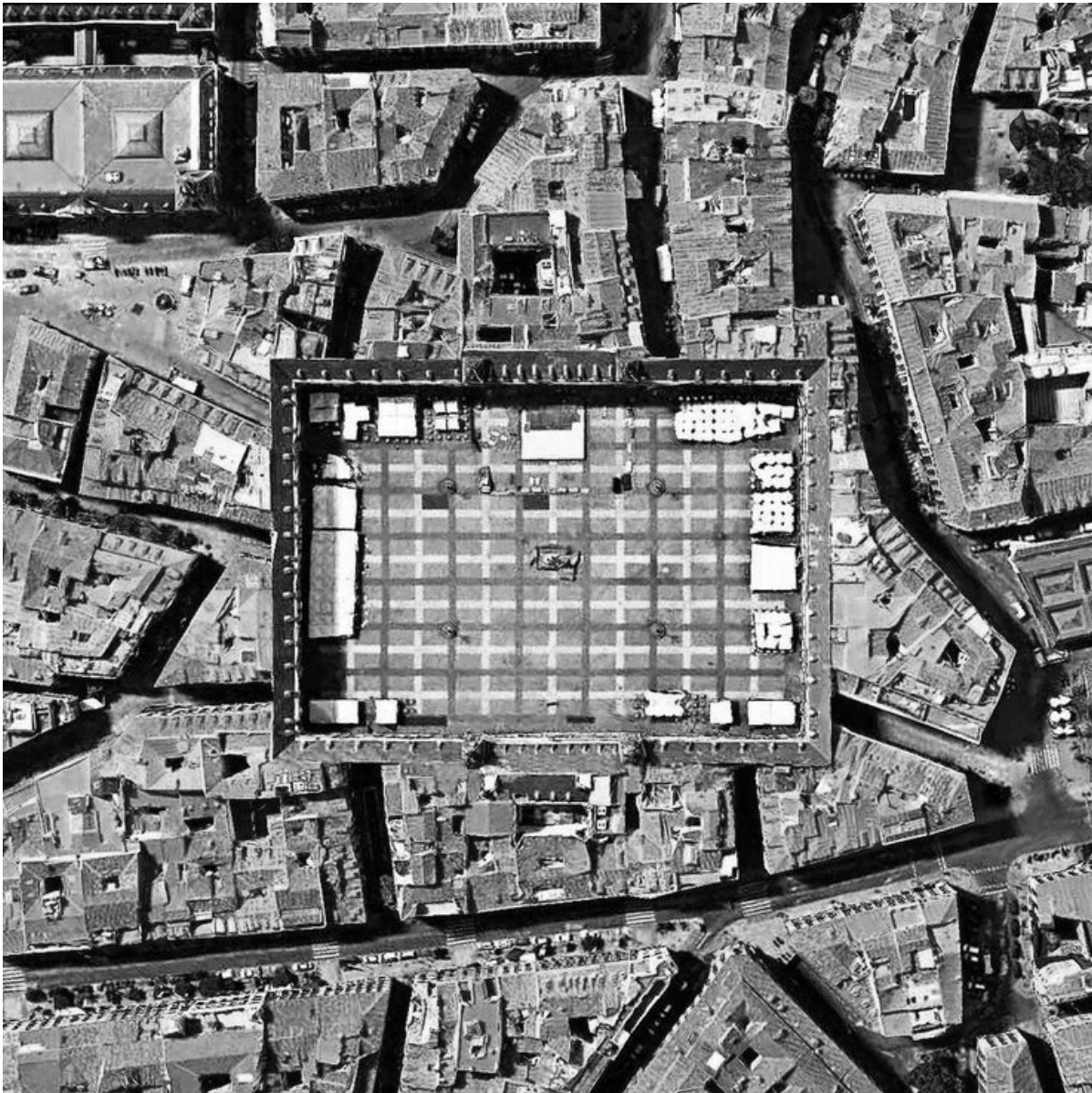
“Interieur” heeft hierbij betrekking op het inwendige van een object, duidend op de aankleding en vormgeving van een object of bouwwerk. Een ruimte in de stad die met een collectieve kwaliteit in zijn gebruik geassocieerd kan worden als een interieur in de stad.

Ik ben erachter gekomen dat het stedelijk interieur overdekte of op andere wijze ‘besloten’ collectieve stedelijke ruimtes zijn, die in principe voor iedereen toegankelijk zijn en die daardoor een rol spelen in het gebruik en de ruimtelijke structuur van de stad, en door middel van architectonische componenten; vloer, gevel, dak, geassocieerd worden met een interieur in de stad. Stedenbouw, landschap en architectuur zijn onderdeel van één geheel. Idealiter zijn ze als geheel ontworpen. Als het ware een gesamtkunstwerk.

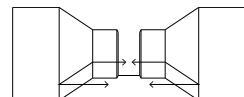
Door voorbeelden in binnen en buitenland te bezoeken en te analyseren, heb ik vat gekregen op de ingrediënten voor het maken van stedelijke interieurs.

NOLLI VAN ROME, IDEAAAL BEELD

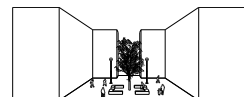
BESLOTENHEID

Plaza de Mayor in Madrid, een goed voorbeeld van een basaal stedelijk interieur. Want opgemerkt moet worden dat dit voorbeeld geen dak heeft. De beslotenheid van de stedelijke gevels zorgt voor een beschermt plein. De ruimten langs de randen vormen een tussenruimten met colonnades. Deze vormt de overgang tussen privé/publiek en openbaar. De colonnades zorgen voor een beschermt passeren langs de horeca en winkels. De orthogonaliteit versterkt het gevoel van beslotenheid. Het draagt bij aan de overzichtelijkheid van de ruimte. Verder zijn er goede afmetingen, beschutting bezonning, stedelijke wanden, bestrating, meubilair en sfeer.

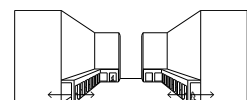
INTERIEURELEMENTEN

Het plein van Plaza de Mayor in Madrid is een openbaar verblijfsplein met caféterrassen en rondom een tussenruimte met colonnades. Er is zitgelegenheid op de terrassen of op traptreden van lantaarnpalen. Vanuit deze plekken is er veel te zien. Maar ook vanuit het raam van een woningen. Hangend over het frans balkon ontstaat er interactie tussen het private en het openbare. Het plein is voor de voetganger. Een standbeeld midden op het plein vormt als het ware een brandpunt, het zorgt dat mensen ook in het midden van het plein komen. Het patroon van gezaagde natuursteenkeien draagt bij aan het gevoel van een vloerbedekking. Het patroon van het plein loopt door in de penanten van de gevelwanden.

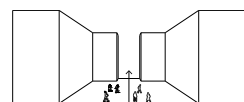
TUSSENRUIMTE

Place de la constitution in San Sebastian is bij uitstek een mooi voorbeeld van een stedelijk interieur. Dit plein heeft een duidelijke begrenzing in orthogonale vorm. Rondom het plein vormt een colonnade de tussenzone tussen het plein en het programma daar aangrenzend van. De colonnade zorgt voor beschutting en heeft een interieure kwaliteit door zijn afwerking en aankleding. Deze vormt een soort intermediaire zone, een overgang tussen privé/publiek en openbaar. Langs deze tussenruimte liggen cafés, eetgelegenheden, winkels, maar ook de entrees naar de bovengelegen woningen. Er is onderscheid gemaakt in afwerking tussen het plaveisel van het plein en dat onder de colonnade. Het plaveisel zorgt voor een introductie naar de privé/publieke functies aangrenzend.

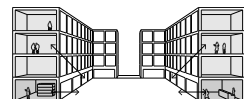
DOORWAADBAARHEID

Het Palazzo degli Uffizi in Florence, toont op de juiste manier dat stedelijke interieurs doorwaadbaar dienen te zijn. Men moet van ruimte naar ruimte kunnen bewegen. Bewegen en tot stil stand komen behoort tot de transitie door de stad. Stedelijke interieurs kunnen enkel ontstaan door net als bij Uffizi onderdeel te zijn van het stedelijk weefsel, die straten en pleinen met elkaar verbindt. Ze fungeren bij uitstek als verbinding, maar er wordt ook verbleven. Dus er is ruimte om tot stilstand te komen. Trappen fungeren als rustpunten in het voorbijgaan. De grote colonnades zijn tussenruimte tussen het openbare plein en de meer private/publieke kantoren en museumgalerie.

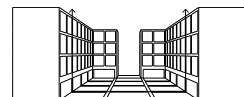
PROGRAMMAMENING EN VERDICHTING

De best werkende stedelijke interieurs zijn diegene waarachter de stedelijke wanden een programmamenging plaatsvindt. Deze zorgt voor levendigheid op verschillende momenten van de dag. Meestal zien we publiek programma in de plint en privaat programma zoals wonen en kantoren daarboven. De entrees aan de pleinen zorgen voor een goede afwisseling in levendigheid. Veel van dit soort ruimten in de stad zijn ontstaan vanuit de vraag naar verdichting. Programma menging is essentieel om gebieden niet monotoon te maken. Hierboven het plan Leibnizklonnaden van architect Hans Kollhoff voor de Walter-Benjamin-Platz in Berlijn. Tevens heeft Kollhoff het verschillende programma subtiel tot uiting gebracht in de articulatie van de gevel.

ARCHITECTONISCHE ARTICULATIE

De door het bombardement verwoeste Rotterdamse Passage. De passage als voorbeeld van een stedelijk interieur en vormt als het ware één grote tussenruimte. Het interieure gevoel ontstaat wanneer “gebouw” en “straat” zodanig in elkaar doordringen, dat de grenzen tussen buiten en binnen minder uitgesproken worden. De passage als type werd in de 18e en 19e eeuw nieuw geïntroduceerd en functioneerde als verlengd commercieel netwerk van de met glas overkapte (semi) publieke ruimten. Deze shortcuts leiden van de ene belangrijke naar een andere belangrijke plek in de stad, waar mensen flaneerde. De architectonische articulatie toont zich als één geheel ontworpen ruimte. Patronen lopen door van vloer in gevel en dak en versterkt daarbij het interieure gevoel.

Bij het bezoeken en bestuderen van allerlei voorbeelden van stedelijke interieurs, zoals pleinen, parken, colonnades, interieurs van openbare gebouwen en passages, zijn er ingrediënten ontleedt. Door studie van historische en hedendaagse voorbeelden op: aankleding, dimensionering, programmering, inscenering, verbinding, betekenis in het stedelijk weefsel en toegankelijkheidsmechanisme, kunnen deze ingrediënten worden ingezet om nieuwe stedelijk interieurs te ontwerpen. Het vormen minimale voorwaarden om goede stedelijke interieurs te vormen. Ik onderscheid de volgende ingrediënten:

Beslotenheid:

Helder gedefinieerde ruimten, leest prettig af en is eenvoudig te overzien. Heeft een herkenbare ruimtelijke begrenzing of zonering. Zo ook in bouwkundige onderdelen als vloer, wand, plafond/dak. Overigens hoeft niet ieder stedelijk interieur een dak te hebben. De ruimten zijn beschermd en omsloten door gevelwanden, maar daar mogen ook openingen in voorkomen. Beslotenheid wordt ook versterkt door heldere herkenbare vormgeving en materiaalgebruik.

Doorwaadbaarheid:

Ingebed in het stedelijk weefsel en aangesloten op een (bestaand) netwerk voor voetgangers. Zorgt voor verbinding van ruimten in de stad. Zo profiteren ruimten in de stad van elkaars nabijheid. Vormen ruimtelijke en visuele relaties tot andere ruimten en stedelijke voorzieningen. Maakt het geheel toegankelijk.

Architectonische articulatie:

In het ideale geval zijn bouwkundige onderdelen als vloer, wand of plafond als geheel ontworpen. Ze zijn samenhangend en vormen een familie van elkaar. Deze samenhangendheid is van belang om de ruimte als geheel te ervaren en geen tegenstellingen te vormen van elkaar. De samenhangendheid heeft invloed op het ervaren als interieure kenmerk.

Programmamenging:

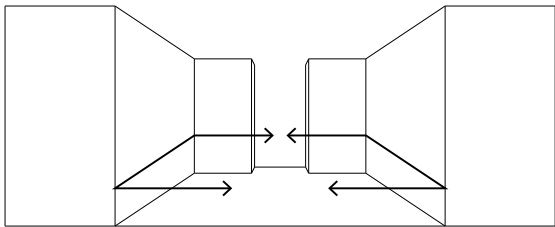
Om de werking van stedelijke interieurs vitaal en levendig te houden, vraagt het aangrenzende programma verschillend te zijn. Zodat het op verschillende momenten van de dag levendig is. Wonen als programma geeft over meerdere momenten van de dag levendigheid.

Tussenruimte:

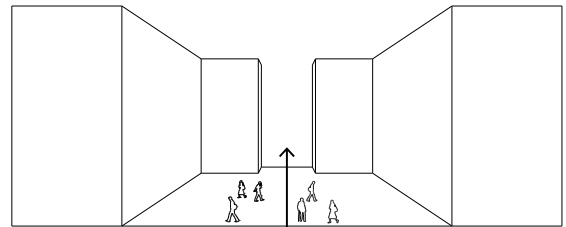
Deze ruimten vormen de herkenbare overgangen tussen het openbare en private/publieke. Deze overgang versterkt de interieure kwaliteit. Soms groots en monumentaal, maar het kan ook meer intiemer zijn zoals een portiek voor een individuele woning. Het materiaalgebruik is vaak anders dan de aangrenzende openbare ruimte, zoals in plafond of vloer. Als het ware een introductie naar het private/publieke. Ook kan gedacht worden aan de overgangsräume op verdiepingen. Zo vormt een galerij, balkon of een raam met een Frans balkon ook een overgang om interactie te laten plaatsvinden.

Interieurelementen:

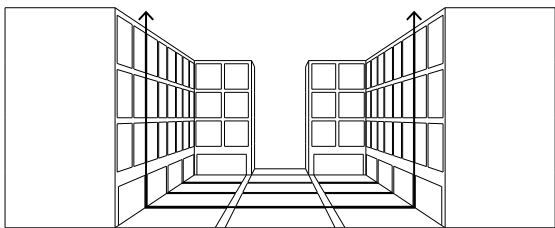
Het meubelwerk in de ruimten kunnen zowel vaste elementen zijn als losse elementen. De ruimte verleent meervoudig gebruik toe. Meubelementen zijn bijvoorbeeld: bomen, zitbanken, verlichting, plantenbakken, randen van bouwkundige elementen, losse tafels en stoelen, waterornamenten, standbeelden etc. De interieurelementen kunnen brandpunten vormen, maar ook beweging sturen. Ze kunnen permanent zijn of na een bepaalde tijd op te bergen in private afgesloten ruimten.

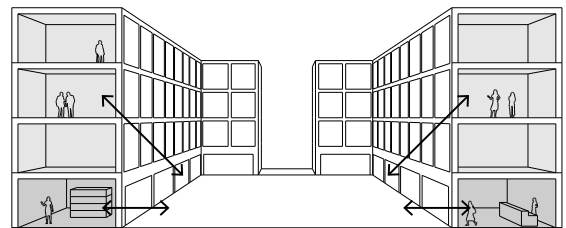
BESLOTENHEID

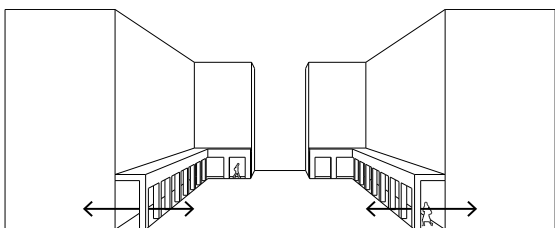
DOORWAADBAAR

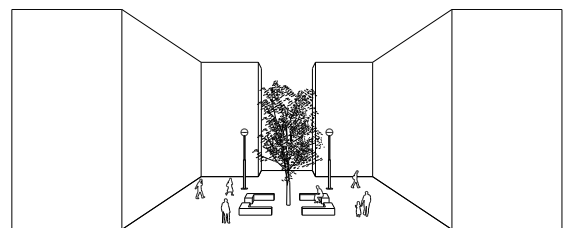
ARCHITECTONISCHE ARTICULATIE

PROGRAMMA MENGING

TUSSENRUIMTE

INTERIEUR ELEMENTEN

INGREDIËNTEN STEDELIJK INTERIEUR

ROTTERDAM

Rotterdam was rond 1900 een stad met een fijnmazige structuur. Levendige straten begrenst met een divers programma. De Rotterdamse Passage was een groot voorbeeld van een stedelijk interieur voor Hollandse begrippen. Familie van de Haagse Passage. Het verwoestende bombardement heeft de oude stad Rotterdam compleet weggevaagd. Nog enkele gebouwen zijn bewaard gebleven. Hier heeft het basisplan van Witteveen en later van Traa voor de moderne opzet van Rotterdam gezorgd. Zo kreeg Rotterdam grote verkeersaders en ontstond een nieuw fenomeen in de functionele wederopbouw, het expeditiehof.

Het patroon van straten is weggefallen en de zelfstandigheid van losse objecten toegenomen. Deze verminderen de relatie en samenhang met de omgeving.

Wanneer we de Nolli kaart van Rome naast die van Rotterdam leggen, zien we in Rotterdam de bouwwerken meer vrij in de ruimte staan en de publieke ruimte niet zijn ingekaderd. In Rotterdam is het object bepalend voor de openbare ruimte. Rotterdam is na de oorlog niet perceelsgewijs, maar objectgewijs ontwikkeld. Rotterdam heeft een laag bebouwingspercentage. De dichtheid zit in de lucht. Door de grote afstanden tussen bebouwing en de grote afwisseling in programma landt de dynamiek van de dichtheid niet op het maaiveld.

Rotterdam is nu een stad met een modernistische opzet en overvloed aan openbare ruimte. Met het verwoestende bombardement is door de moderne stedenbouw invulling gegeven aan de verwoeste plekken in de binnenstad. Als invulling zijn er grote schaallose bouwblokken ontworpen, waardoor er veelal onaantrekkelijke en ongedefinieerde restruimten in de openbare ruimte ontstonden.

De functionalistische plannen als dat van de lijnbaan met alle goede bedoelingen heeft niet bijgedragen aan een stad gericht op de openbare ruimte als interieur. De andere kant van deze plannen hebben grote expeditiestraten waar wordt geladen en gelost. Onaantrekkelijke gebieden die onderdeel zijn van het openbare domein. Zo kent de lijnbaan een monotoon karakter, aangezien het enkel winkels huisvest. 's Avonds is er weinig tot geen leven op straat, aangezien wonen functioneel gescheiden is van dit gebied. Wat in theorie een stedelijk interieur is in de stad, kent helaas geen geslaagde programmamenging om levendigheid te waarborgen.

ROTTERDAM 1900 STAD VAN STRATEN

ROTTERDAM LEVENDIGE HOOGSTRAAT

ROTTERDAM PASSAGE STEDELIJK INTERIEUR

HET VERWOESTENDE BOMBARDEMENT

WEDEROPBOUW ROTTERDAM

FUNCTIONELE STAD

DE ANDERE KANT VAN DE FUNTIONELE STAD

LOCATIE

Nadat aan het eind van de jaren 60 een grotere openheid in onze samenleving ontstond, waarbij gebouwen zich meer gingen openstellen en de straat (de openbare ruimte) opleefde, bestaat er nu in toenemende mate weer de neiging om de toegankelijkheid te verminderen. Uit angst voor agressie en zucht naar zekerheid van het eigen gebied. Openbare ruimte wordt daardoor na sluitingstijd ontnomen van het openbaar domein. Reeds voor de Tweede Wereldoorlog heeft de moderne architectuur en stedenbouw geleid tot het wegvallen van historische patronen van straten. In Rotterdam bijvoorbeeld heeft dit geleid tot meer eenzame vrijstaande gebouwen met een eigen bouwmassa, afstandelijk van hun context, die niets doen met de omliggende ruimte, niets doen om een sterk stedelijk weefsel te maken, met op zichzelf staande buitengevels, waardoor er minder samenhang, en bovendien een sterkere tegenstelling van openbaar gebied en privaat gebied is ontstaan. Veel van de grote bouwmassa's van warenhuizen en winkelcentra, die met hun interieurs gebouwd zijn voor een bepaald gedeelte van de dag, maar na sluitingstijd ontstaan immense gesloten exterieurs die niets doen met de openbare ruimte.

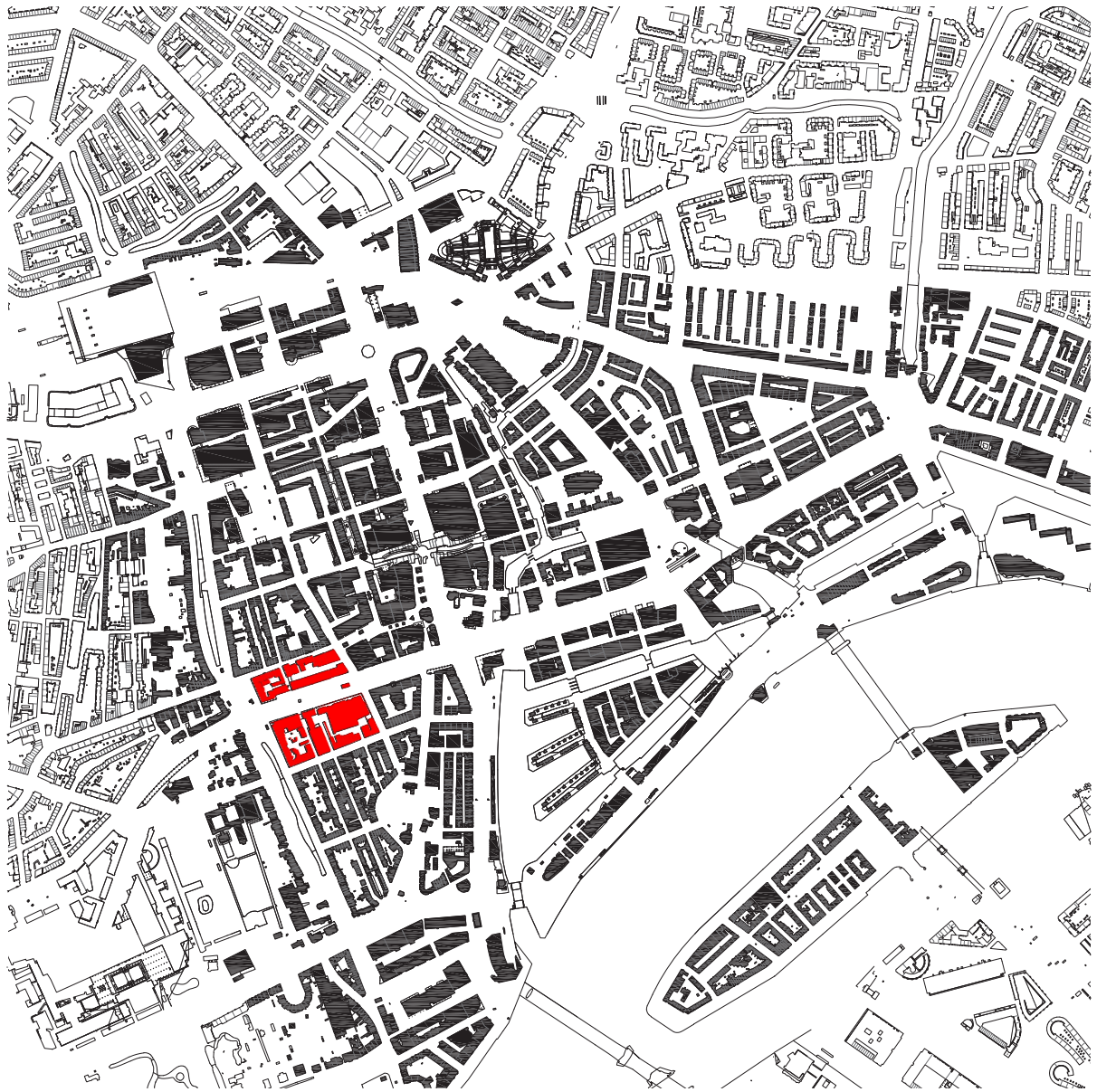
Interessante gebieden zijn ontstaan rondom de stadsdriehoek en de brandgrens. Daar waar de vooroorlogse stedenbouw en modernistische stedenbouw elkaar ontmoeten. Daar waar historische patronen zijn weggevallen en nu met name achterkanten vormen van de enorme abstracte bouwblokken, die niet erin slagen om iets te doen met de openbare ruimte.

Het gebied tussen de Oude Binnenweg, langs de West-Blaak richting de Witte de Withstraat komen de twee werelden van het vooroorlogse en de modernistische opzet van stedenbouw elkaar tegen. Daartussen is het een opeenvolging van naargeestige plekken met zogenaamde expeditiehoven in de openbare ruimte. Deze plek vormt het vertrekpunt voor deze opgave.

De Oude Binnenweg bestaat al sinds de 15e eeuw en werd door het bombardement nauwelijks getroffen. Daarmee heeft het nog zijn oorspronkelijke karakter. Deze straat vormt een interieur in de stad. Het programma wisselt van horeca, winkels en wonen en is daarmee erg levendig.

De Westblaak wordt gedomineerd door een enorme verkeersader, die is aangelegd in de jaren 60. Door het bombardement en de verkeersmanie zijn er veel oude gebouwen gesloopt om een verkeersader te maken. In de toekomst moet dit gebied meer autoluw worden. Doordat er inzichten zijn om de auto de stad uit te bannen. De Westblaak wordt begrensd door winkels en eetgelegenheden in de plint met daarboven veelal kantoren. In het midden begrensd tussen de verkeerswegen ligt een verborgen parel, de skatebaan. Deze vormt een oase van levendigheid in dit nogal drukke gebied.

De Witte de Withstraat is de uitgaansgelegenheid in Rotterdam. Het kent voornamelijk vooroorlogse bebouwing, maar de wederopbouw heeft hier ook plaats gemaakt. De wederopbouw is op een nette manier ingepast. Het programma wordt gedomineerd door cafés, hotels, barretjes, disco's, maar er wordt soms ook op de verdiepingen gewoond. Deze straat is dan ook een ware verblijfsplek in Rotterdam. Opvallend detail is dat verkeer welkom is in deze straat. Dit zorgt soms voor een chaotisch ervaren.

PLANGEBIED

WEDEROPBOUW EN OUDE STAD KOMEN SAMEN

OUDE BINNENWEG

ACHTERGEBIED MAURITSSTRAAT

ACHTERGEBIED BOOMGAARDHOF

ACHTERGEBIED BOOMGAARDHOF

SKATEBAAN WESTBLAAK

ACHTERGEBIED KROMME ELLEBOOG

ACHTERGEBIED BOOMGAARDSTRAAT

WITTE DE WITHSTRAAT

OPGAVE

“Een strategie voor nieuwe collectieve interieurs in Rotterdam”

Deze opgave behelst een strategie die zich presenteert als nieuw verstedelijkingsmodel gericht op de openbare collectieve interieurs van de binnenstad in Rotterdam. Door middel van een toolbox aan elementen zijn nieuwe stedelijke interieurs ontworpen. De stedelijke interieurs fungeren als nieuwe verbindingen genesteld in het bestaande stadsweefsel en dragen bij aan de vitaliteit van een levendige stad.

Het verstedelijkingsmodel gericht op het maken van stedelijke interieurs, gaat uit van een ander principe voor bouwen aan de stad. Een model die vanuit architectonisch perspectief stedenbouw bedrijft en vanuit het stedelijk interieur is ontworpen. In tegenstelling tot de huidige cultuur van stadsontwikkeling.

De toolbox toont de condities waar stedenbouwkundige, architectonische en interieure elementen aan dienen te voldoen. De condities om bepaalde vormen van gebruik, interactie en ontmoeting in de stad te genereren.

De stad Rotterdam is sinds deze moderne stedenbouwkundige opzet op zoek naar een architectonische wijze van stedenbouw voeren die gericht is op de openbare ruimte. Na vijftien jaar wederopbouw is er een keerpunt bereikt. De binnenstad van Rotterdam dat sinds het bombardement enkel een centrum van werken en winkelen is geweest, moet weer een bruisende, samenhangende en aantrekkelijke plek worden, waar gewerkt, gewinkeld en ook gewoond wordt.

PLEIDOOI

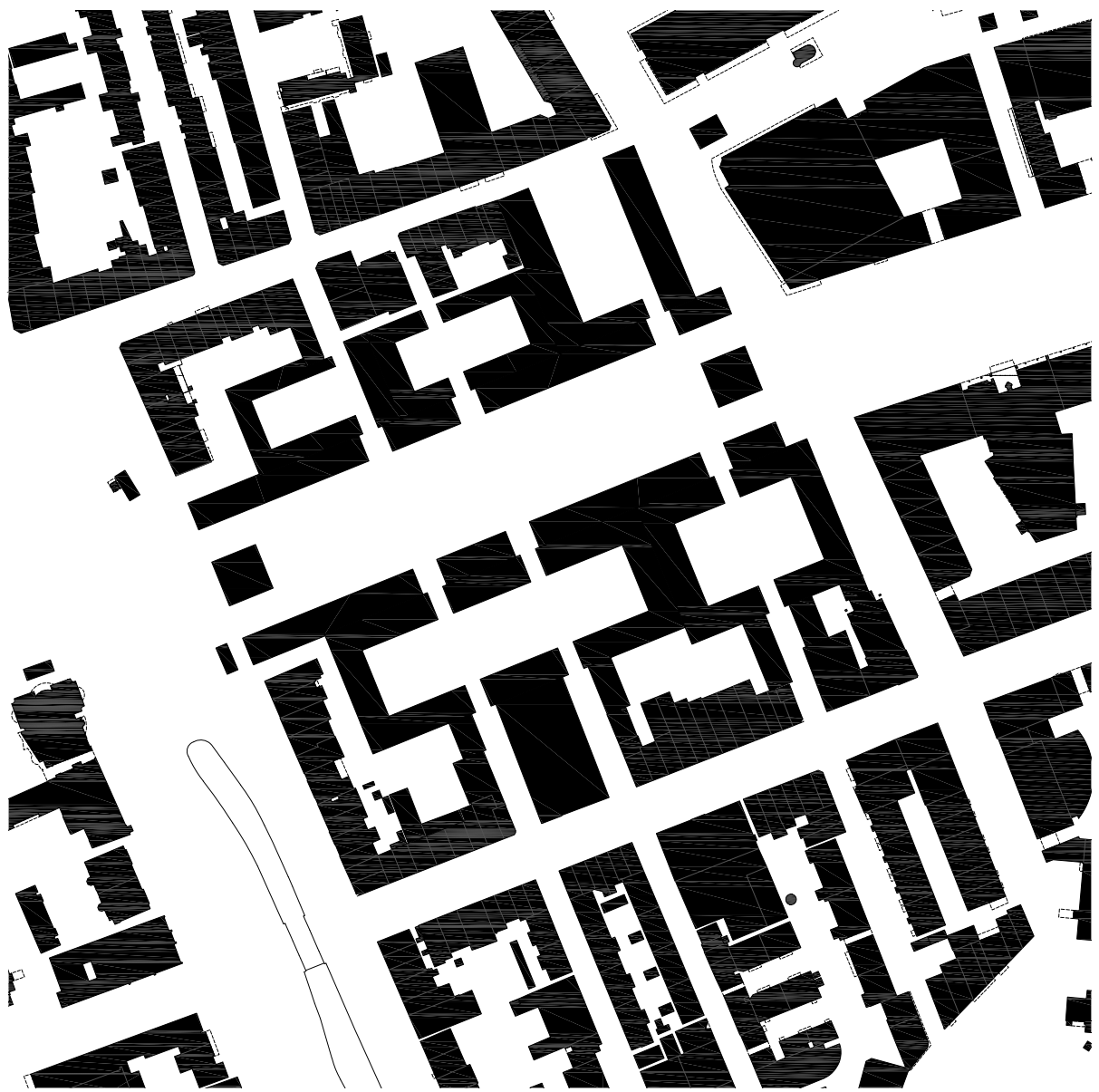
Veel steden ontwikkelen zich als iconische fragmenten in plaats van samenhangende ensembles. Met name de stad Rotterdam. Door krachten als de markteconomie en de huidige cultuur van stadsontwikkeling staat een zorgvuldig geplande stad onder druk. Dit lijkt een onomkeerbaar fenomeen door het toenemen van individualisering en neo-liberalisering. Wanneer een openbaar bestuur zich afhankelijk stelt van economische deelbelangen, raakt het stedelijk interieur in gedrang. Dit brengt een verschraving van het stedelijk leven met zich mee, waardoor de stad voor verschillende groepen mensen minder aantrekkelijk wordt en ontmoeting en uitwisseling in de knel komen. Het stelt de vraag of we vanuit deze gefragmenteerdheid nog in staat zijn om grote visies op de stad formuleren? Aan welke openbare ruimten we willen wonen, werken en leven? Oftewel wat is de toekomst van onze gebouwde omgeving?

In de huidige cultuur van stadsontwikkeling worden gebieden individueel verkaveld en ontwikkeld tot vrijwel losse gefragmenteerde objecten in de ruimte. Los van elkaar verbonden door straten en wegen, zonder dat het deel uit maakt van een groter geheel. Beeldkwaliteitsplannen moeten ervoor zorgen dat er enige continuïteit en samenhang in het stedelijk weefsel ontstaat. Weinig tot geen aandacht wordt er besteed aan de ruimte tussen de objecten. Daar waar ruimtes in het weefsel samenhangend zijn, elkaar verbinden en plekken stedelijke interieurs kunnen vormen in de stad.

Een vitale stad bestaat bij de gratie van de behoefte aan interactie tussen mensen. In de stedelijke cultuur van Europese steden heeft het collectieve interieur altijd een verbindende overgang verzorgd tussen het openbare en het private domein. Deze collectieve interieurs zijn ontmoetingsplaatsen en zorgen voor interactie en uitwisseling. Ze zijn van betekenis voor de stad. Het zijn deze ruimten en plekken in de stad die bijdragen aan de stedelijke cultuur. Stedelijke interieurs zijn onmisbaar voor het maken van een aantrekkelijke en toegankelijke stad. Daarom moet het stedelijk interieur moedwillig een plaats krijgen in elk plan dat een vernieuwing en intensivering van het stedelijk gebied voorstelt. Dit is een taak van stadsbestuurders, stedenbouwkundigen, ontwikkelaars, opdrachtgevers en architecten.

Deze stedelijke interieurs bemiddelen in de stedelijke ruimte tussen het openbare domein en het private/publieke domein in het gebouwde. Ze zijn intermediaire ruimten en zijn niet enkel een overgangsruimte. Het zijn de ruimtes voor ontvangst in de stad. Het zijn deze ruimtes van ontvangst, van interactie tussen functies, mensen en ruimtes, van bemiddeling tussen openbaar en privé, die de stad stedelijk maken. Het zijn de plekken waar wat te beleven valt, waar de stad leeft, waar ontmoetingen en interactie plaatsvinden, waar mensen welkom zijn en graag verblijven, waaraan gewoond, gewerkt en geleefd wordt. De stedelijke samenleving drijft door deze bemiddeling en kan niet zonder deze plekken in de stad.

Met dit project reageer ik op deze huidige cultuur, door het stedelijk interieur centraal te stellen in een nieuw verstedelijkingsmodel als strategie.

STRATEGIE VOOR DE MODERNISTISCHE STAD

De zesledige strategie levert een nieuw verstedelijkingsmodel op die het stedelijk interieur centraal staat. De strategie wordt alsmede gevormd door de ingrediënten waarmee stedelijke interieurs kunnen worden gevormd. Dit is als volgt:

Archetype:

Beslotenheid door helder gedefinieerde ruimten en overzichtelijkheid. Heeft een herkenbare ruimtelijke begrenzing of zonering als ruimte. De archetypische vorm van het plein wordt versterkt.

Verdichting:

Verdichting vindt plaats door stedelijke interieurs te ontwerpen, waarbij bouwvolume als residu ontstaat. De voorwaarde is wel om meer te verdichten en een verschillend programma te huisvesten. De programmamix zorgt voor levendigheid op verschillende momenten van de dag.

Verankering:

Ingebed in het stedelijk weefsel en aangesloten op een (bestaand) netwerk voor voetgangers. Zorgt voor verbinding van ruimten in de stad. Zo profiteren ruimten in de stad van elkaars nabijheid. Vormen ruimtelijke en visuele relaties tot andere ruimten en stedelijke voorzieningen. Maakt het geheel toegankelijk. Is bij uitstek doorwaadbaar. De stedelijke interieurs vormen oriëntatiepunten en aantrekkelijke plekken voor interactie.

Gebruikers van de stad:

Een stad gericht op de voetganger en fietsers. Autoverkeer wordt in de toekomst teruggedrongen in de stad. Interieurelementen maken plekken aantrekkelijk om te verblijven en te flaneren.

Tussenruimte:

Deze ruimten vormen de herkenbare overgangen tussen het openbare en private/publieke. Deze overgang versterkt de interieure kwaliteit. Ze zijn zorgvuldig en met aandacht vormgegeven en vormen de introductie van het private/publieke.

Architectonische articulatie:

In het ideale geval zijn bouwkundige onderdelen als vloer, wand of plafond als geheel ontworpen. Ze zijn samenhangend en vormen een familie van elkaar. Deze samenhangendheid is van belang om de ruimte als geheel te ervaren en geen tegenstellingen te vormen van elkaar. De samenhangendheid heeft invloed op het ervaren als interieure kenmerk van het openbaar domein.

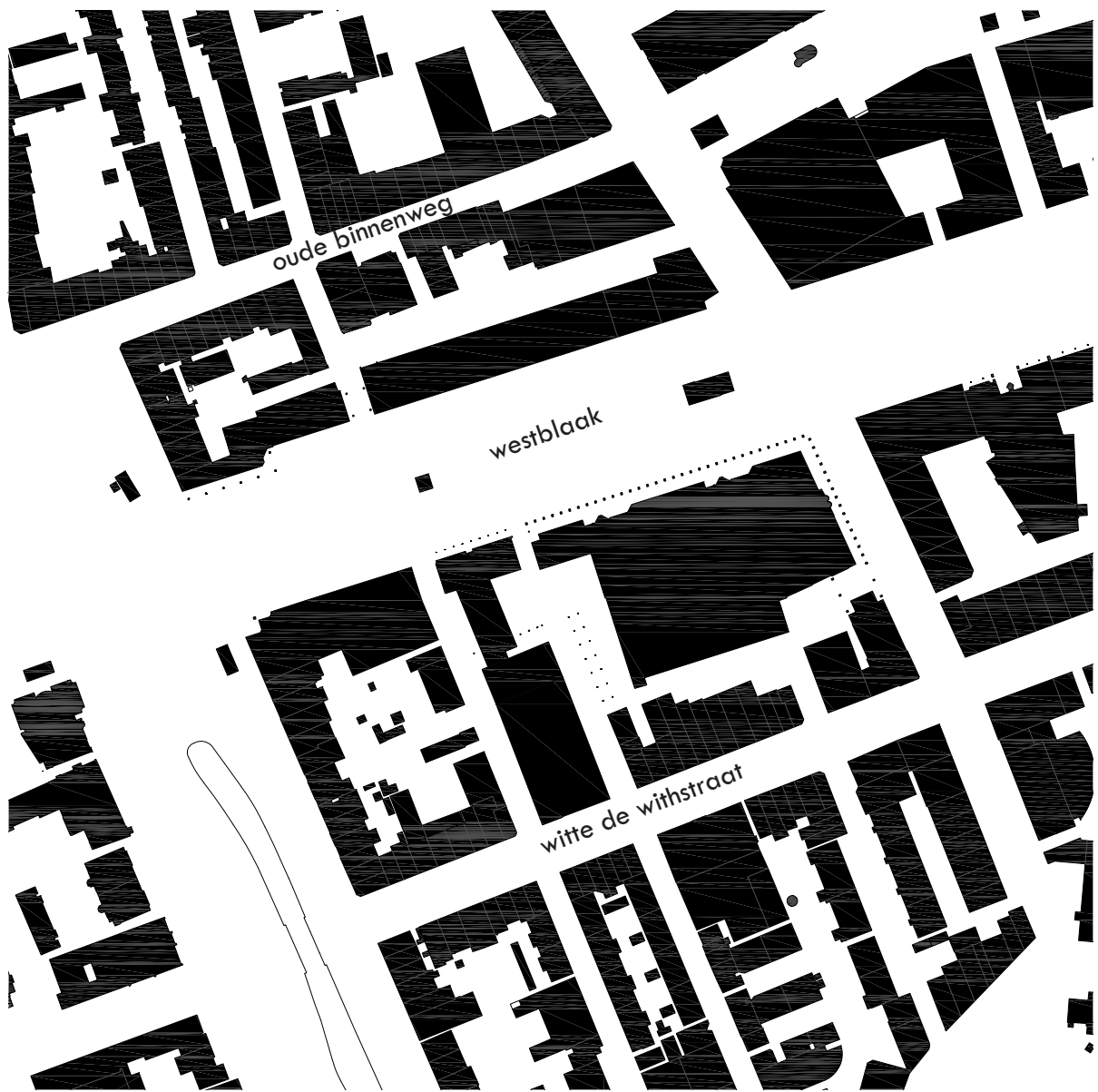
STEDENBOUW

In het gebied tussen de Oude Binnenweg, langs de West-Blaak richting de Witte de Withstraat komen de twee werelden van het vooroorlogse en de modernistische opzet van stedenbouw elkaar tegen. Daartussen is het een opeenvolging van naargeestige plekken met zogenaamde expeditiehoven in de openbare ruimte. Deze plek vormt het vertrekpunt voor deze opgave. Voor het bombardement bestond Rotterdam uit fijnmazige straten waaraan gewoon, gewerkt en gewinkeld werd. De stedenbouw bestond uit klassieke bouwblokken met hun representatieve voorkanten en informele achterkanten, waaraan meestal tuinen lagen. Door het bombardement is het overgrote deel hiervan weggevaagd. Langs de randen, zoals hier bij de Oude Binnenweg en de Witte de Withstraat, zien we de rafels van wat in tact is gebleven en wat is verwoest. Door het wederopbouwplan en de verkeersmanie van de jaren 60 moest meer van de vooroorlogse bebouwing wijken voor grote verkeersaders en functionele bouwblokken met expeditiestraten. Zo is te zien dat de Westblaak dwars door de vooroorlogse bebouwing snijdt. Medio 1980 werden de straatwanden van de Westblaak gevuld met grote abstracte bouwvolumes volgens modernistische gedachte. Deze hebben hun duidelijke voorzijden aan de Westblaak, maar de achterzijden moeten expeditiestraten vormen. Deze hebben niet dezelfde aandacht gekregen als de voorzijden. Deze achtergebieden zijn nu onderdeel geworden van de openbare ruimte. Zij vormen naargeestige plekken die gedomineerd worden door parkeerplaatsen, containers en smoezelige achteringen.

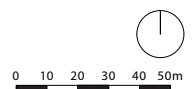
Zo is te zien dat straten niet meer van noord naar zuid doorlopen. De Zwarte Paardenstraat loopt niet meer door en gaat over in een bochtachtig achtergebied, de Kromme Elleboog. De steeg tussen de Oude Binnenweg en de Westblaak was vroeger de Tuindersstraat en liep over in de Zwarte Paardenstraat. Deze bestaat nu niet meer op deze plek. Ik vind het belangrijk dat de oude straten van de Oude Binnenweg naar de Witte de Withstraat weer goed met elkaar verbonden worden. Om met het netwerk van straten de toegankelijkheid te bevorderen. Het plangebied tussen de Oude Binnenweg en de Witte de Withstraat heb ik benadert als één massa. Hieruit heb ik de oude stratenpatronen en de Westblaak uitgehouwen. Als het ware een figure-ground schema. Het zou mooi zijn als aan deze straten de stedelijke interieurs liggen, als een sequentie van ruimte naar ruimte. Ik heb orthogonale pleinen uit de bouwmassa uitgehouwen. Door de pleinen in eenzelfde richting te componeren ontstaan, mooie heldere ruimten en lijnen, die zicht en doorzicht bieden. Het residu aan bouwmassa heb ik vertaald naar heldere bouwblokken, die voornamelijk georiënteerd zijn op de stedelijke interieurs. Zij hebben voornamelijk representatieve voorkanten. Zo zijn er zes stedelijke interieurs ontstaan in zes bouwblokken. Door knepen en modelleringen zijn de bouwmassa's vertaald naar de vraag vanuit het achterliggend programma, die uit de bestaande context is benaderd, maar ook programma wat ik wil toevoegen zoals wonen.

De zes bouwblokken zijn opengeknipt tussen de overgang van het ene blok naar de ander. Eigenlijk is het openknippen van de blokken een heel Rotterdams fenomeen, zodat er geen donkere poorten ontstaan. En overgangen geleidelijker en vanzelfsprekender zijn. De overgangen tussen twee stedelijke interieurs heb ik knepingen gegeven om zo het ene na het andere blok te introduceren. De overgangen openen meer naar de Westblaak vanwege de grotere schaal en andersom worden de knepen intiemer naar de andere vijf pleinen toe vanwege hun kleinere schaal. De stedelijke interieurs worden onderdeel van het grotere netwerk aan straten in het stedelijk weefsel van dit gebied. De verhoudingen van de pleinen tot de bebouwing zijn gevormd naar een verhouding van 1:1,5, welke een goede verhouding volgt naar Rotterdams model. Kleinere smallere pleinen hebben een minder hoge bebouwing en grotere langere pleinen kunnen hogere straatwanden hebben. Door locatie gerichte modulatie is een morfologische structuur ontstaan die goed past in zijn context. Vanaf de Oude Binnenweg loopt de hoogte op naar de Westblaak en eenmaal zuidelijker richting de Witte de Withstraat wordt de hoogte minder en sluit mooi aan op zijn context. Het vormt een geleidelijke overgang in hoogte en verhoudingen van het plein.

Het programma heb ik benaderd vanuit de huidige situatie, vanuit de bestaande entiteiten en wat ik daaraan wil toevoegen. Dit plan biedt een hogere mate van verdichting ten opzichte van de huidige situatie. Terwijl er immers meer openbare ruimte wordt gecreëerd. Zo wordt verdicht door het toevoegen van meer woonprogramma. In de twee kleinere bouwblokken (Mauritshof en Boomgaardhof) tussen de Oude Binnenweg en de Westblaak vormen woonhoven, doordat deze meer in de luwte liggen van het gebied. Het plein aan de Oude Binnenweg (Karel Doormanplein) heeft in de plint horeca en winkels met daarboven maisonnettes. Aan de Westblaak komen winkels en daarboven kantoren. Zo ook in de Zwarte Paardenpassage. Aan het Boomgaardplein horeca met daarboven woningen. Omdat deze het uitloopgebied van de Witte de Withstraat gaat vormen.

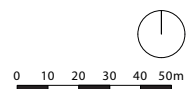

ROTTERDAM

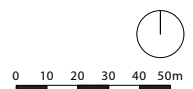

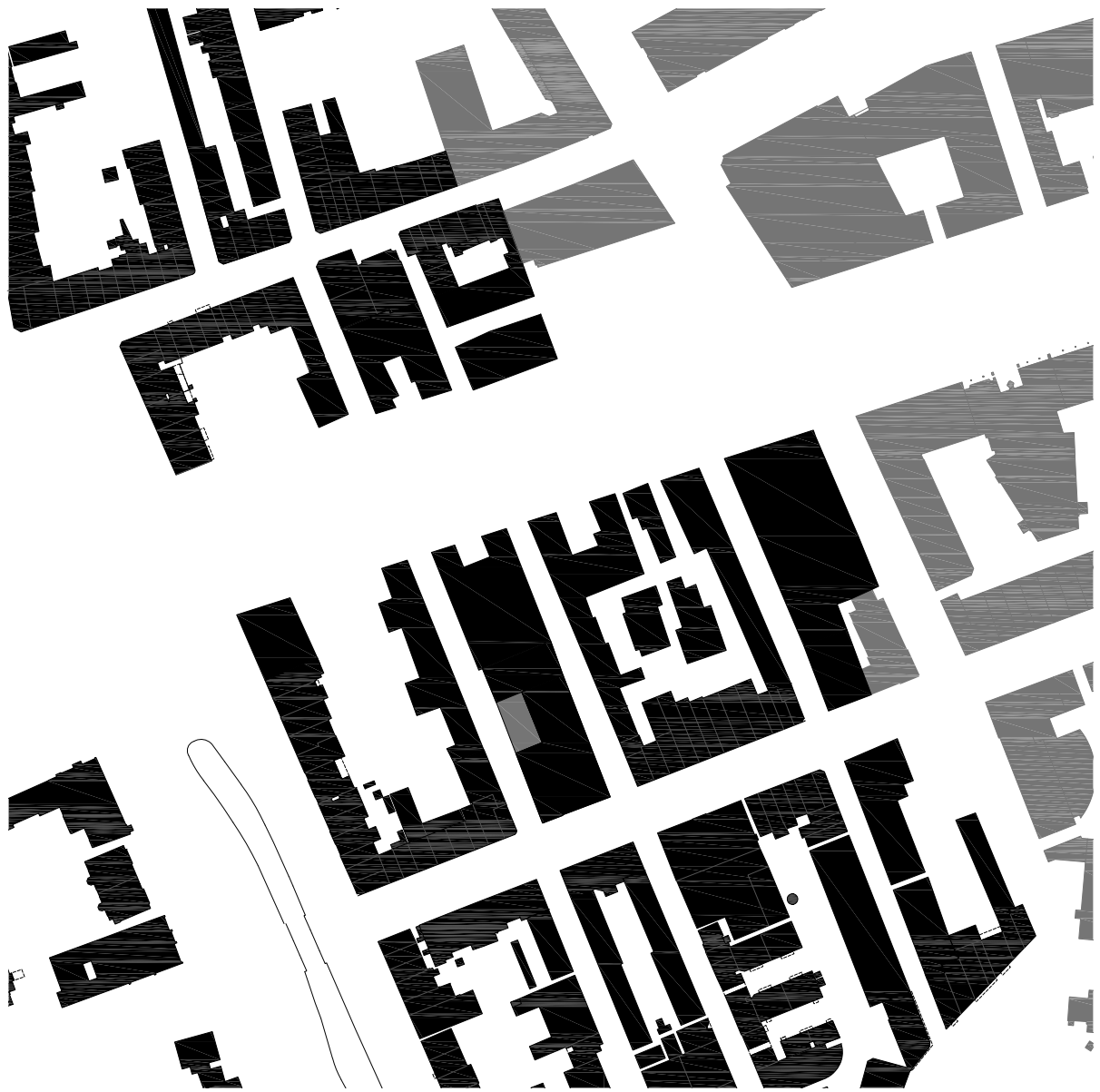
ROTTERDAM 1920

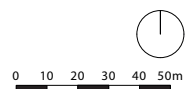

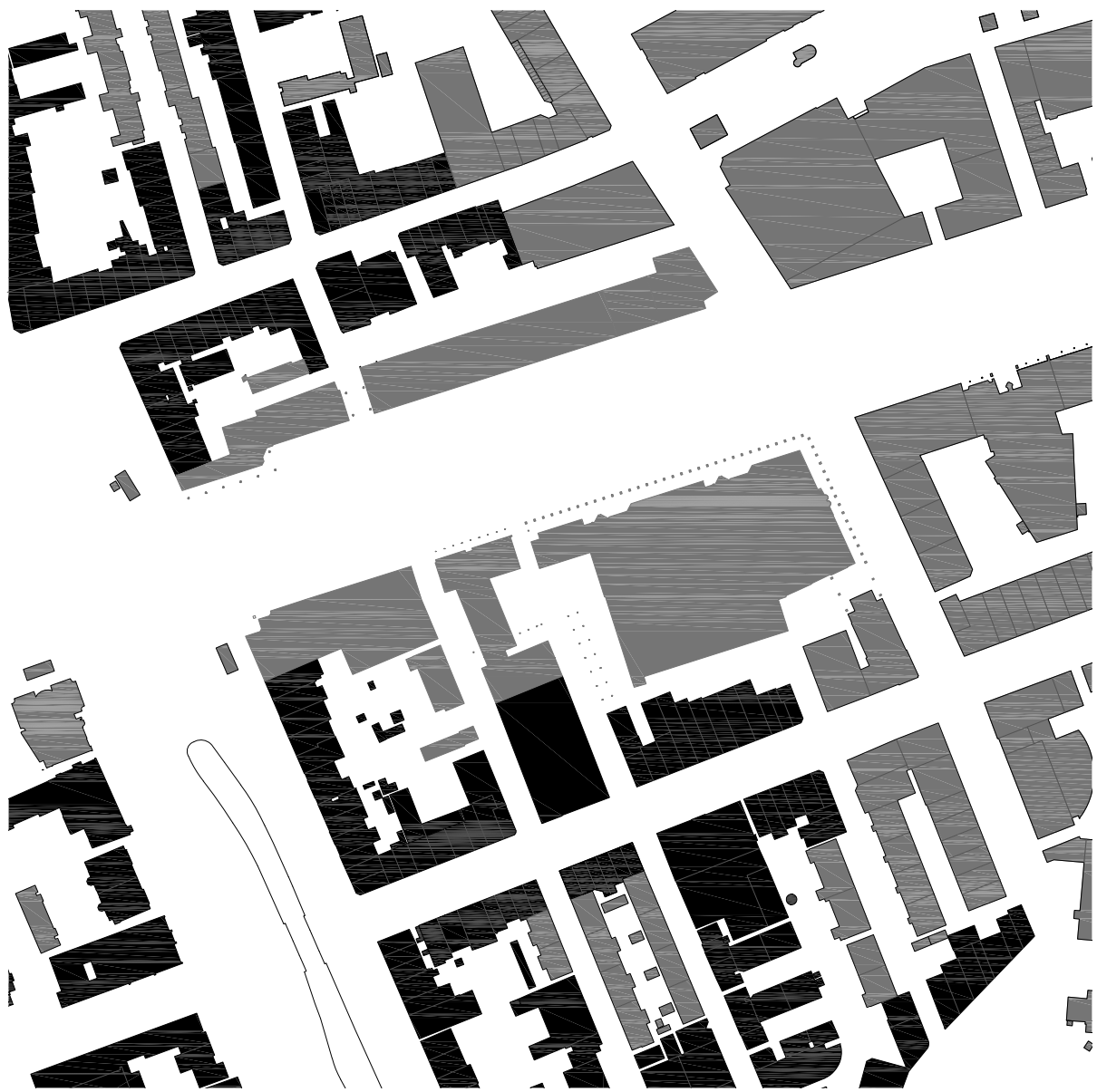
ROTTERDAM 1940

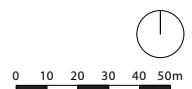

ROTTERDAM 1960

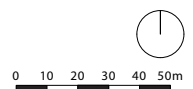

ROTTERDAM 1980

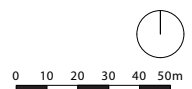

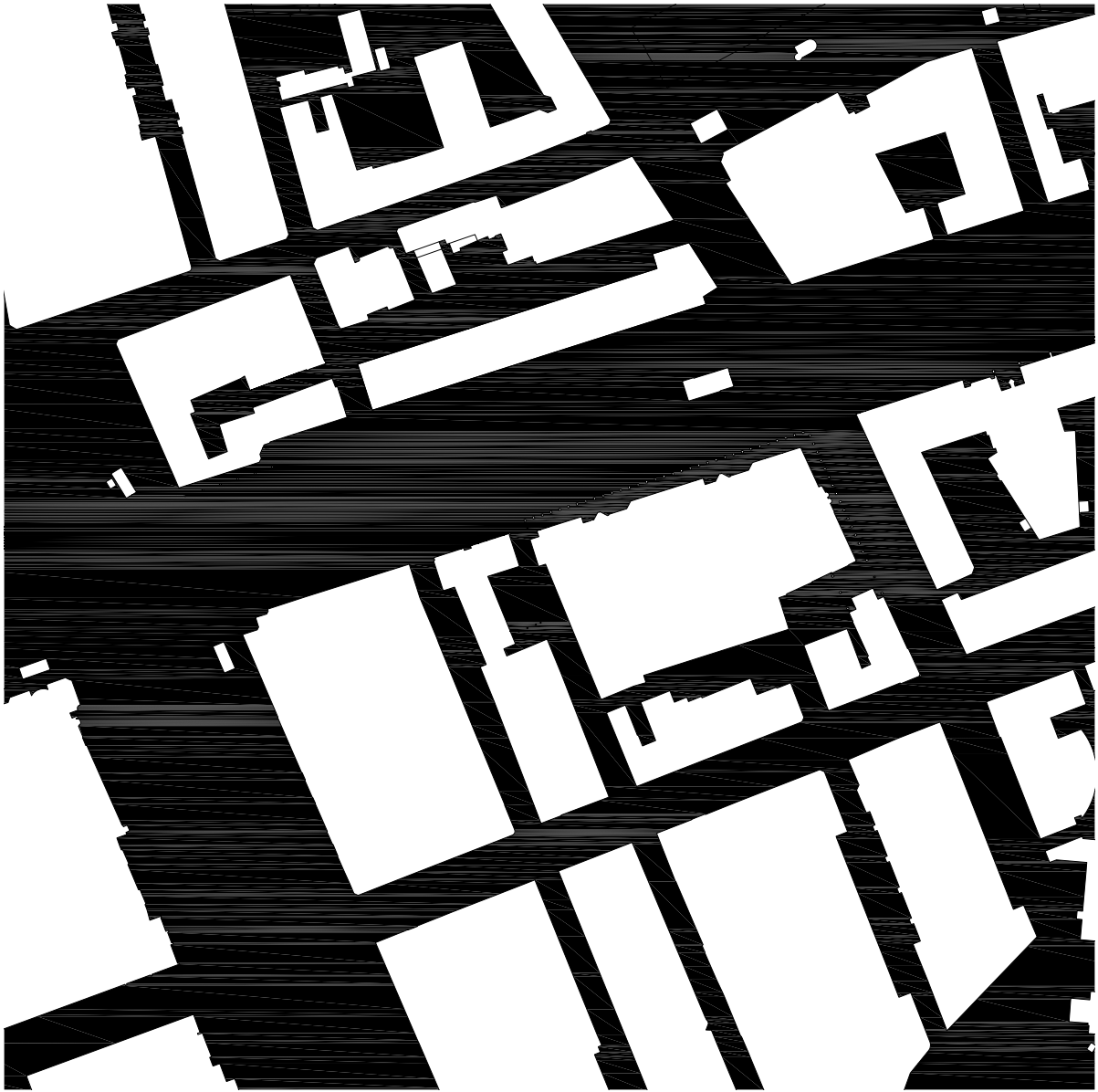
ROTTERDAM EXPEDITIESTAD

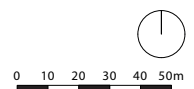

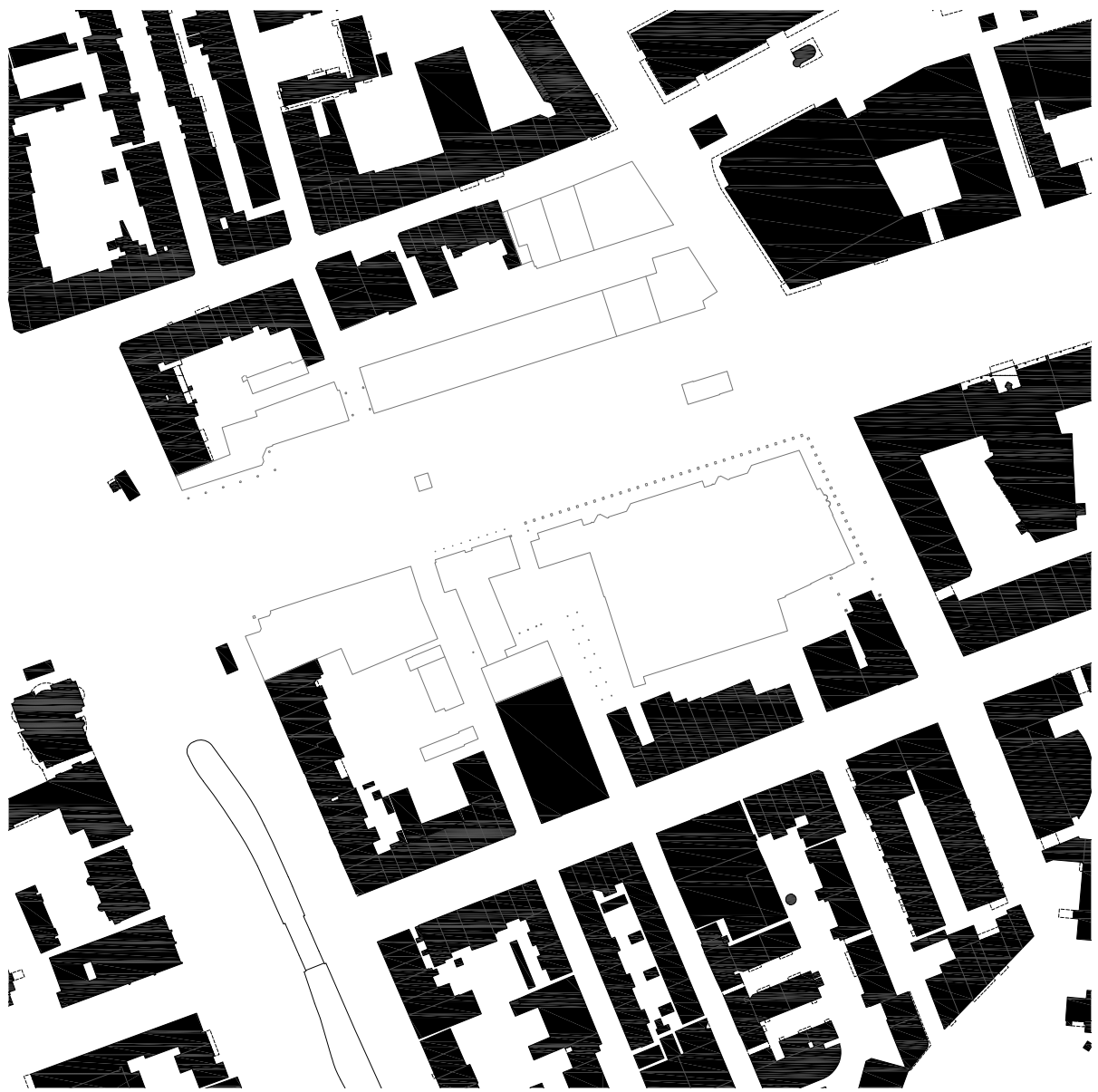
ROTTERDAM EXPEDITIES

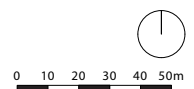

ROTTERDAM EXPEDITIESTAD OPENBARE RUIMTE

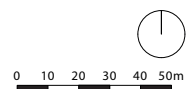

ROTTERDAM BEHOUD

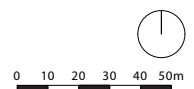

ROTTERDAM STAD VAN STEDELIJKE INTERIEURS

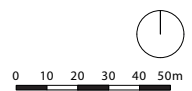

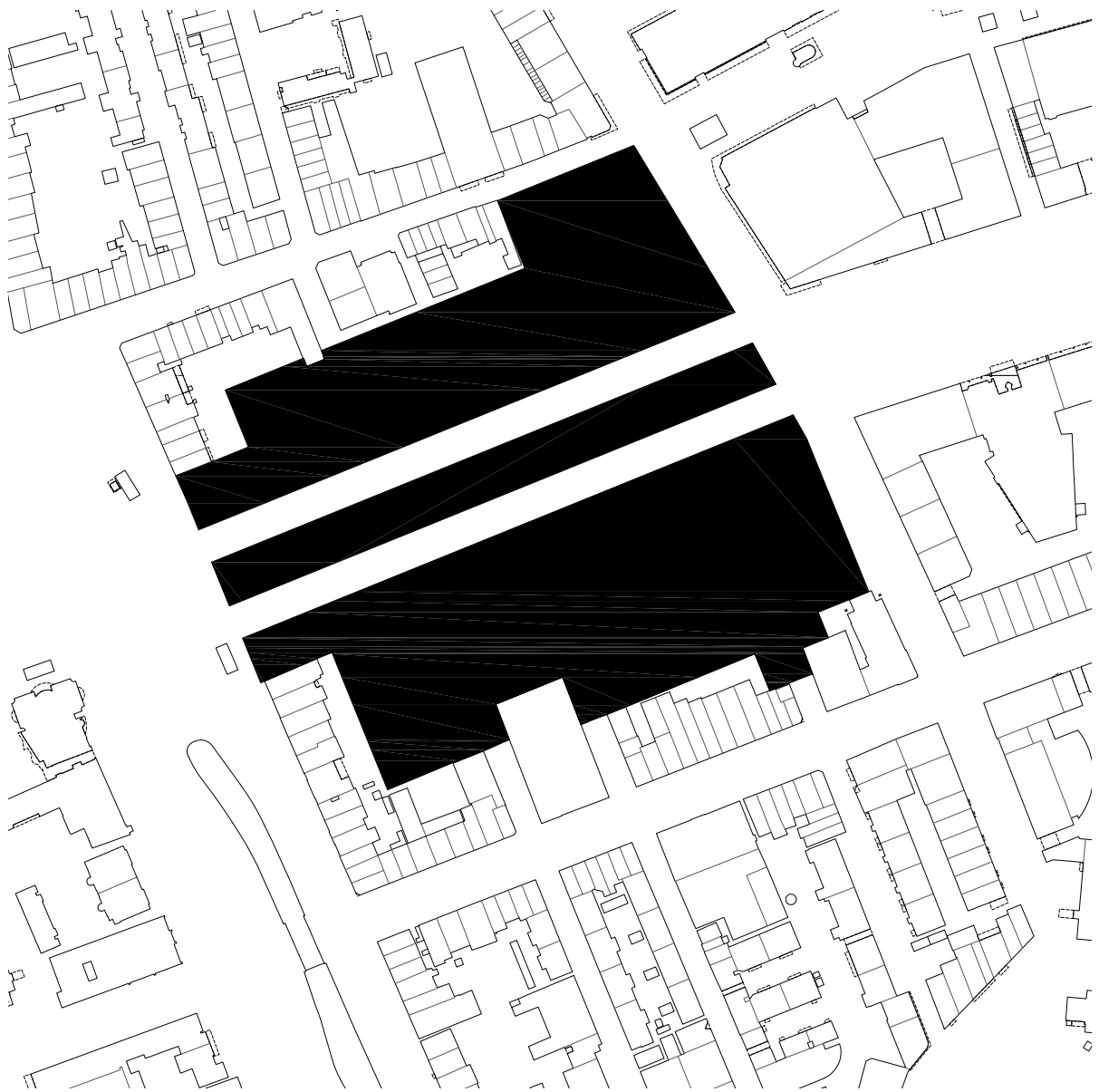
ROTTERDAM STAD VAN STEDELIJKE INTERIEURS

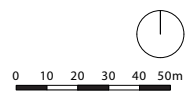

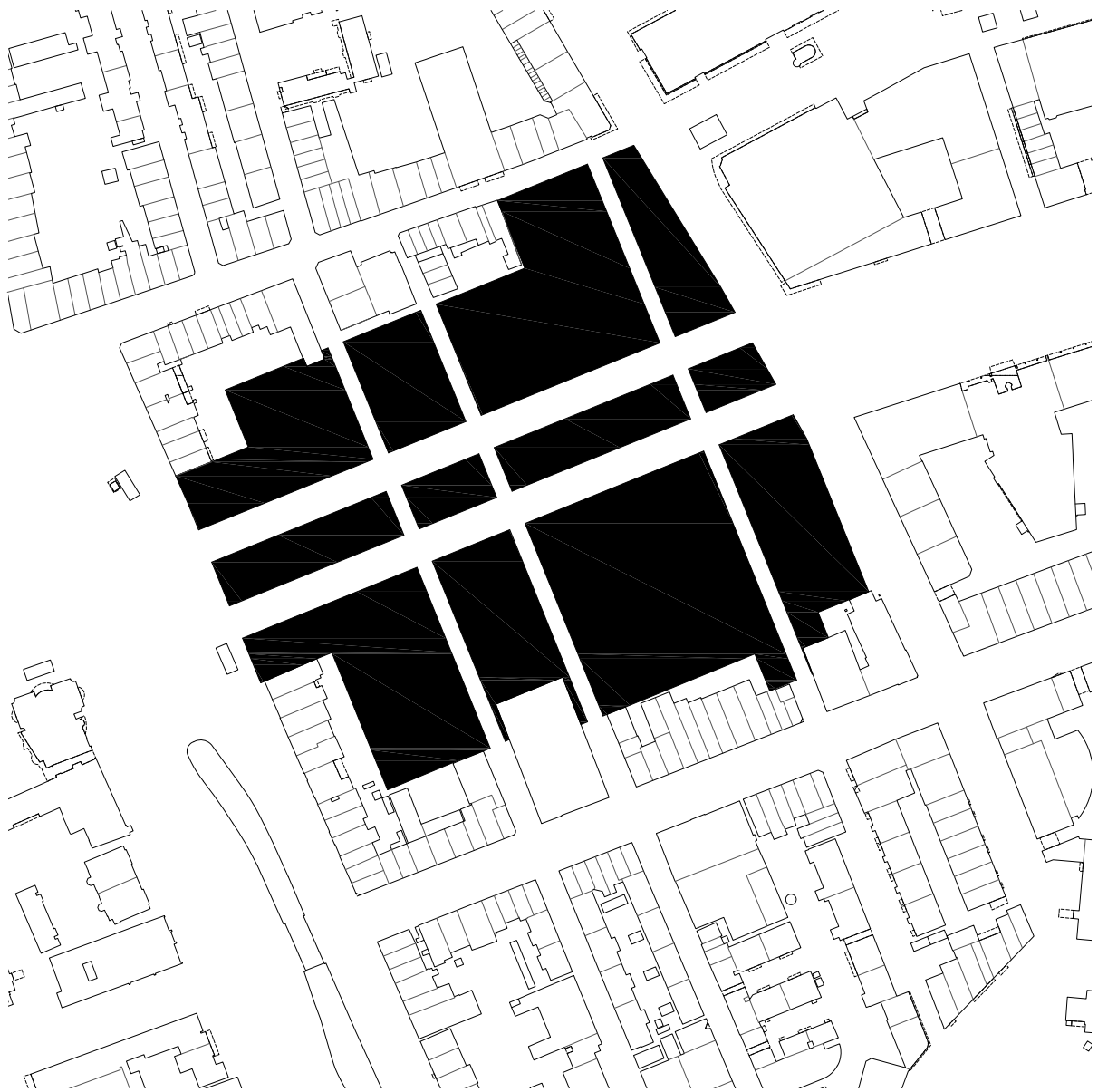
PLANGEBIED

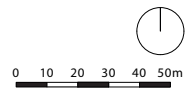

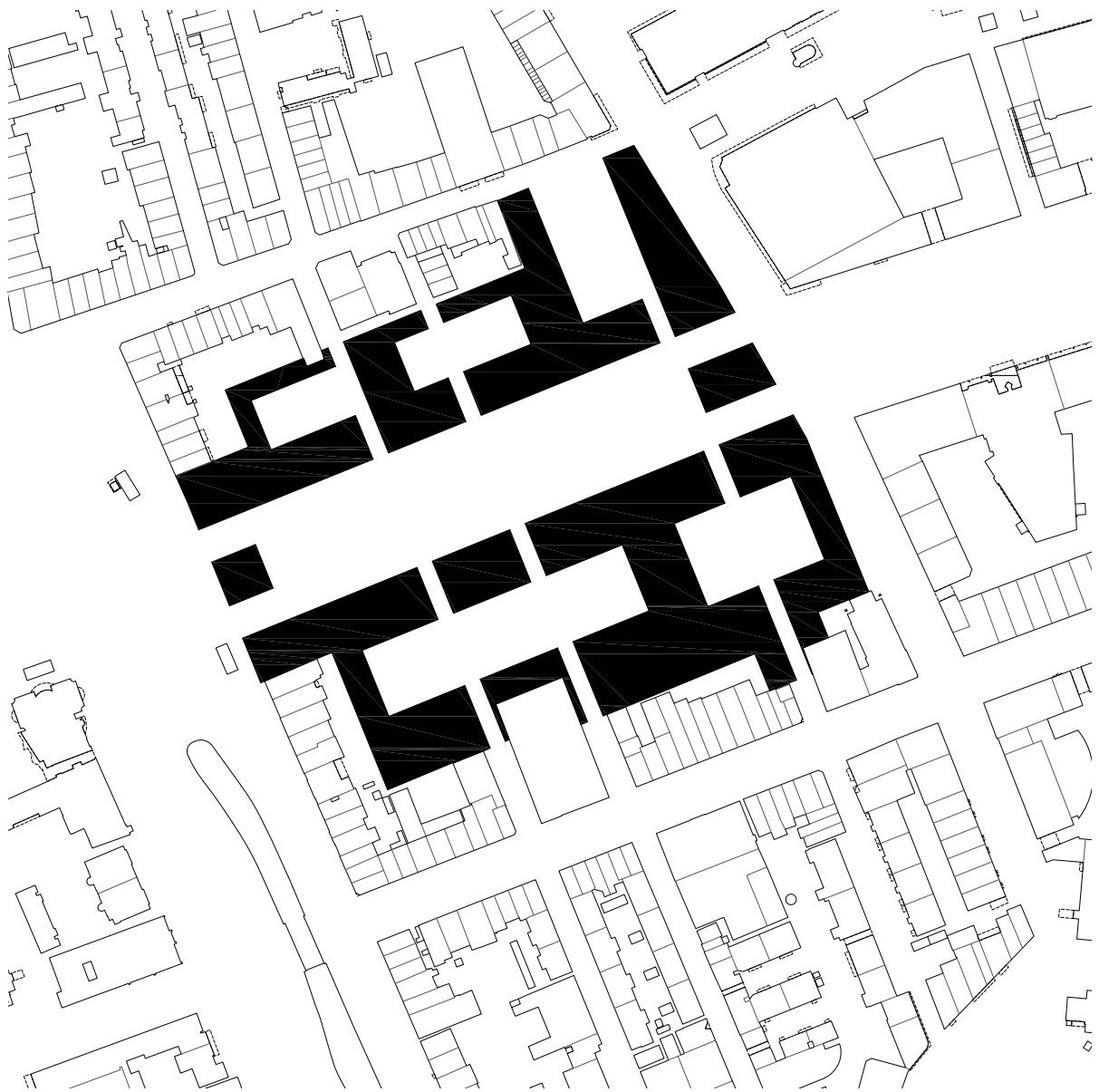
VERBINDEN STADSDELEN WESTBLAAK

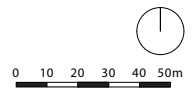

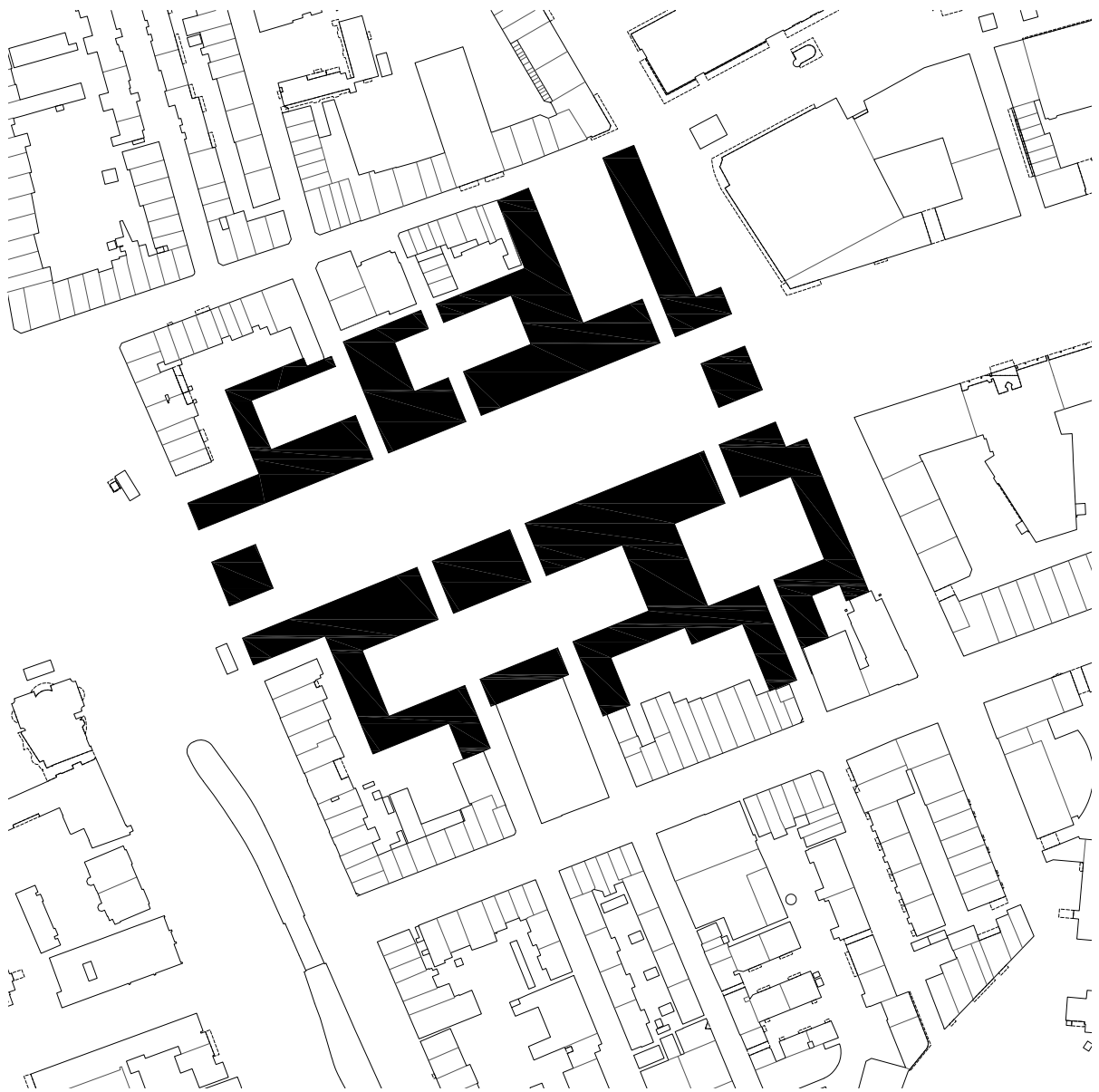
HERSTEL STRATENPATROON

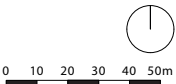

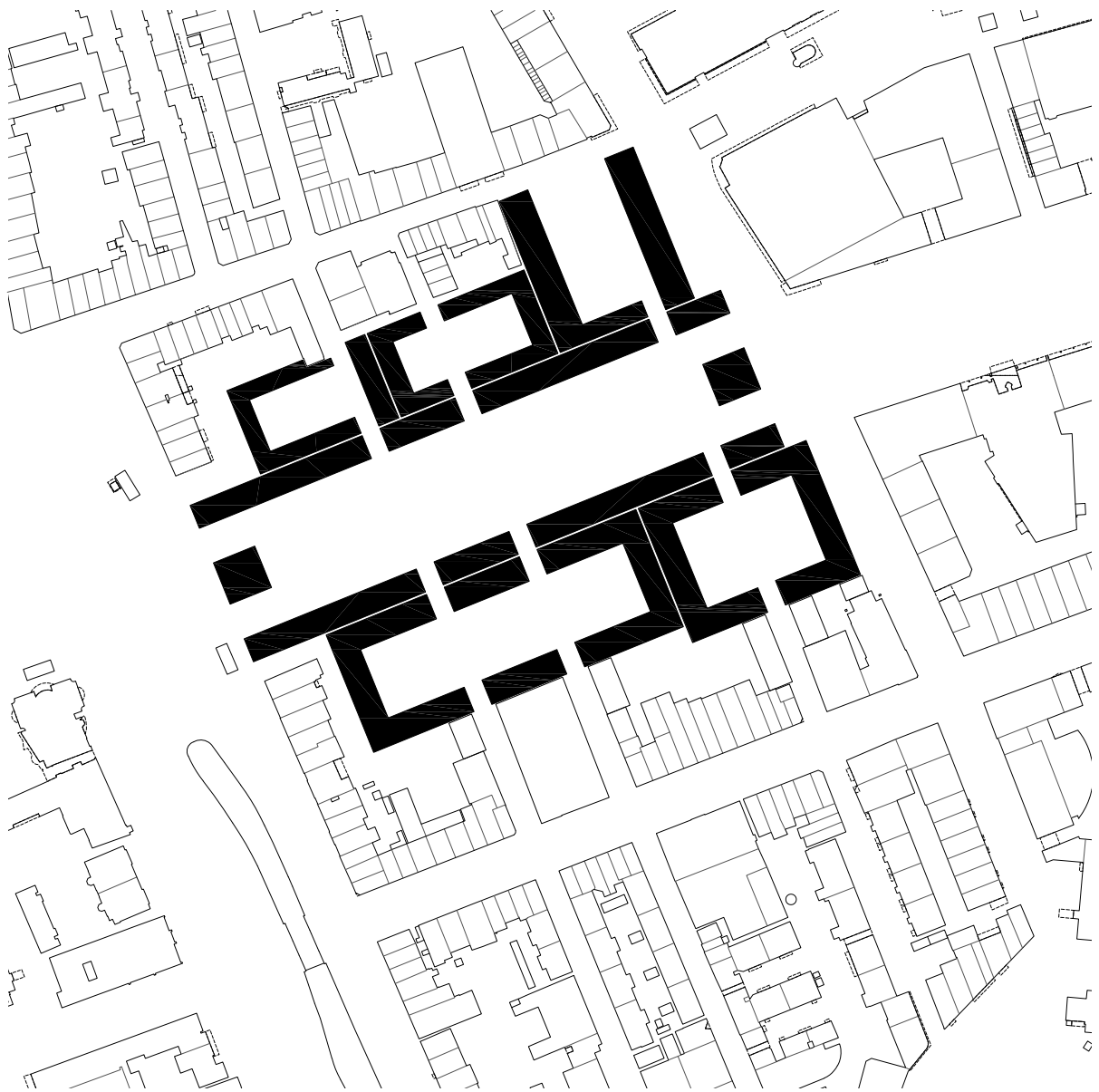
STEDELIJKE INTERIEURS UITHOUWEN

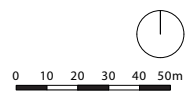

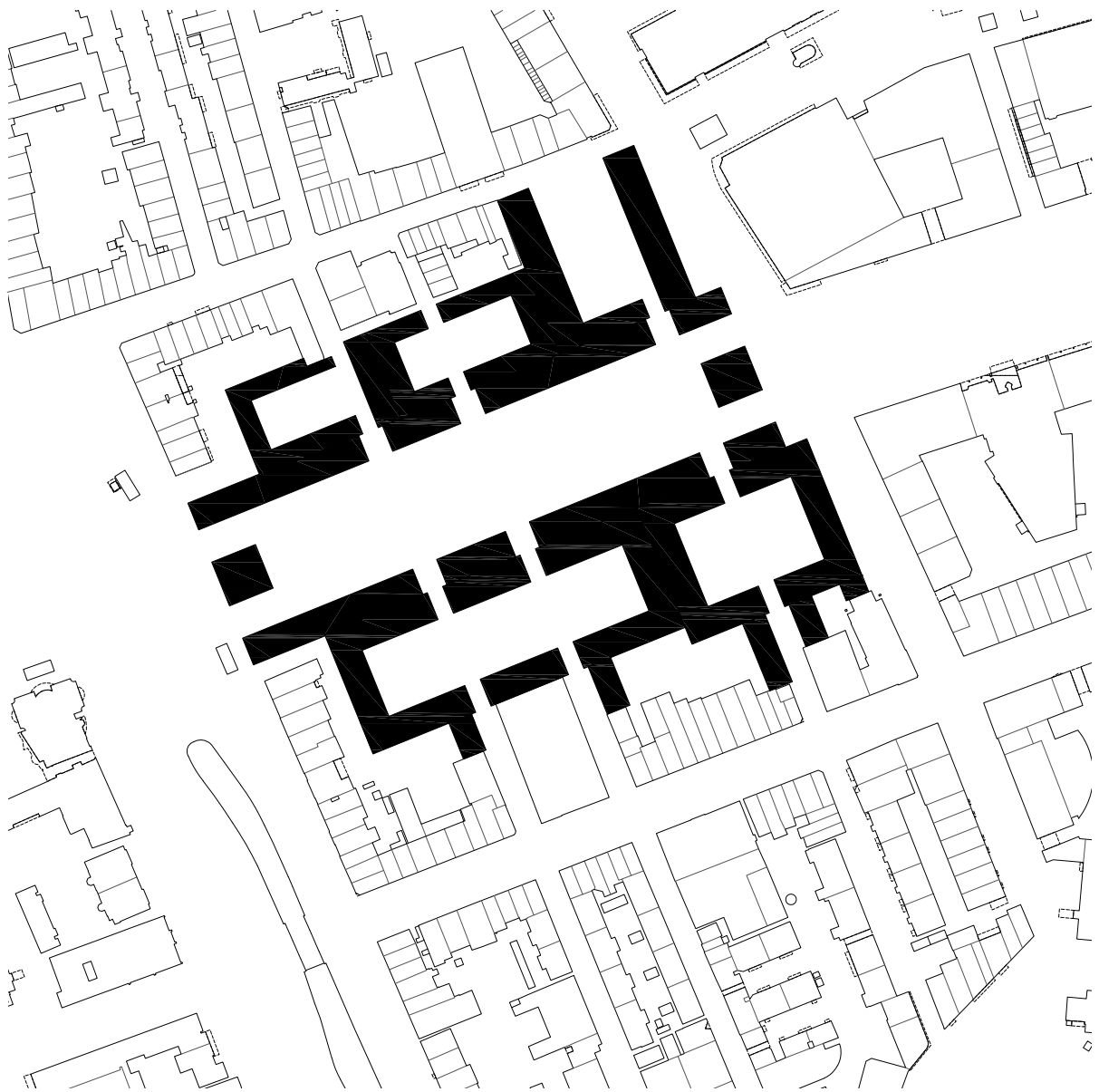
VERTALING NAAR BOUWMASSA

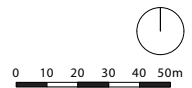

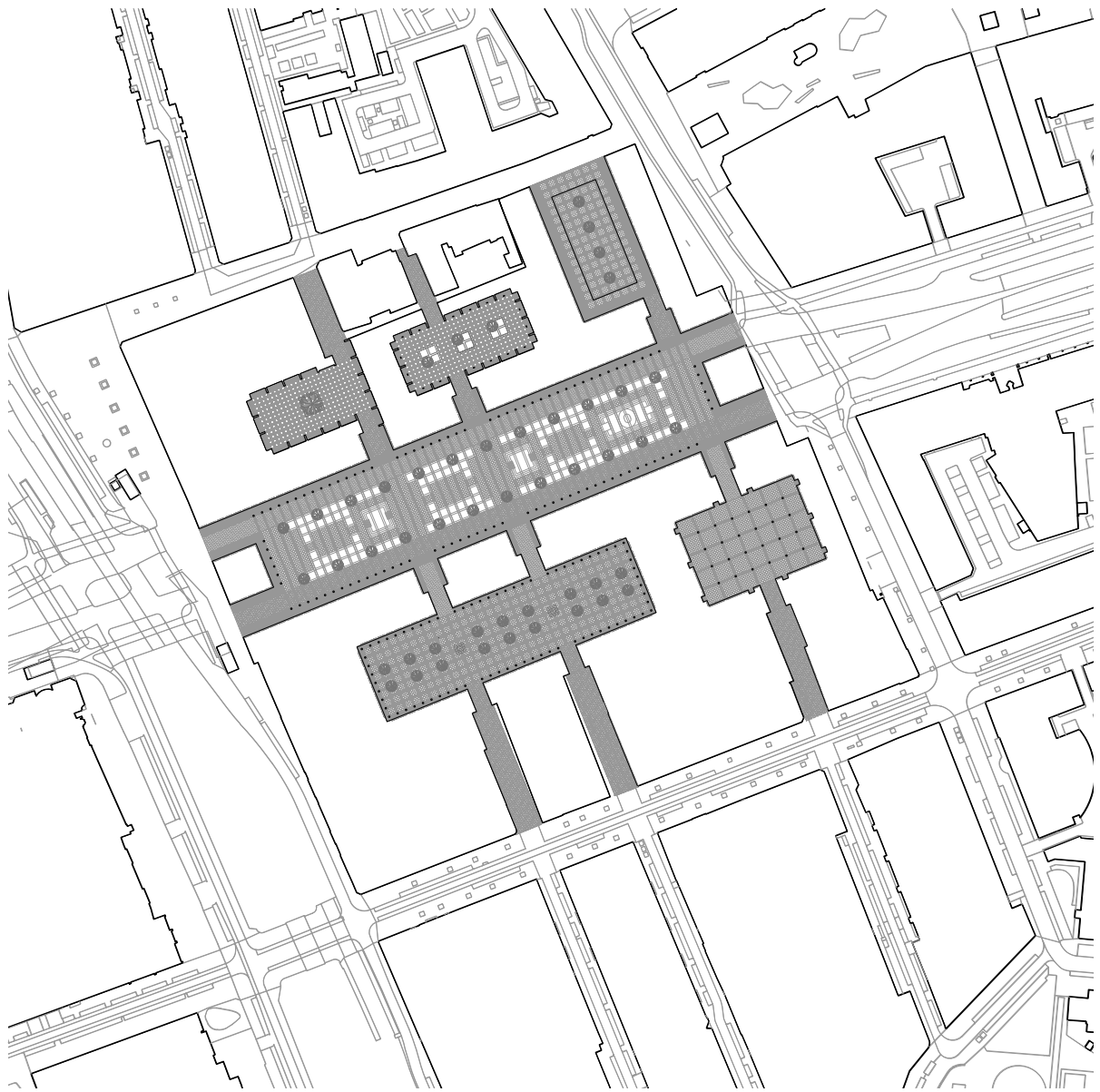
ZES BOUWBLOKKEN

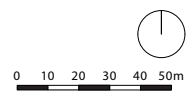

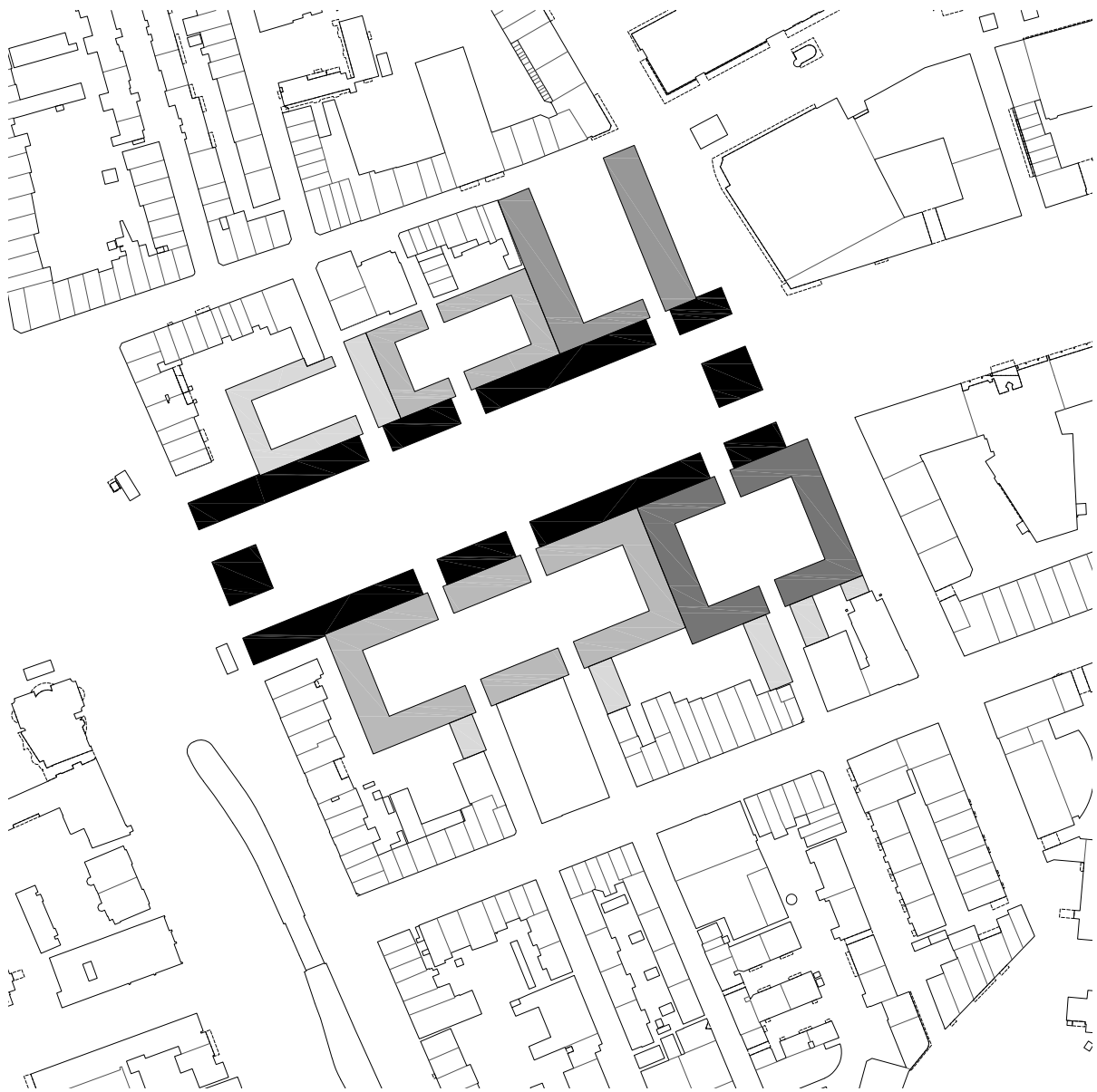
OVERGANGEN TUSSEN PLEIN EN STRAAT "KNEPEN"

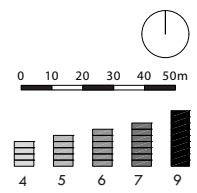

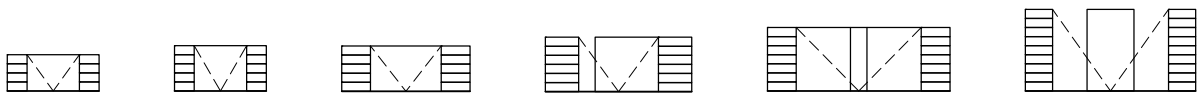
INBEDDING STEDELIJKE INTERIEURS

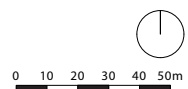

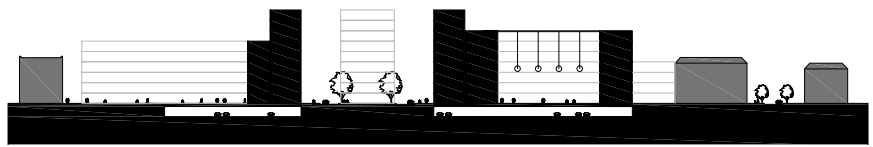
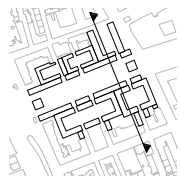
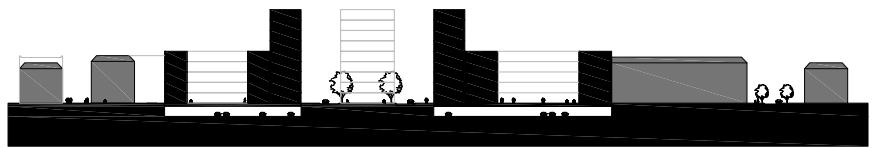
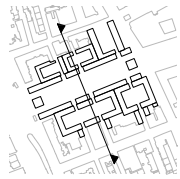
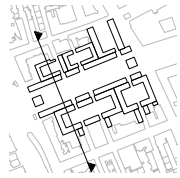
MORFOLOGISCHE STRUCTUUR

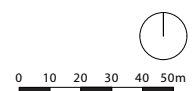

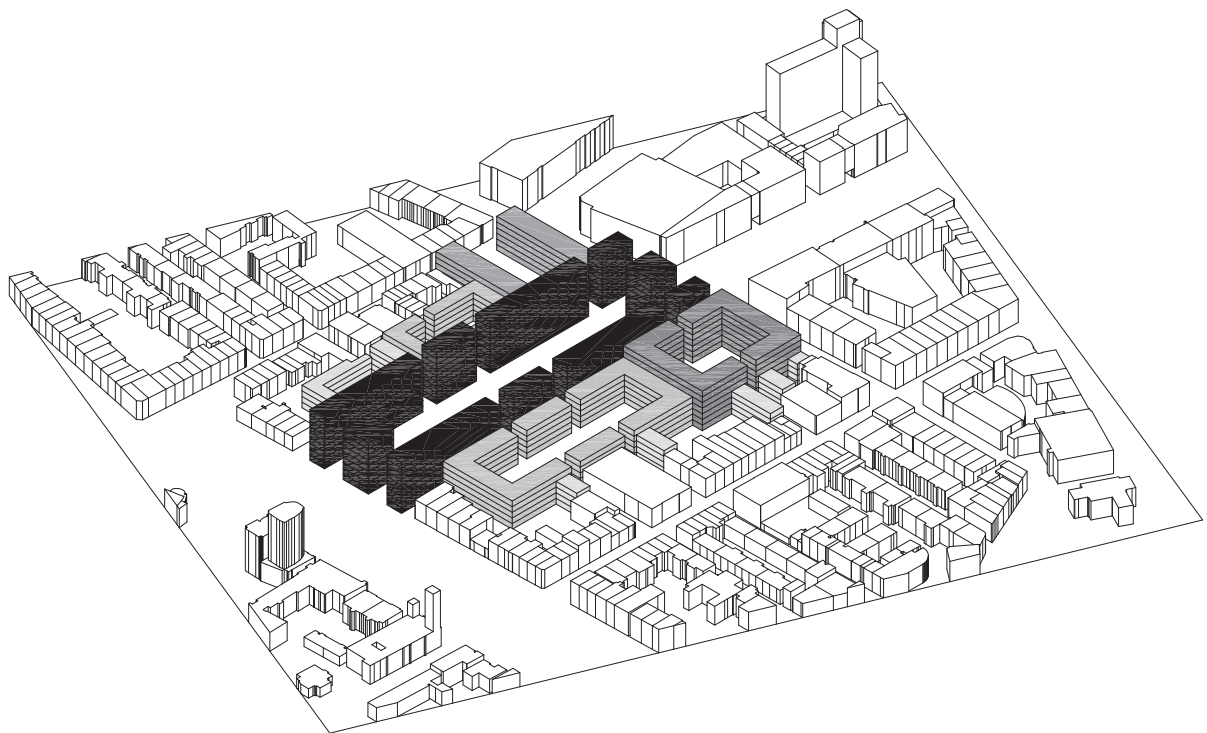
VERHOUDING STEDELIJKE INTERIEURS

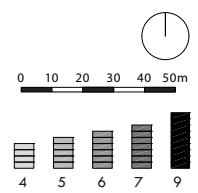

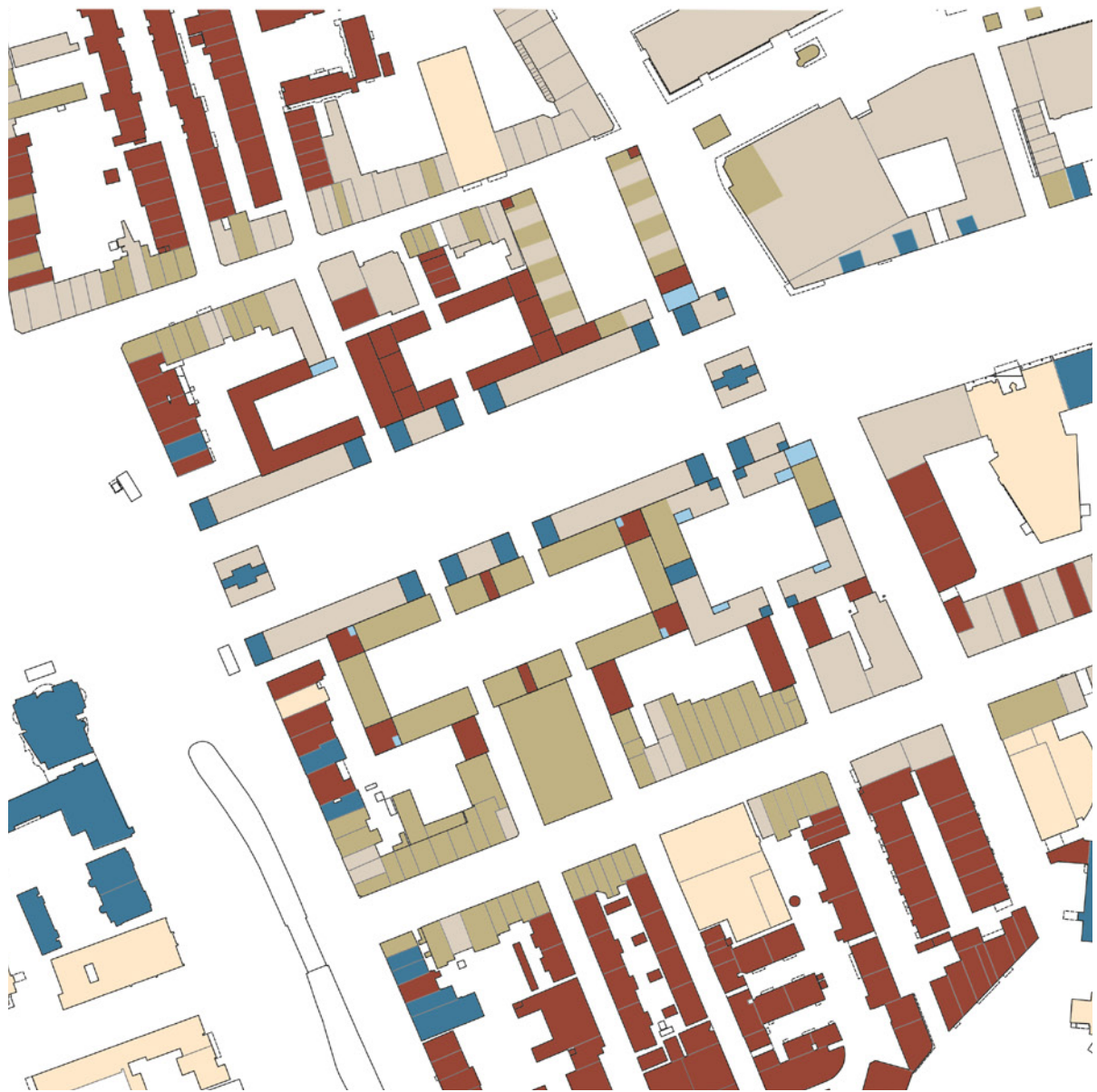
VERHOUDING STEDELIJKE INTERIEURS

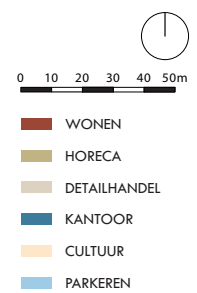

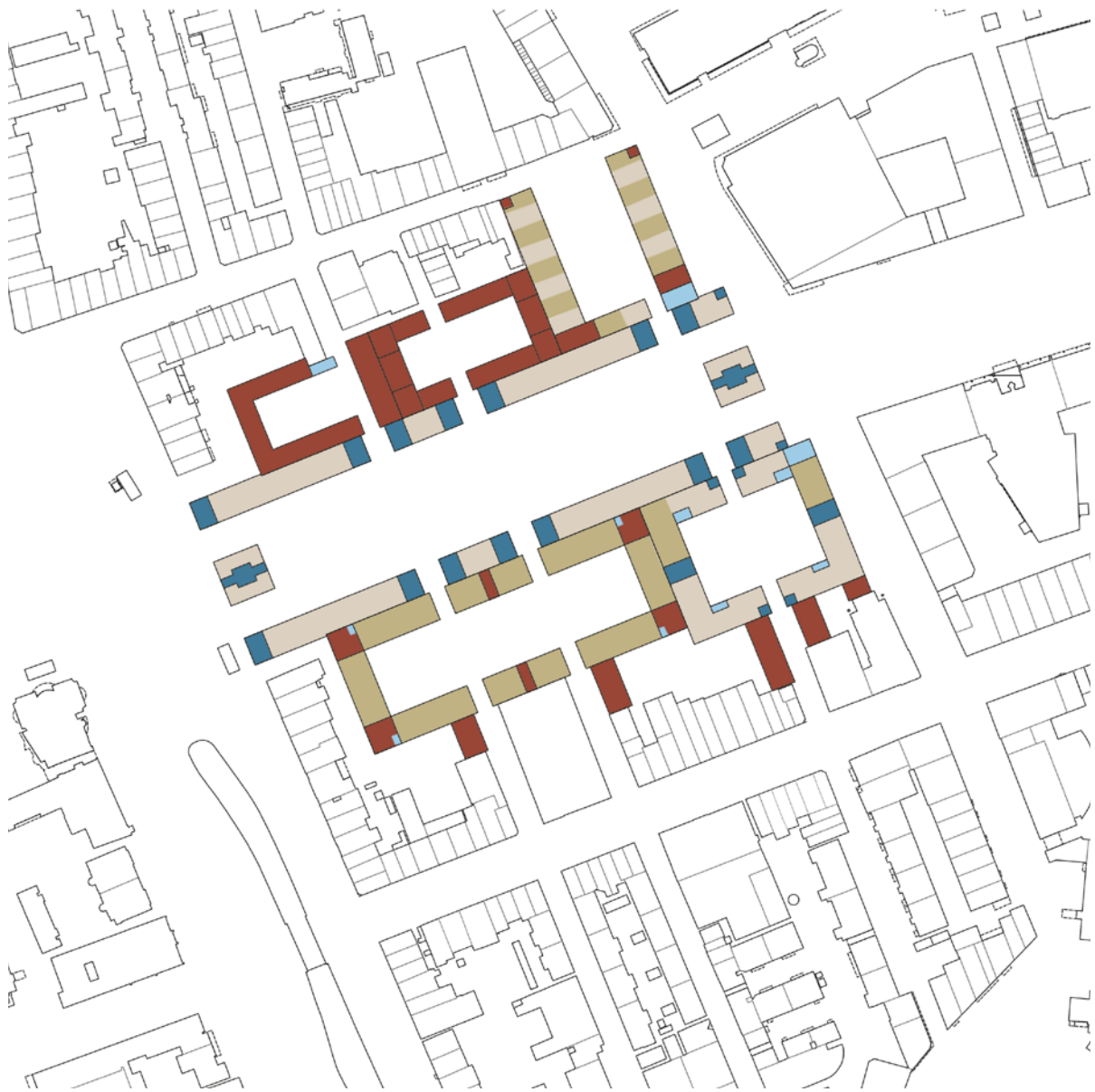
INBEDDING CONTEXT

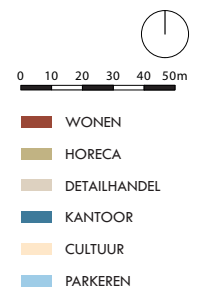

PROGRAMMA INBEDDING (BEGANE GROND)

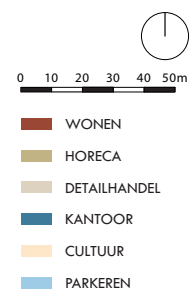

PROGRAMMA (NIVEAU 0)

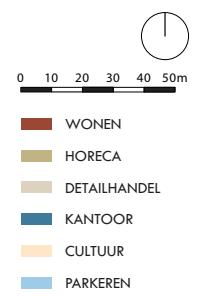

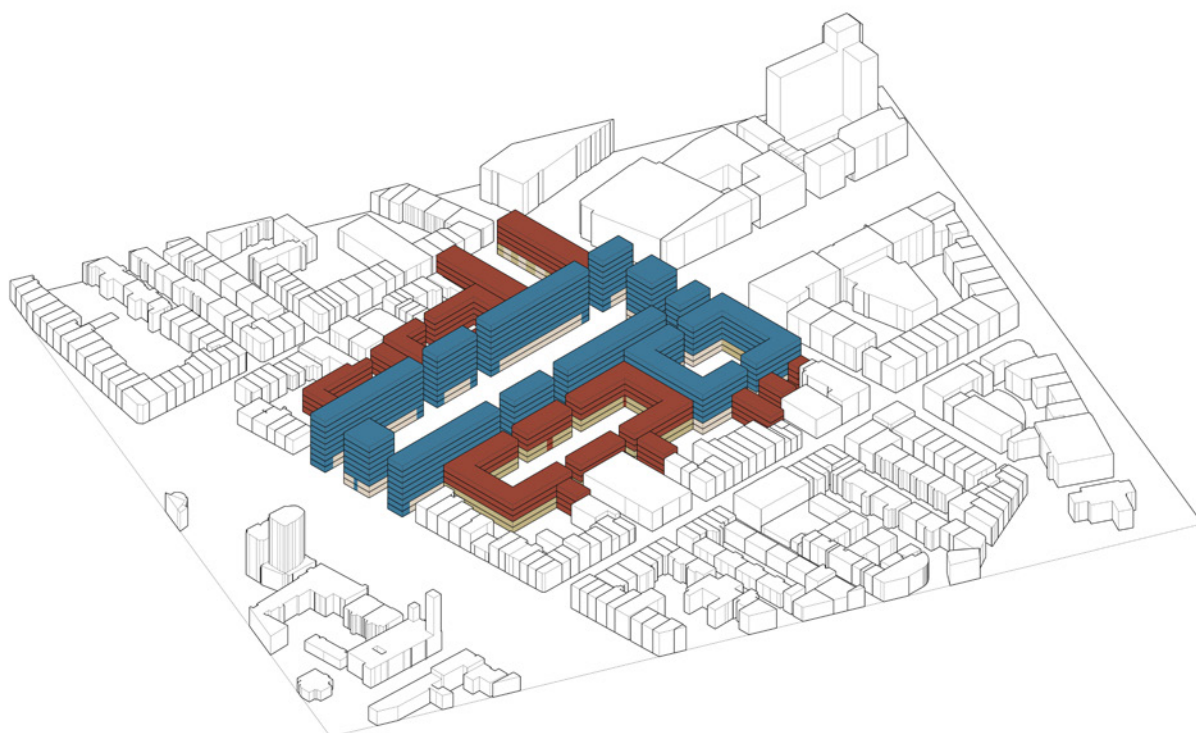
PROGRAMMA (NIVEAU 1)

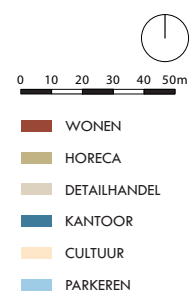

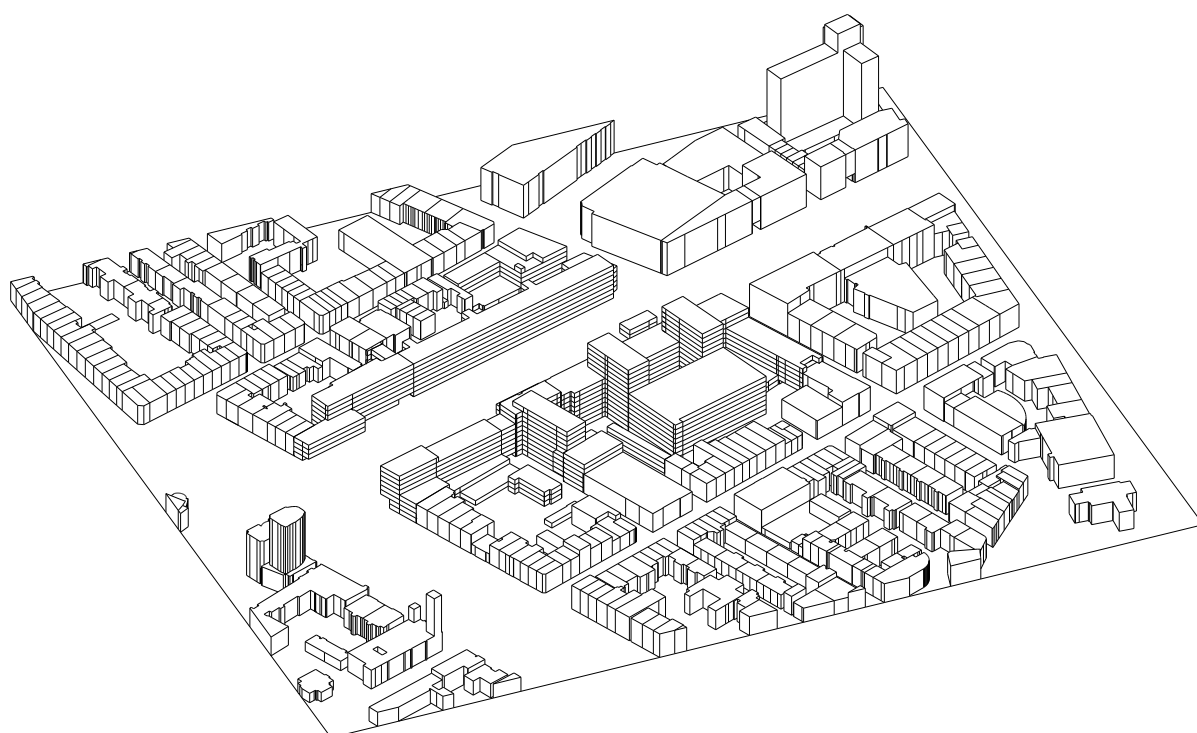
PROGRAMMA (VANAF NIVEAU 2)

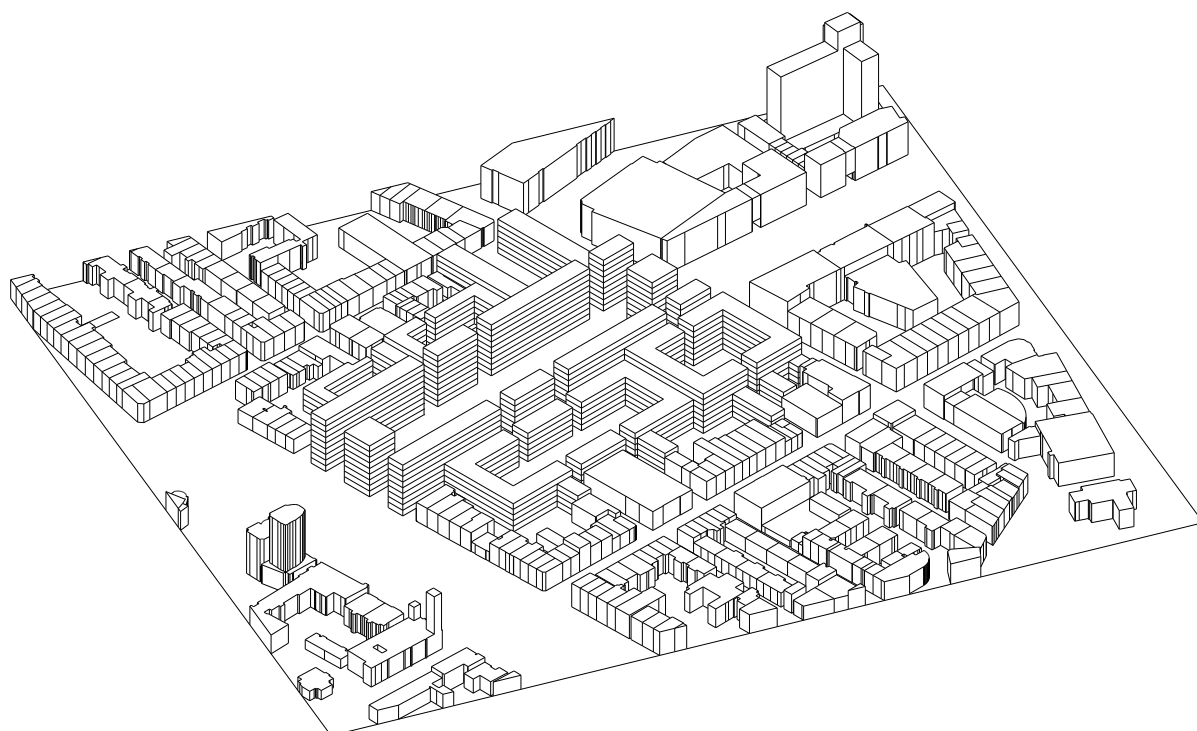

PROGRAMMA

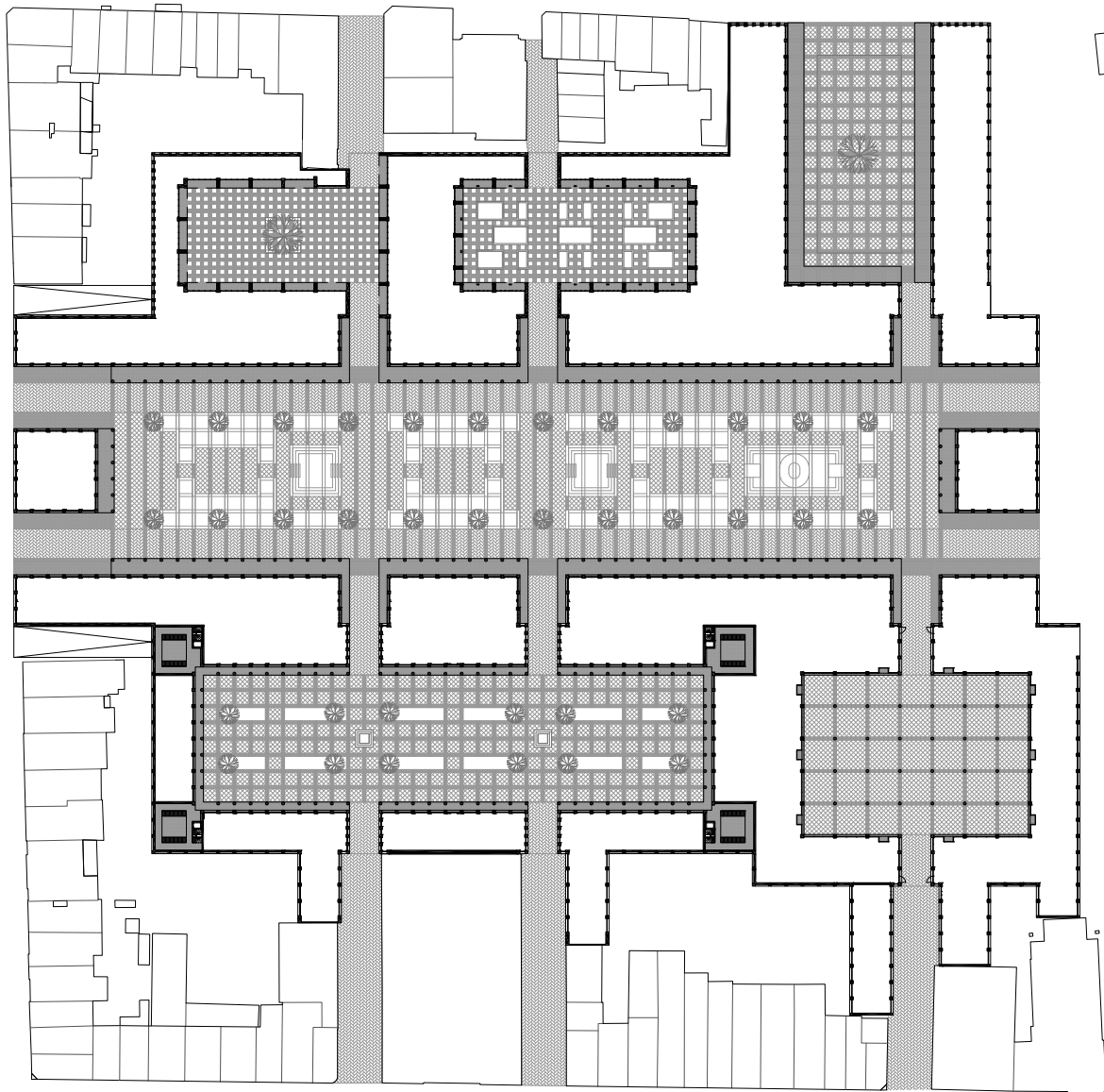
HUIDIGE SITUATIE FSI = 2,2

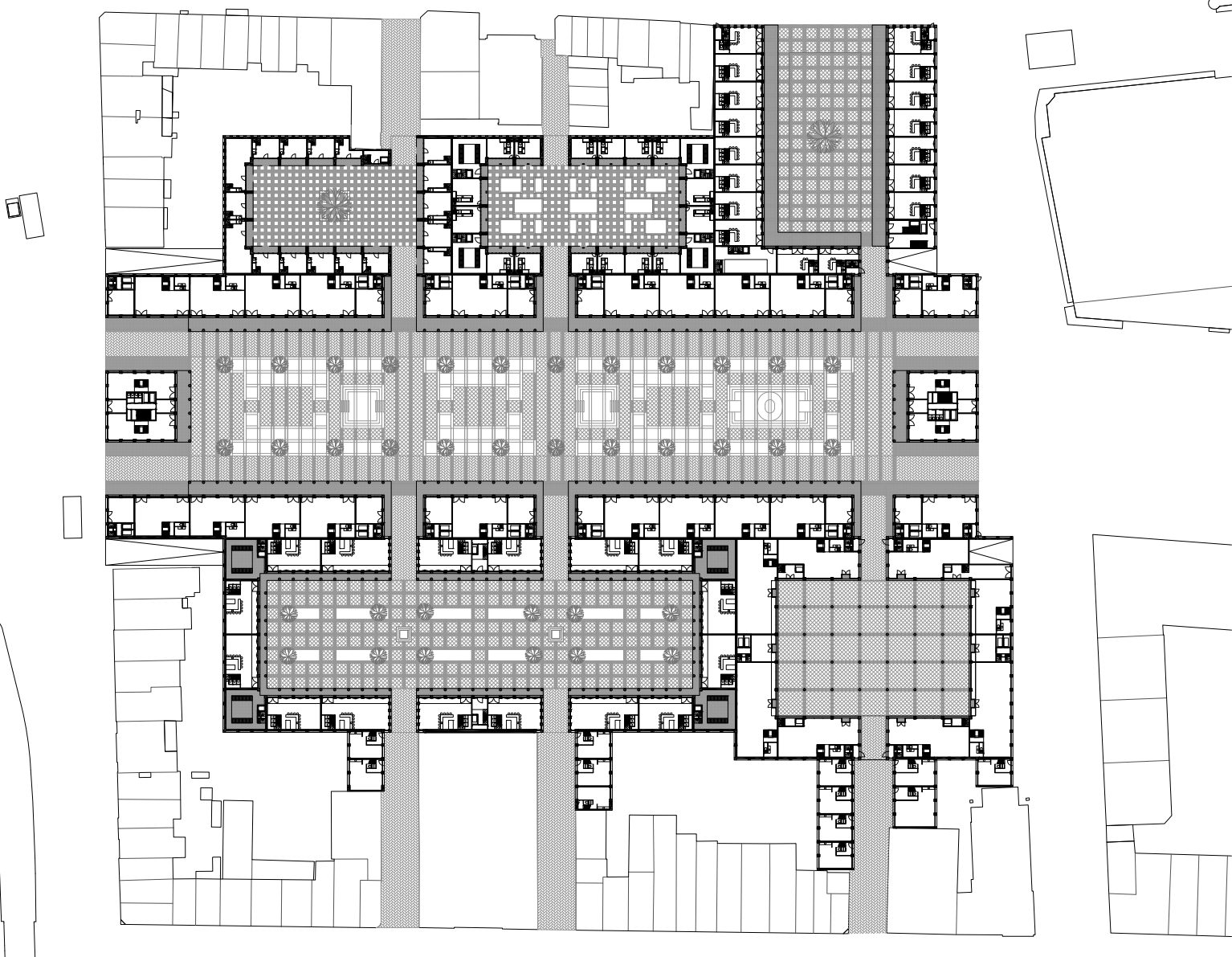
SITUATIE STEDELIJKE INTERIEURS FSI = 3,1

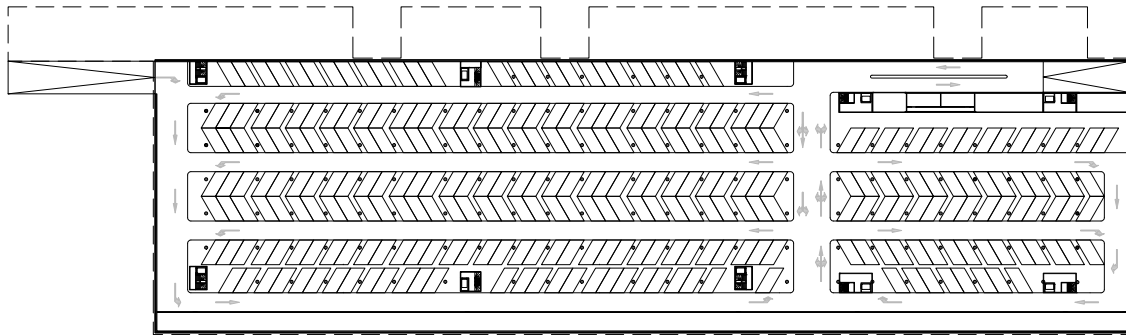
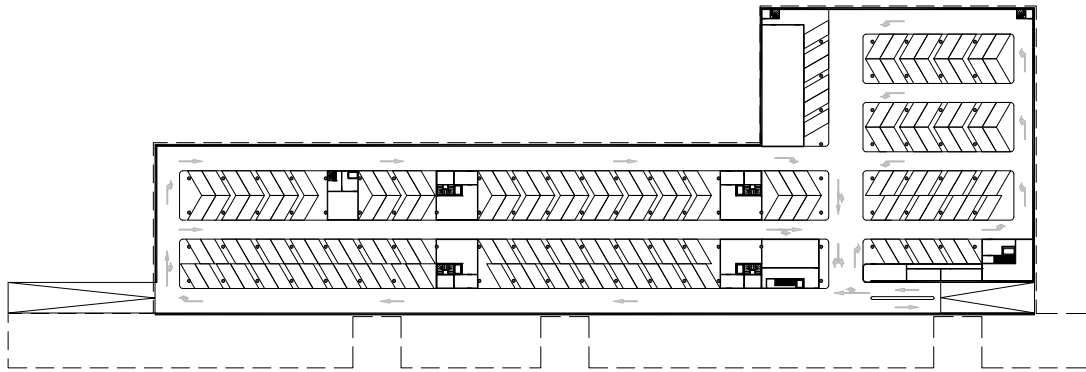
POTENTIËLE NIEUWE STEDELIJKE INTERIEURS IN ROTTERDAM

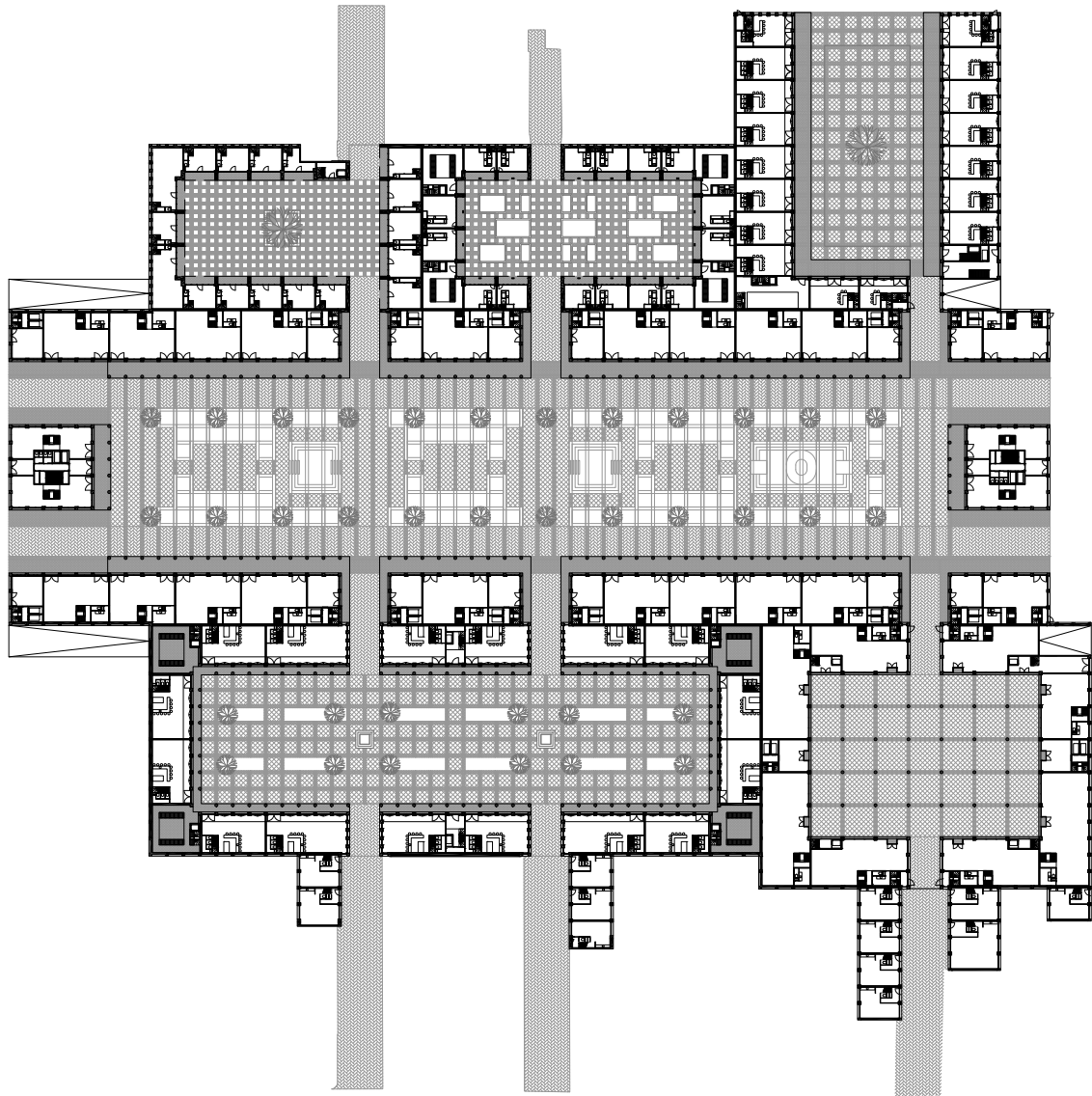
STEDELIJKE INTERIEURS

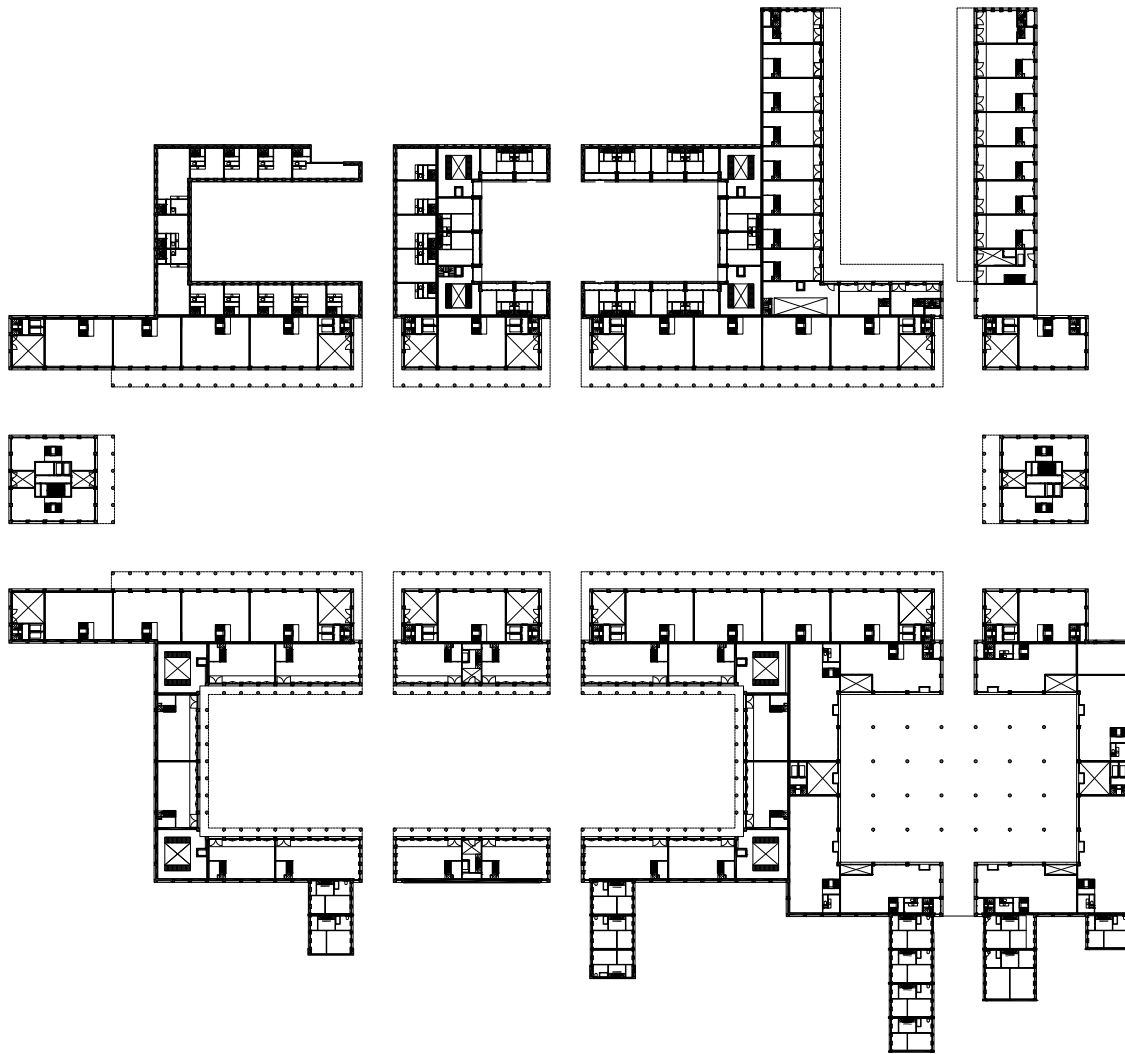
BEGANE GROND IN CONTEXT

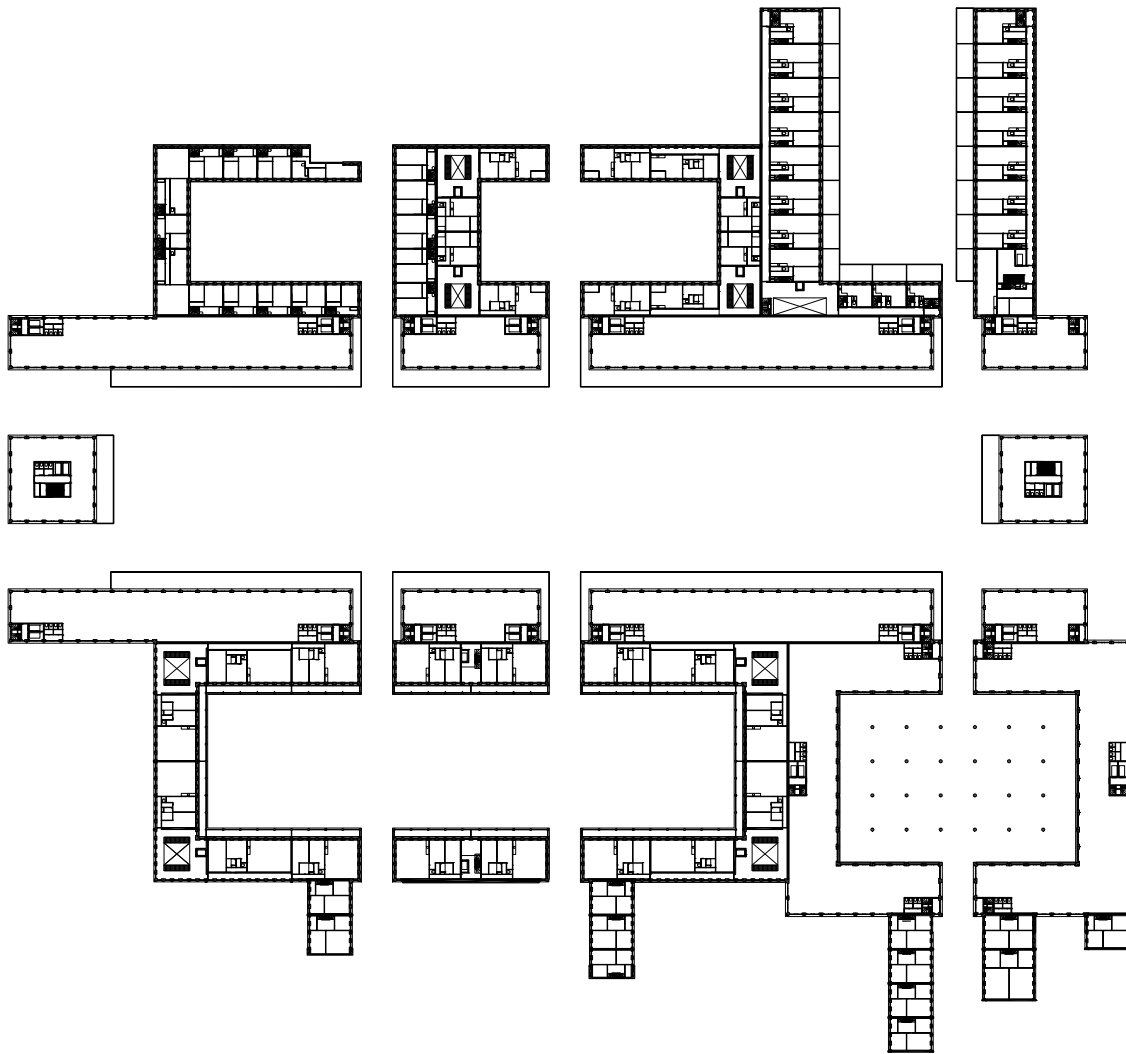
PARKEERKELDER (NIVEAU -1)

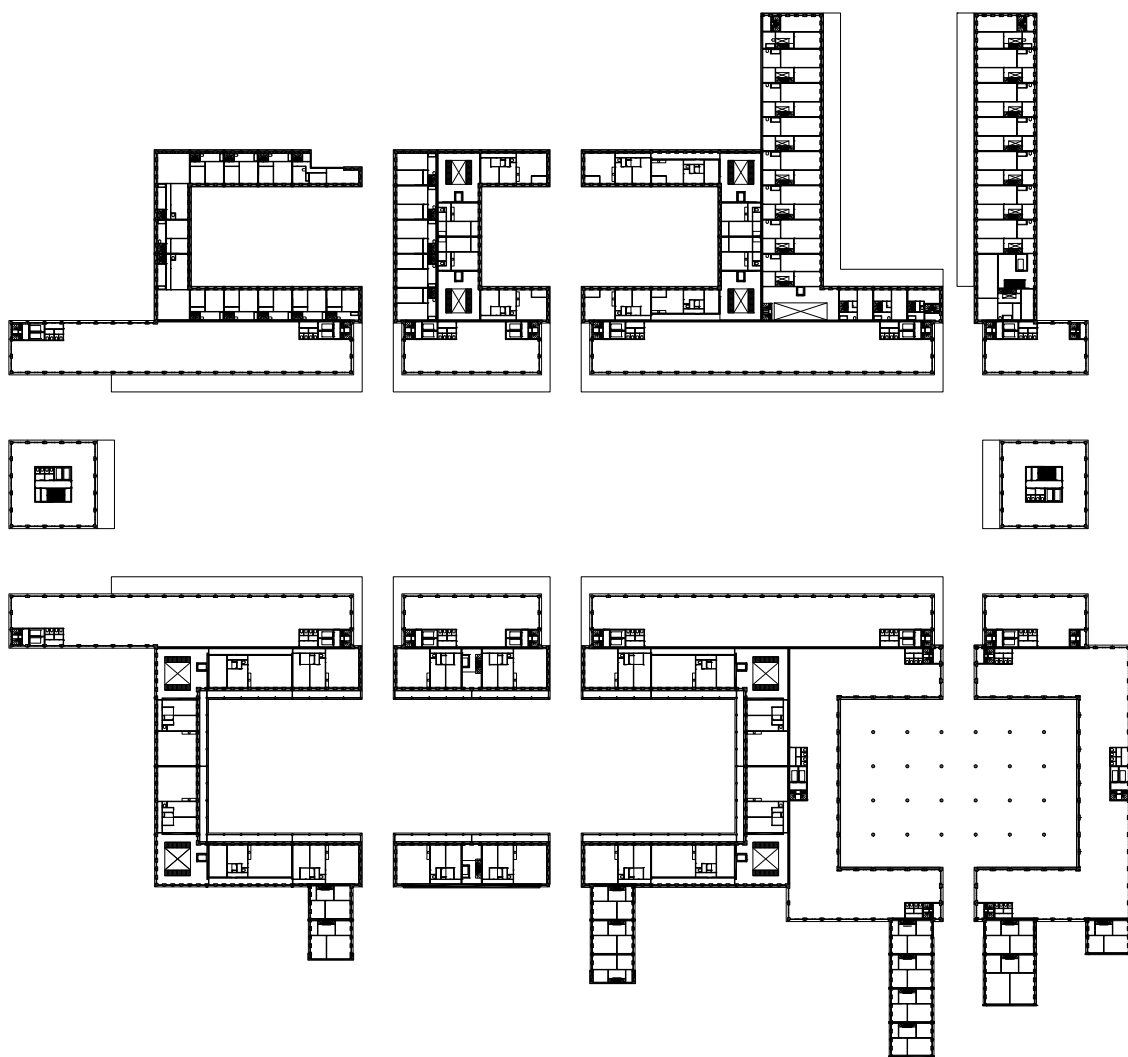
BEGANE GRAND (NIVEAU 0)

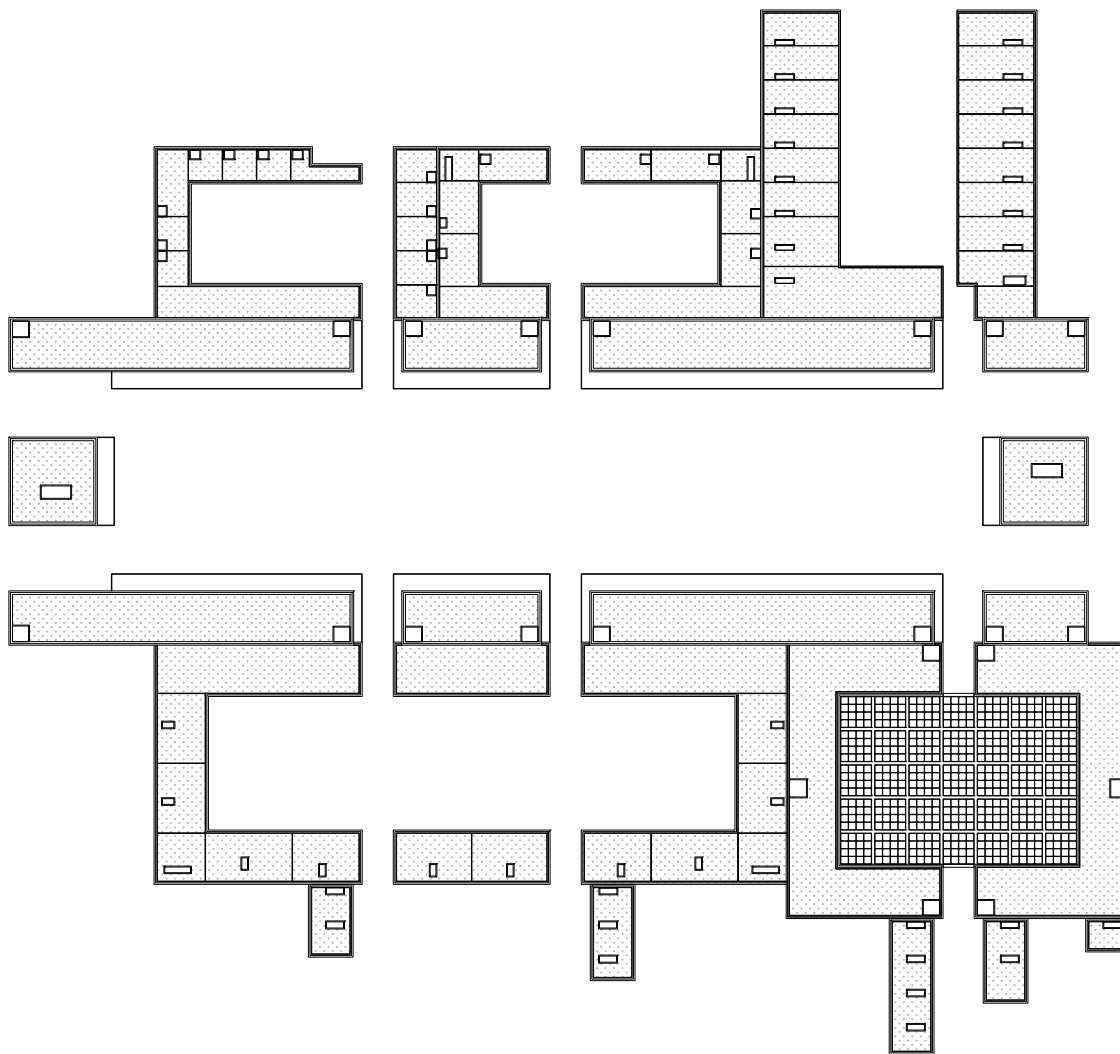
EERSTE VERDIEPING (NIVEAU 1)

TWEEDE VERDIEPING (NIVEAU 2)

DERDE TOT ACHTSTE VERDIEPING (NIVEAU 3-8)

DAK VERDIEPING (NIVEAU 9)

ARCHITECTUUR

Dit plan komt voort uit de traditie van pleinen, colonnades, luifels, passages en gevels. Het is vanuit architectonisch perspectief gemoduleerd naar de stedelijke ruimtes. Elk stedelijk interieur vormt een eigen entiteit, en is an sich samenhangend. Maar ook met elkaar, als het ware een familie die prettig aan voelt. Om de condities van elementen vast te leggen is een toolbox aan elementen nodig. Deze elementen vertellen over het gebruik, hoe overgangen kunnen werken van privé naar openbaar, over ruimtelijke en visuele relaties. Ze vertellen zaken over het alledaagse leven. Beelden van deze stedelijke interieurs vormen verlangens, analoge ruimten. Gereed om door zijn gasten en bewoners gebruikt te worden.

Bouwen aan de stad, stelt de vraag welke architectuur hoort bij het bouwen aan de stad? Voor mij betekent dat een architectuur die serieus is, monumentaliteit uitstraalt, van een groot gebaar, vertrouwen schept, te begrijpen is en helder zijn krachten naar de grond afdraagt in tektonische zin. De architect Hans Kollhoff is daarmee een voorbeeld die in zijn architectuur begrijpbare gebouwen maakt. Ze borduren voort op elementen uit de herinnering, zoals een kolom een kolom is en een raam een raam. De architectuur streeft naar een soort permanentie. Voor mij betekent dit bouwen aan de stad, vanuit de traditie. Vanuit de opvatting dat de stad met zijn gebouwen, mijn geheugen van steen zijn, dienend zijn om meerdere functies te accommoderen. Zij oriënteren en reageren op de context, bieden herinnering en zijn vertrouwd. Iets van korte duur biedt geen vertrouwen. Dit vraagt dus een architectuur die stevig op zijn poten staat, helder zijn krachten afdraagt en geordend is. Daarmee zijn gebouwen onderdeel van het dagelijks leven en mogen daarom goed te begrijpen zijn. Door gebouwen te zien als lichamen van massa en te kneden naar de context, heeft hij mij het inzicht gegeven om met mijn afstudeerproject, uit de massa, ruimte te houwen en weer terug te geven aan de stad. Deze samenhangend te maken, te laten reageren op zijn context en begrijpelijk te maken in zijn tektonische leesbaarheid. Dit heeft voor mij een kantelpunt bereikt in mijn eigen denken over architectuur en de stad.

De totale structuur van de bouwmassa en de openbare interieurs komen voort uit een rationeel grid van 3,6m in horizontale en in verticale zin. De moduulmaat van 3,6m als dragende structuur vormt een goede maat vanuit de banaliteit van parkeren 7,2m, wonen, kantoren, winkels en horeca etc. Het grid wordt gearticuleerd in programmatistische zin en komt tot uitdrukking in de gevel. Woningen krijgen een moduulmaat van 1,8m. Kantoren vertrekken uit de maat van 3,6. Winkels, horeca en andere functies vertrekken vanuit de maat van 7,2m breed of hoog. Het volgt zo een dunne lijn tussen generiek en specifiek. Het maakt onderdelen uitwisselbaar voor de toekomst.

De bebouwing zijn volgens klassieke wijze geordend. Deze hebben altijd een plint en staan met hun voeten op de grond. De plint vormt de tussenruimte tussen het openbare plein en het private/publieke. Deze vormen de introductie naar het private en hebben daarmee een intiemere sfeer. Bij publieke functies is de plint dubbel de verdiepingshoogte om daarmee het publieke karakter te tonen. In het middendeel worden verdiepingen getoond en de articulatie van het grid naar programma. Dan komen de gevelementen en overgangselementen naar voren, die bepaalde vormen van gebruik genereren.

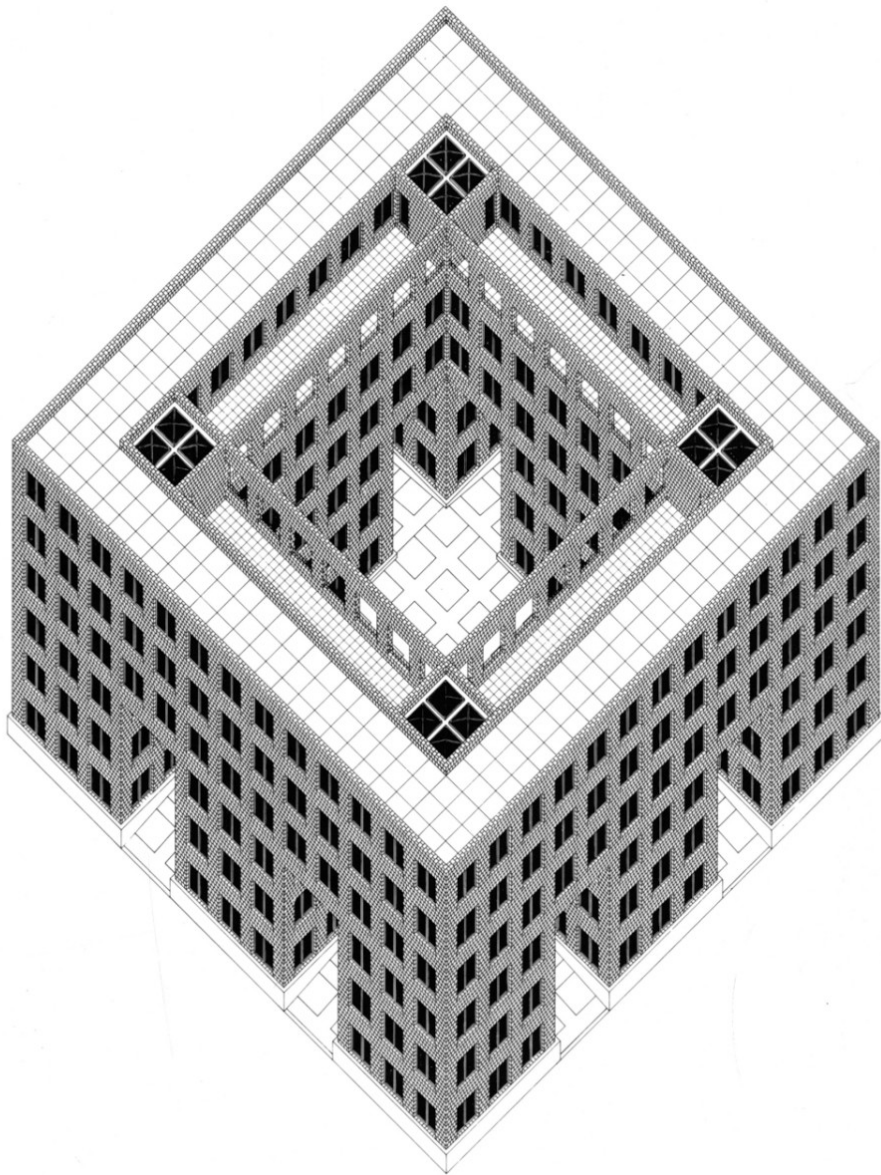
De tektoniek van de gevels reageren op de achterliggende constructie. Deze schemert door in het spel van penanten en balken. Het begint bij de articulatie van de typologie. Deze komt het meest naar voren in gevels. De tweede laag vormen de vloervelden, die zich daarachter tonen. Als laatste het grid, de articulatie van de constructie en programma in penanten. Zonder uitspraak te doen over welk materiaal waar dient te komen is het veel interessanter om uitspraken te doen, waar verschillen moeten ontstaan om tegenstellingen of overeenkomstigheden te vormen. Zo kan ik mij voorstellen dat woningen uit één specifiek materiaal wordt opgetrokken. Zo ook andere programma onderdelen als kantoren, winkels en horeca. Wel is het belangrijk dat de plint zich onderscheidt van het bovengelegen deel. Een stad van permanentie is voor mij bij voorbaat een steenachtige stad.

Gevelkozijnelementen zijn ontworpen vanuit de vraag van het programma. Het zijn grijpbare onderdelen, onderdeel van het alledaagse. Ze vormen overgangen tussen binnen en buiten. Enige royaliteit is benodigd voor deze onderdelen, omdat ze onderdeel zijn van de stedelijke gevel. De voordeur met een fijne deurklink. De horeca en winkelpui die volledig te openen is, zodat vanaf buiten binnen zichtbaar wordt. Het raam met het frans balkon laat mensen vanuit de woning uit het raam naar buiten hangen. Vanuit dit oogpunt zijn overgangselementen als balkons, colonnades en luifels als tussenruimten ook behandeld. Dan is er nog de laag van de meubelementen. Deze worden ingevuld naar de locatiegerichte entiteiten.

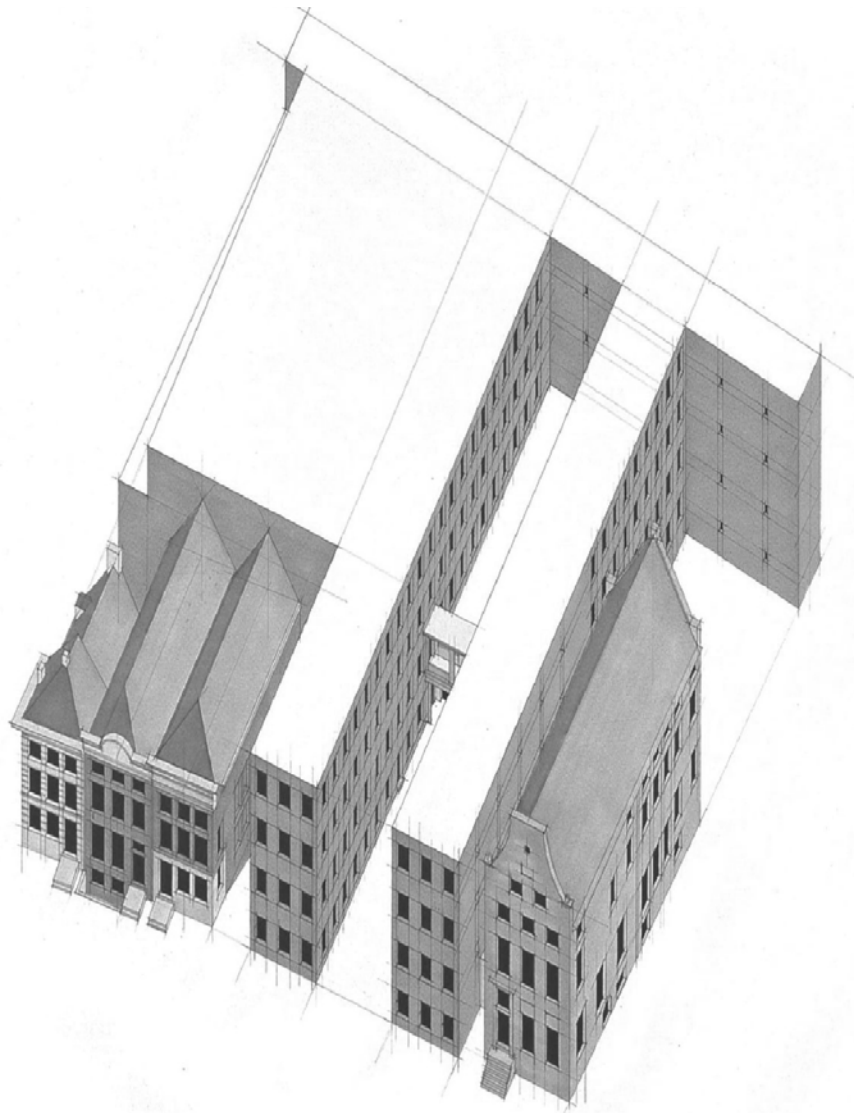
AUGUSTE PERRET - LÉ HÂVRE (1945)

De wederopbouw van Le Havre in Frankrijk in 1944 door Auguste Perret kent in de geschiedenis van de stedenbouw van de twintigste eeuw geen voorbeeld. In de uitvoering en opzet van het plan vormt het een alternatief voor de moderne stedenbouw. Rotterdam is de stad die voor zo'n modernistische opzet koos. Auguste Perret ging uit van een bouwgrid van 6,1m. Deze maat kwam voort uit de breedte van een woonkamer, slaapkamer plus bouwmuren. Op deze simpele bouwmaat zijn alle geprefabriceerde bouwblokken en stedelijke ruimten ontworpen. Deze werkwijze heb ik gehanteerd voor de stedenbouwkundige en architectonische opzet van mijn plan. Deze komt voort uit een moduul maat van 3,6m als dragende structuur. Deze vormt een goede maat voor de banaliteit van parkeren 7,2m, wonen, kantoren, winkels en horeca etc.

O.M. UNGERS - BLOCK 1 BERLIJN (1981)

De stad als Grossform van Oswald Mathias Ungers heeft mij het inzicht gegeven om het hele plan als één bouw-massa te benaderen. Bouwblokken grenzen aan elkaar en bouwvolume grijpen met hun tentakels aan de bestaande stad. In wezen is Grossform een manier om zowel vorm als schaal aan te pakken om de impact van architectuur op de stad te heroverwegen. O.M. Ungers streeft naar een formele samenhang gerelateert aan het potentieel voor ontwikkeling van stedelijke diversiteit.

GIORGIO GRASSI - BIBLIOTHEEK GRONINGEN (1990)

Giorgio Grassi toont voor mij met zijn bibliotheek in Groningen, hoe op een relatief eenvoudige wijze nieuwe architectuur zich kan inpassen en aanpassen aan zijn context. Hij reduceert architectuurelementen tot minimale onderdelen, totdat ze in zekere zin nog herkenbaar zijn. Dit is aanleiding geweest voor mij om elementen te reduceren tot herkenbare onderdelen en samen een groter geheel vormen. Het gaat erom hoe deze elementen samen condities tonen waaraan de architectonische en interieure elementen aan dienen te voldoen. Zonder vast te leggen welke kleur of afwerking deze dienen te hebben.

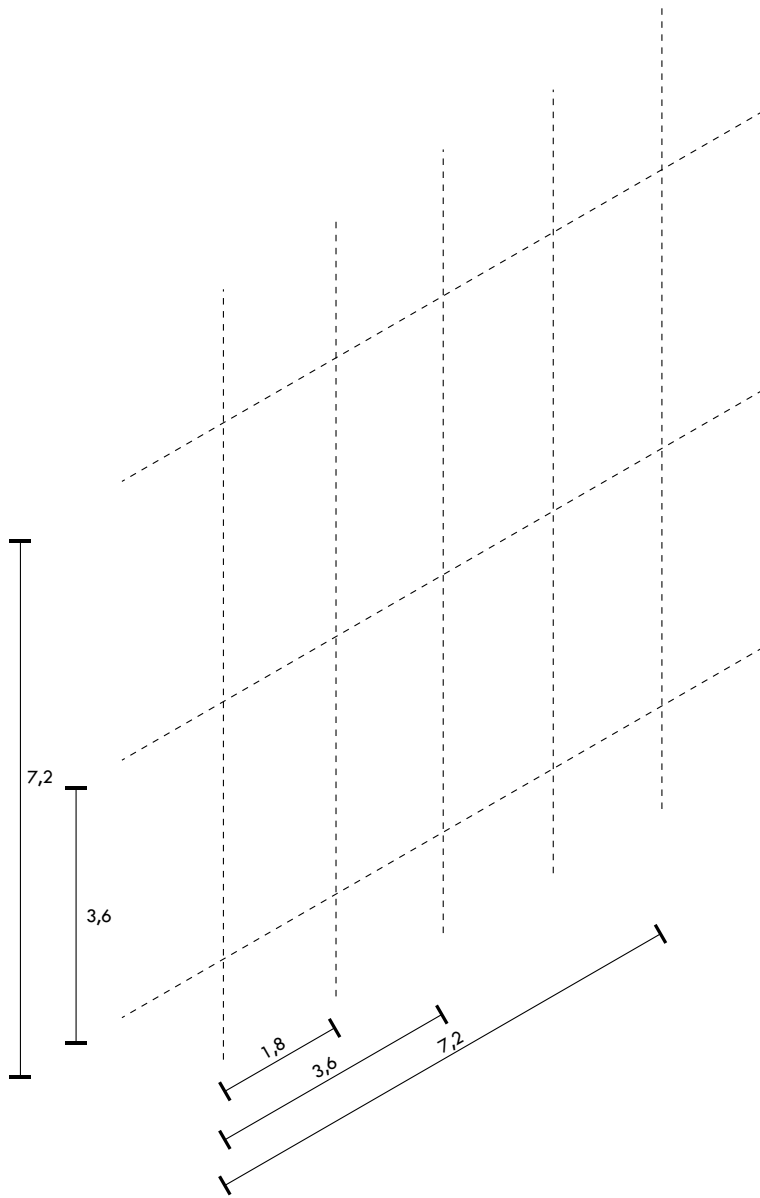
HANS KOLLHOFF - WALTER-BENJAMIN-PLATZ, LEIBNIZKOLONNADEN (1998)

Hans Kollhoff toont met zijn plan voor de Walter-Benjamin-Platz een herkenbare tektonische opbouw van de gevel. Een plint, die ook de tussenruimte vormt, een middendeel als lichaam en een daklijst als beëindiging naar de lucht. Binnen het systeem van de gevel heeft hij subtiel onderscheidt gemaakt tussen programma in de architectonische articulatie van de gevel. In mijn plan heb ik onderscheid gemaakt in modulmaat aan de hand van programma. Daarmee krijgt het programma enige herkenbaarheid in de structuur van de gevel.

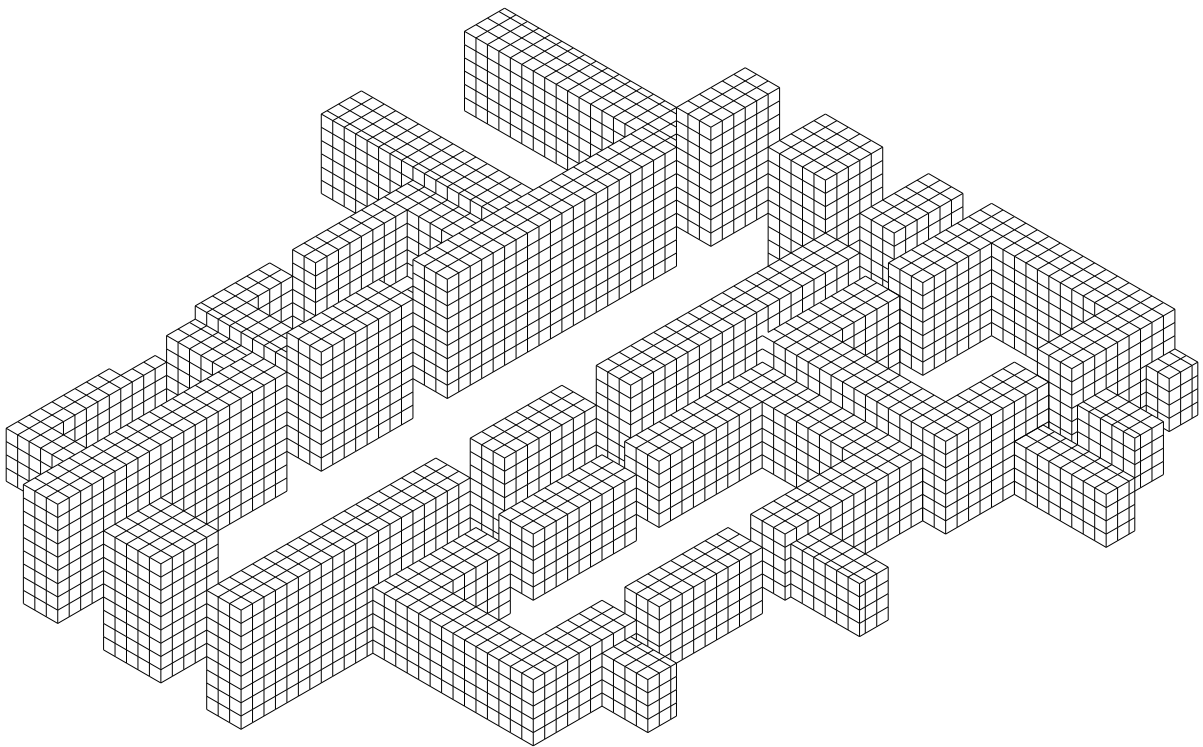

MAX DUDLER - HEROSTRASSE KANTOOR (2014)

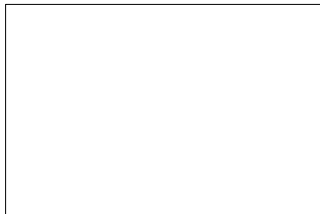
Max Dudler toont met zijn architectuur op welke minimale wijze architectuur kan worden gevormd. Het grid ligt vaak bij hem aan de basis voor constructie en gevelarticulatie. Verder is het vocabulaire van pleinen, colonnades en tussenruimten op minimale manier ontworpen. Soms te minimaal naar mijn mening, omdat architectonische elementen soms niet meer apart herkenbaar zijn. Ik vertrek ook vanuit een basisstructuur, dan wel grid, waarop modulaties plaatsvinden.

MAATSYSTEEM

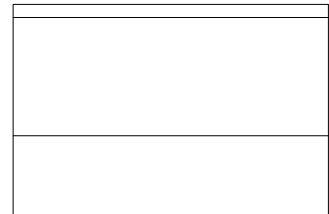
3,6 GRID

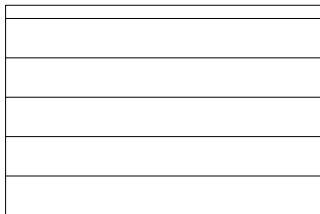
GEBOUW

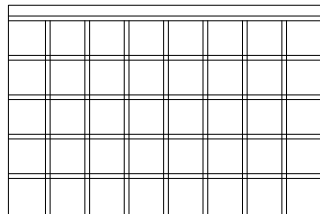
PLINT

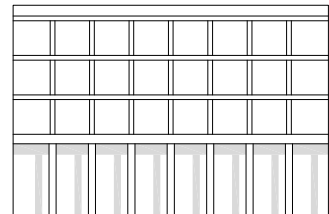
DAKLIJST

VERDIEPINGEN

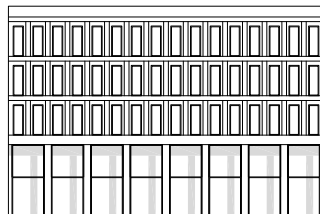
GRID

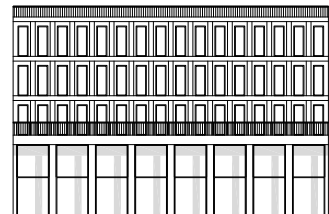
TUSSENRUIMTE PLINT

PROGRAMMA

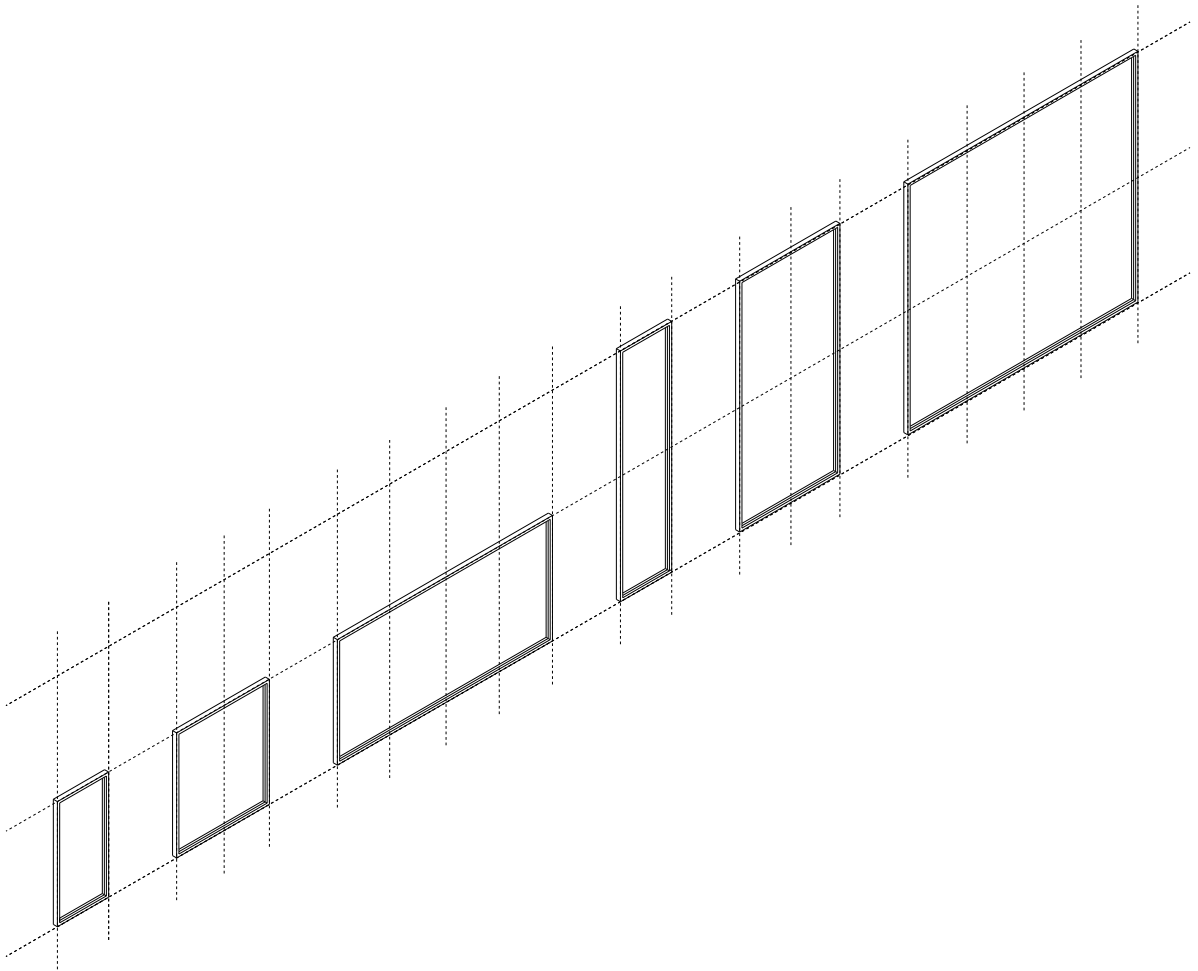

GEVELOPENINGEN

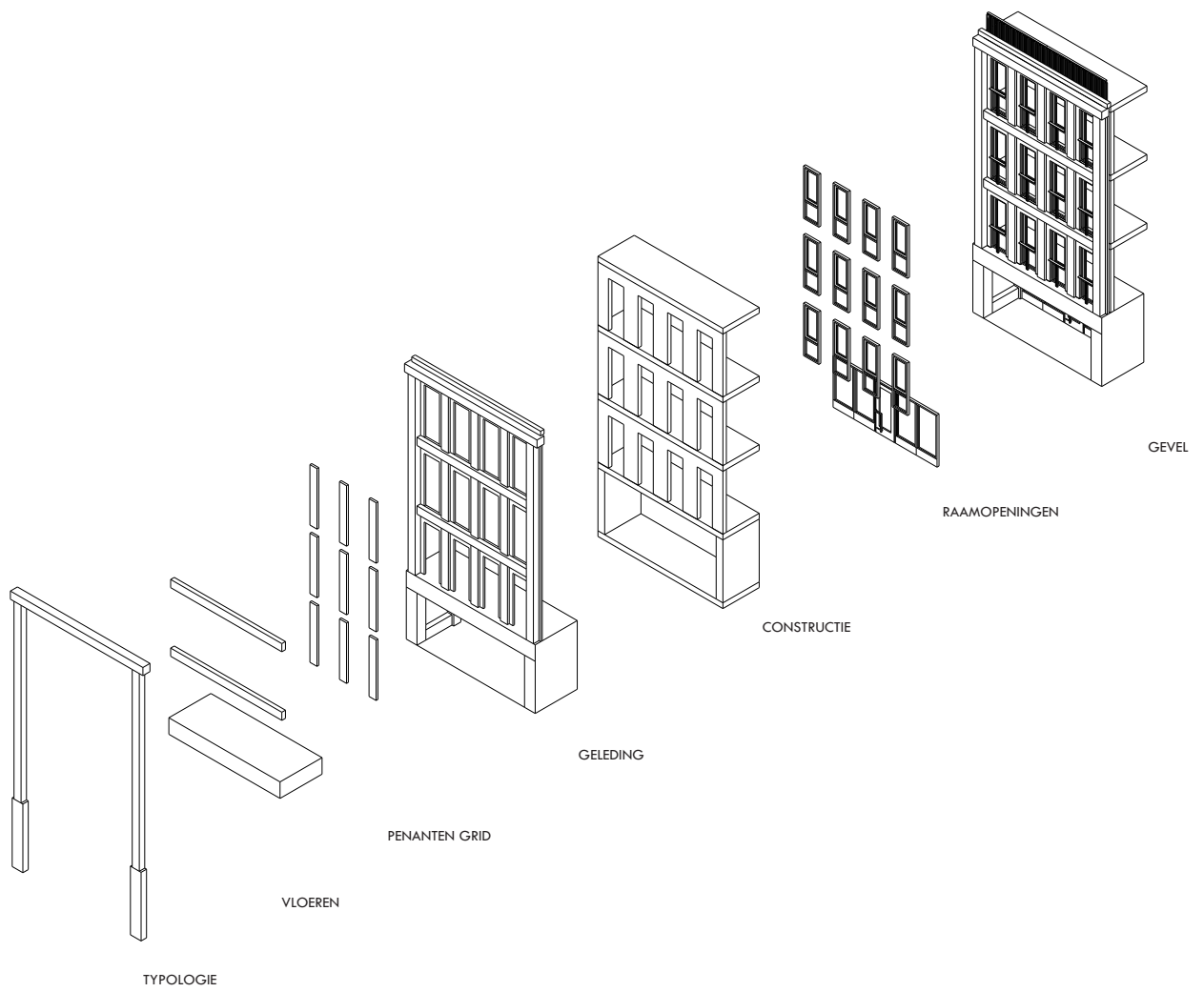

HEKWERKEN

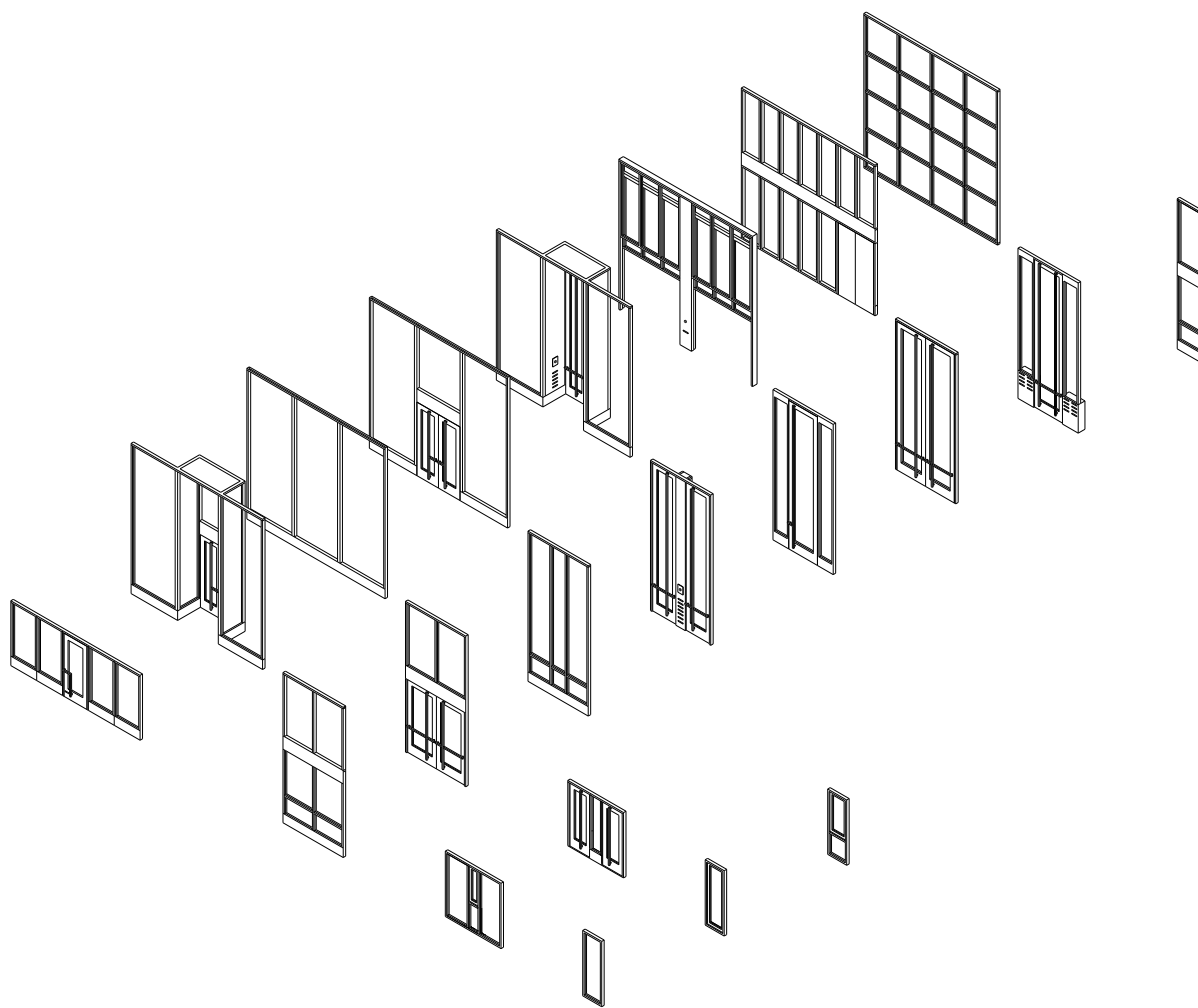
GEVELOPBOUW

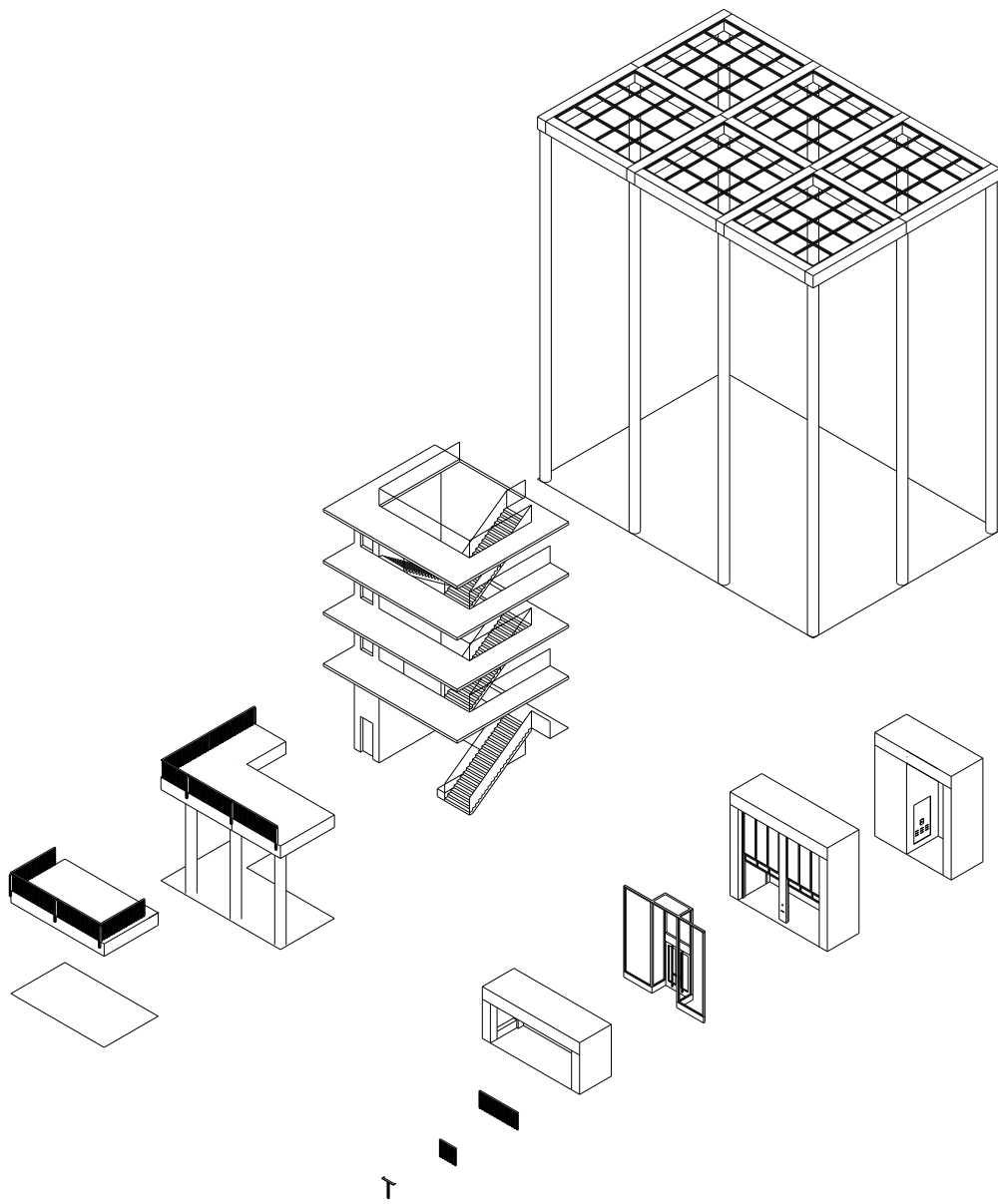
GEVEL ELEMENTEN

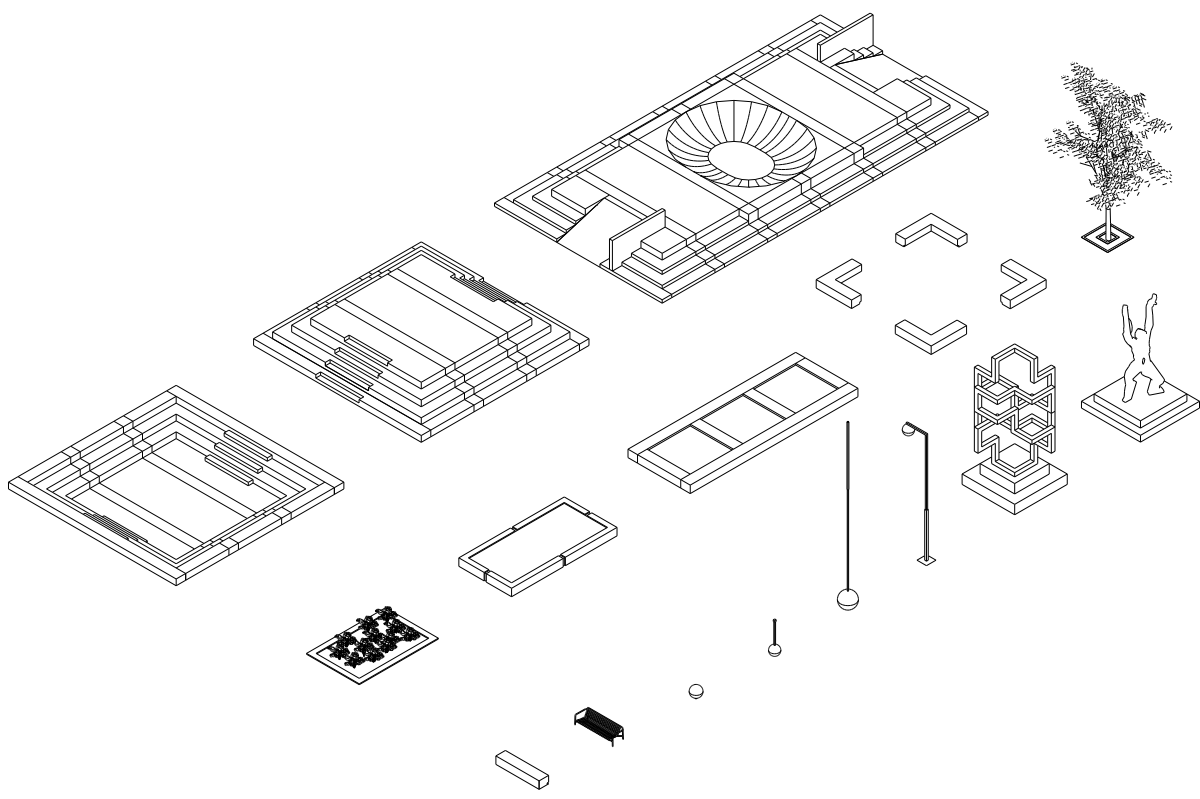
TEKTONIEK

GEVEL KOZIJNELEMENTEN

↑
OVERGANGSELEMENTEN

INTERIEUR ELEMENTEN

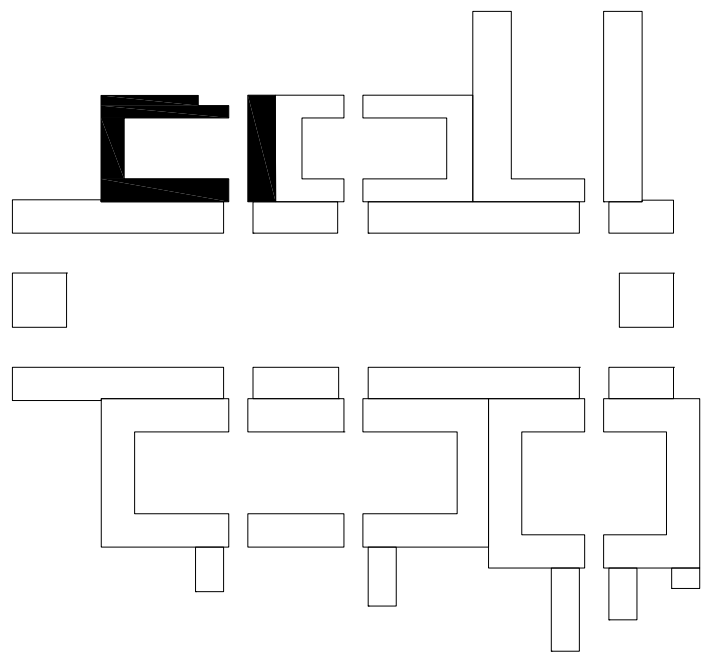
MAURITSHOF

Het Mauritshof is het stedelijk interieur dat meer in de luwte ligt tussen de Oude Binnenweg en de Westblaak. Het plein ligt aan deze route en kent een vrij rustig karakter. Rondom het plein zijn woon-werkwoningen van vier bouwlagen gemaakt. Ze hebben hun ogen en entree aan het plein. De symmetrische opzet van de straatwanden, maakt de ruimte overzichtelijk en een rustig samenhangend geheel. Het bevordert de beslotenheid als stedelijk interieur. De overgang tussen het openbare plein en de private woning, wordt gevormd door een voorruimte die woningbreed is. Het afwijkende formaat en verhouding van de voorruimte benadrukt het semi-private karakter van deze tussenruimte aan het openbare plein. Deze vormt een droogloop en tevens de buitenruimte van de woning. In de voorruimte hebben de woningscheidende zijwanden een bouwkundige bank om te zitten. Mensen kunnen in deze voorruimte hun bistro-setje plaatsen of planten naar gelang hun individuele behoefte.

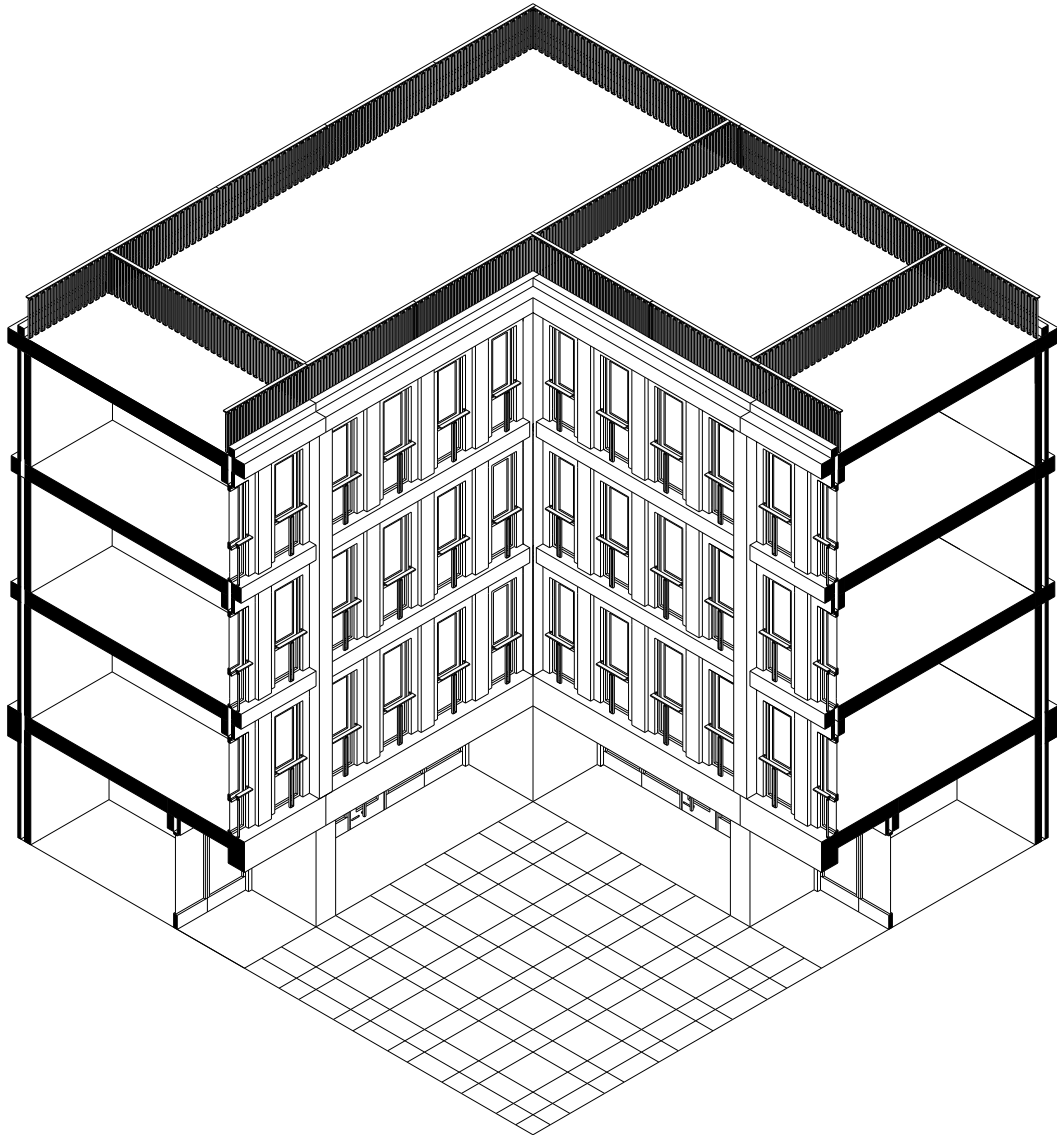
In de gevels komen de individuele woningen naar voren door middel van naar voren gelegen gevelpenanten. Ze vormen een geheel met de solide plint. Het 1,8m-grid van de woningen verleent zich goed om binnenwanden te plaatsen ten behoeve van kamers. De gevels op de verdiepingen hebben te openen ramen met een doorval, zodat men de ramen kan openen en contact hebben met buiten. In dezelfde laag van woningscheidende penanten is het dak beëindigd met een daklijst. Onderdeel van het intensiveren is dat de daken ook gebruikt kunnen worden. Zo kan men vanuit de woning het dak op, voor het dakterras.

Op het plein vormt een grote boom het brandpunt. Het vormt een groen decor vanuit de woningen. Rondom deze boom kan men zitten en spelen op de haakvormige banken. Deze banken lijken uit het plaveisel te zijn opgetrokken en vormen daarmee een geheel met het plein. Deze plek bevordert de interactie van de buurt. Het patroon van het plaveisel van het plein volgt de fijnmazige 1,8m-structuur van de gevels. Het bevordert de ruimte om als een geheel te ervaren. Als het ware als één ontworpen. De kleinere schaal van het patroon is passend bij de meer intiemere verhouding van het plein. Het patroon van het plaveisel stopt daar waar de voorruimte begint. Hier stopt ook het plein en gaat over in de vloer van de meer private voorruimte. 's Avonds verlichten de pleinlampen de zitbanken en de boom. De individuele voorruimten worden 's avonds verlicht door de wandarmaturen aan de muurpenanten boven de wandbank.

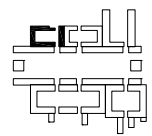
Op de hoek van het blok richting de Oude Binnenweg kan men de parkeergarage bereiken. Ook kunnen bewoners fietsen plaatsen in de garage.

MAURITSHOF

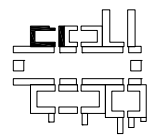

ISOMETRIE MAURITSHOF

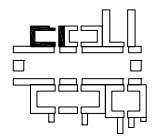

PERSPECTIEF MAURITSHOF

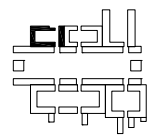

PERSPECTIEF MAURITSHOF

PERSPECTIEF MAURITSHOF

BOOMGAARDHOF

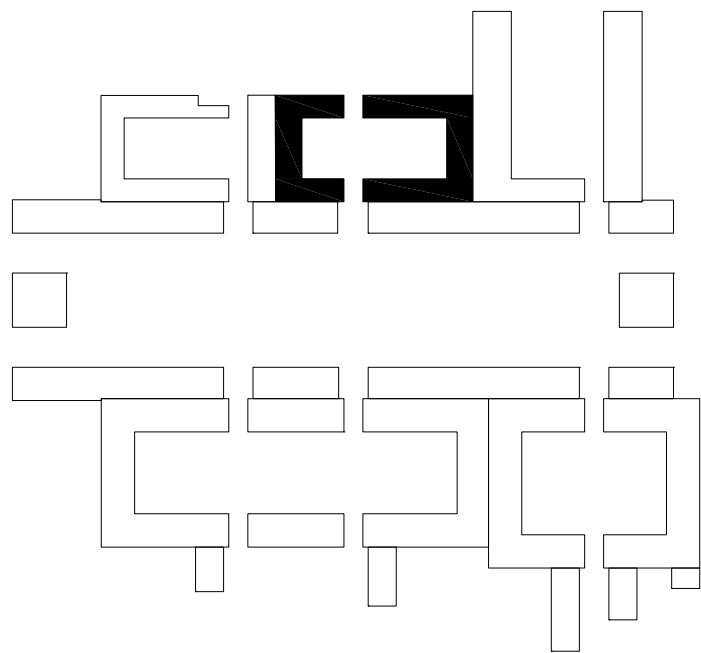
Het Boomgaardhof vormt ook een stedelijk interieur meer in de luwte tussen de Oude Binnenweg en de Westblaak. Deze route doorkruist het plein halverwege het midden. Rondom het plein zijn in het basement van de straatwanden beneden bovenwoningen gerealiseerd, die de ogen aan het plein vormen. Het basement is tweelaags hoog en daarmee passend binnen de grote schaal en verhouding van het plein. Daar boven zijn ruime stadappartementen gemaakt met hun entrees in de oksels van hoeken van het plein. De symmetrische opzet van de straatwanden, maakt de ruimte overzichtelijk en een rustig samenhangend geheel. Het bevordert de beslotenheid als stedelijk interieur.

De overgang tussen het openbare plein en de private beneden bovenwoning, wordt gevormd door een voorruimte die woningbreed is. Deze voorruimte vormt een wintertuin en verlengstuk van de woning. Deze is af te sluiten van het plein. De dubbelhoge ruimte, ook zichtbaar in de voorgevel, benadrukt de individuele woning als typologie. De ritmiek van de stijlen in de te openen puien gaan over in de 1,8m-structuur van bovengelegen appartementen. Deze wintertuin en tevens voorruimte, vormt een droogloop en de buitenruimte van de woning.

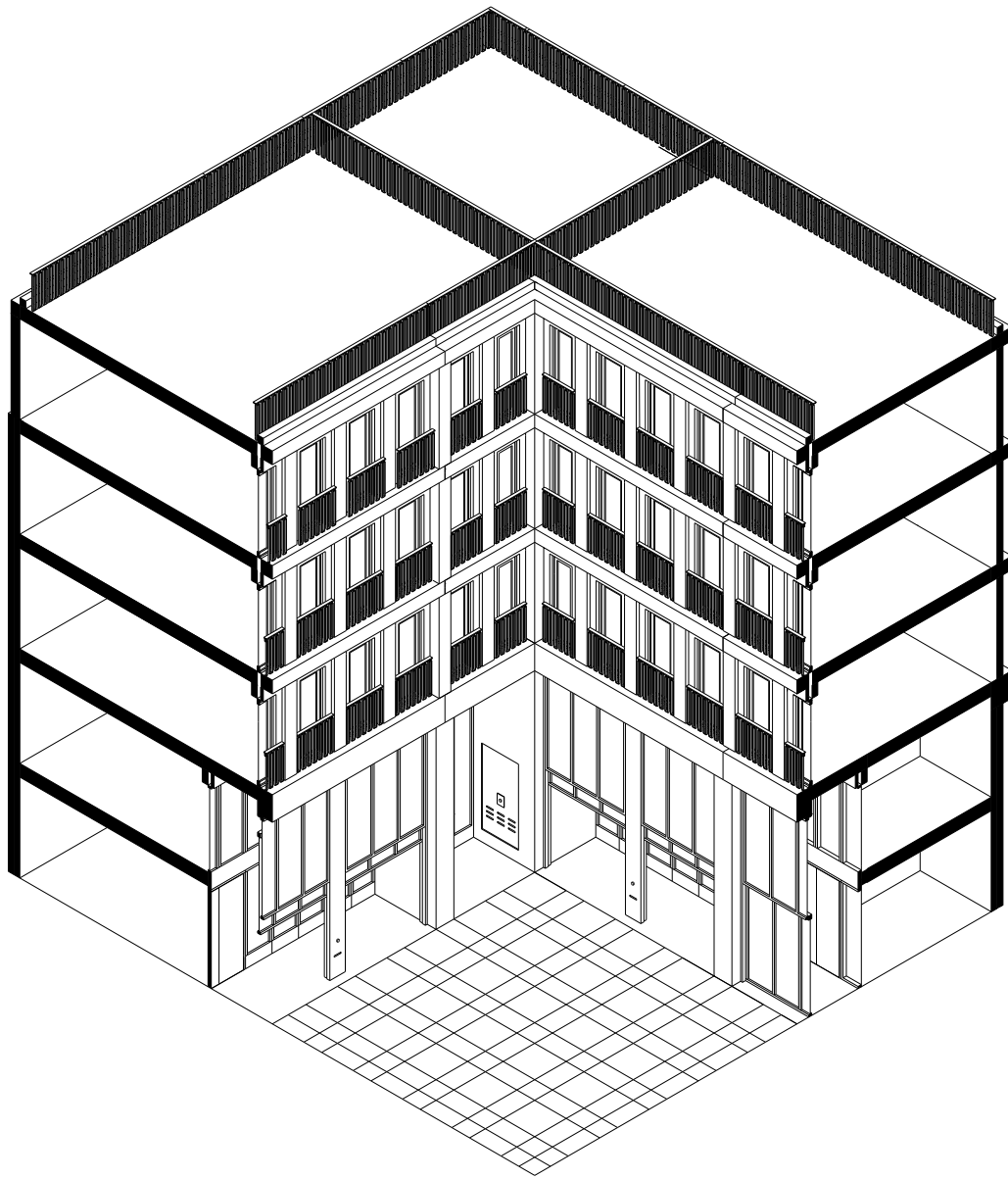
In de oksels van elke hoek van het bouwblok zijn de entrees zichtbaar gemaakt door dubbelhoge ruimten. Bieden een voorruimte voor het trappenhuis naar de individuele appartementen. Een groot bellentableau met pianolampje zorgt ervoor dat bezoek makkelijk kunt aanbellen. Een grote lampenbol in de voorruimte geeft een interieure kwaliteit mee aan deze ruimte en biedt 's avonds verlichte hoeken aan het plein.

In de gevels komen de individuele woningen naar voren door middel van naar voren gelegen gevelpenanten. Ze vormen een geheel met de solide plint. Het 1,8m-grid van de woningen verleent zich goed om binnenwanden te plaatsen ten behoeve van kamers. De gevels op de verdiepingen hebben verdiepingshoge te openen ramen met een frans balkon. Men kan over het balkon hangen en turen naar tafereel op het plein. Ook heeft elk appartement een interne wintertuin als buitenruimte en vormt de buitenkamer een verlengstuk van de woning. De appartementen als typologie worden door de naar voren liggende gevelbalken zichtbaar. De bovenste verdieping wordt weer door een daklijst beëindigd. Ook hierboven kunnen bewoners gebruik maken van het dakterras.

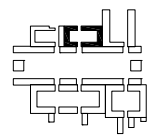
Op het plein vormen drie waterpartijen de brandpunten. Deze waterpartijen zijn gethematiseerd in het plaveisel van het plein. Zij nodigen kinderen uit om ermee te spelen en volwassenen biedt het een oase van rust in het stadse leven. Planten verwerkt in de stoepen van het plaveisel geven een fijn decor voor de woningen. Het patroon van het plaveisel van het plein volgt de fijnmazige 1,8m-structuur van de gevels. Het bevordert de ruimte om als een geheel te ervaren. Als het ware als één ontworpen. De kleinere schaal van het patroon is passend bij de meer intiemere verhouding van het plein. Het patroon van het plaveisel stopt daar waar de voorruimte van de entrees en de woningen in de plint begint. Hier stopt ook het plein en gaat over in de vloer van de meer private voorruimte. 's Avonds verlichten de lampenbollen het plein. Ze zijn onderdeel van het meubelwerk van het stedelijk interieur.

BOOMGAARDHOF

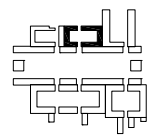

ISOMETRIE BOOMGAARDHOF

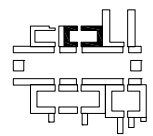

PERSPECTIEF BOOMGAARDHOF

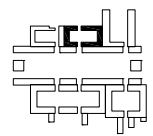

PERSPECTIEF BOOMGAARDHOF

PERSPECTIEF BOOMGAARDHOF

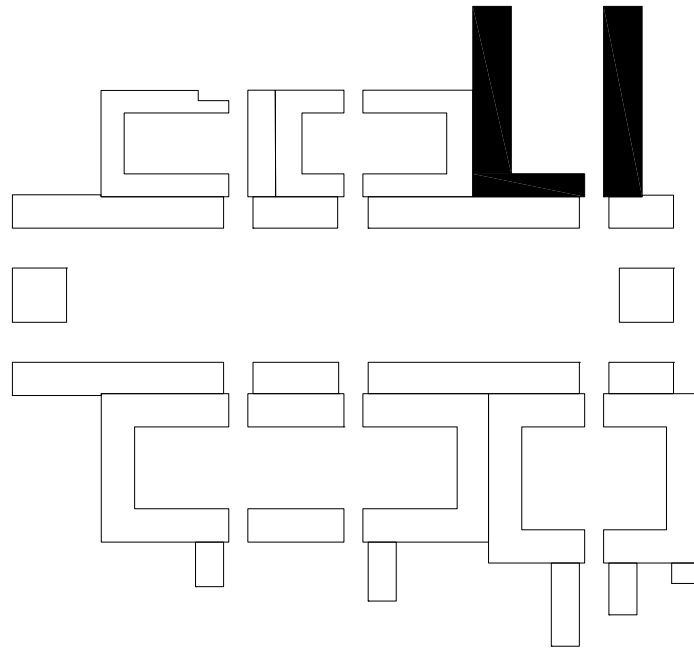
KAREL DOORMANPLEIN

Het Karel Doormanplein vormt het stedelijk interieur direct grenzend aan de Oude Binnenweg. Het ligt meer in de drukte van de Oude Binnenweg en het Binnenwegplein. Het plein vormt het verlengde van het bestaande horeca en winkelgebied. Het Karel Doormanplein wordt een verbinding richting het Westblaakplein. Het plein is niet rondom omsloten door straatwanden behorend bij het plein, maar dat neemt niet weg dat de ruimte als geheel wordt ervaren. Het plein wordt begrensd in het patroon van het plaveisel.

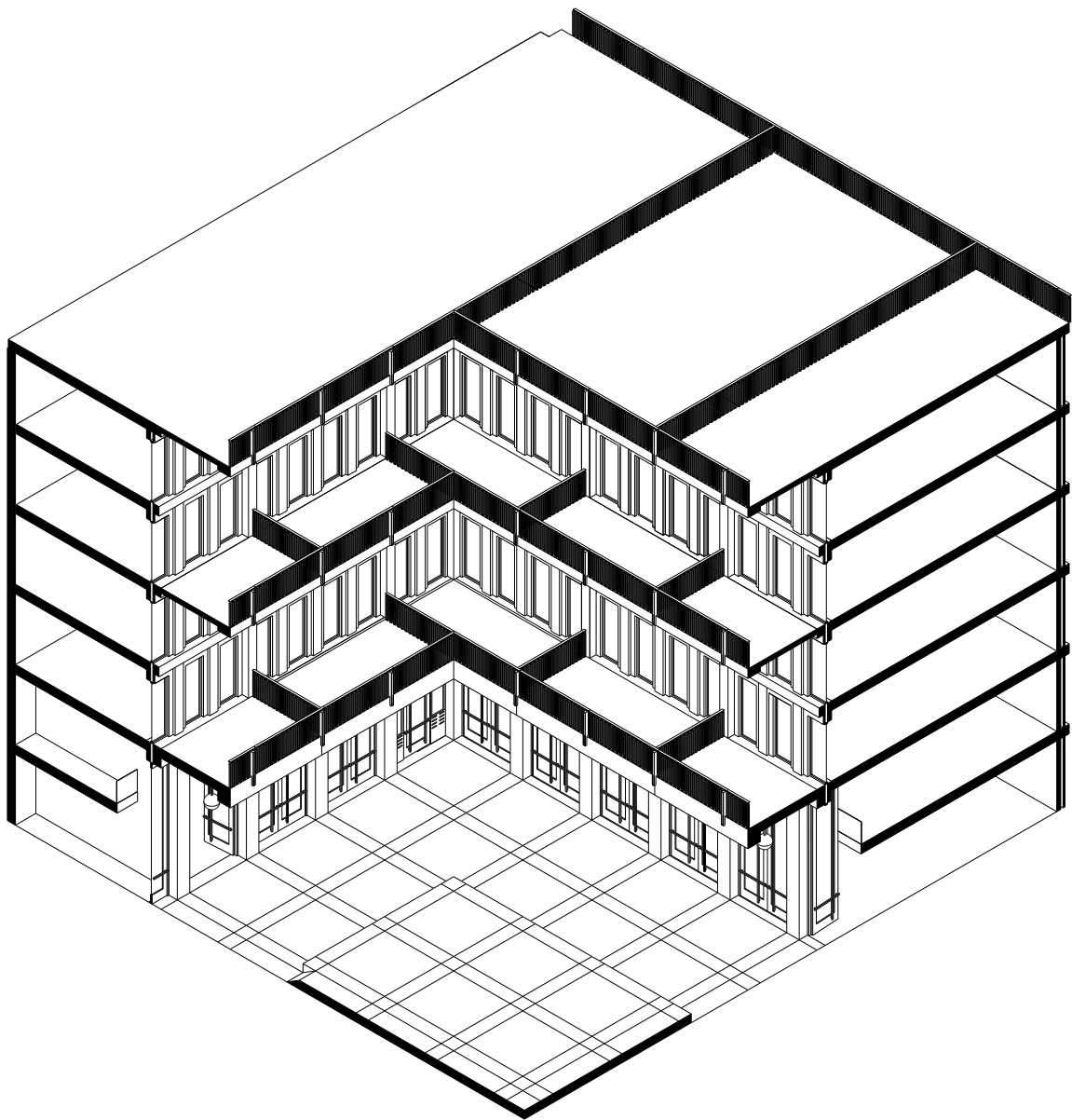
De plint rondom het plein heeft horeca en winkelprogramma. De plint is tweelaags en vormen hoge vensters naar het plein. Deze vensters zijn grote hoge deuren die volledig te openen zijn naar het plein. 3,6m breed en 7,2m hoog, het moduul van de horeca en winkels volgend. Zo wordt het plein naar binnen geleid en heeft een uitnodigende sfeer. Het krijgt daardoor een openbaar karakter. Binnen hebben de publieke functies een dubbel hoge ruimte en een entresol verbonden door een trap. Beide verdiepingen hebben een directe relatie met het plein. Op twee strategische plekken zijn entrees geplaatst voor de maisonnettes boven de publieke plint.

Dubbele maisonnettes op de bovengelegen verdiepingen zijn tweelaags hoog. Aan deze woningen vormt een diepe gaanderij aan balkons de buitenruimte van de individuele woningen. De balkons vormen ook een mooie geleding in de gevel tussen typologieën. De maisonnettes zijn aan de achterzijden door middel van een corridor ontsloten. De gaanderijen als luifel bieden een droogloop voor de plintfuncties. Deze vormen de tussenruimten, de overgangen van het openbare plein en het publieke. Het onderscheid tussen deze intermediaire zone en het plein wordt ook in materiaal aangeduid in de vloer. Deze kent dus een verschil tussen plein en de zone van de tussenruimte. De balkons van de woningen vormen ook een tussenruimte tussen het plein en de woningen. Zij krijgen eenzelfde uitstraling. Een meer interieure plafond en mooie hanglampen onder de luifel zorgt voor het versterken van het interieure karakter in de tussenruimte, maar ook voor het plein.

In het midden van het plein is de grond op getild en vormt een podium voor het horecaterras. Er ontstaan gradaties in gebruik op hetzelfde plein. Onderscheid wordt er gemaakt in, bewegen langs het plein, flaneren en zitten langs de gevels en tot stilstand komen op het opgetilde maaiveld. Het patroon van de vloer volgt een 3,6m-grid en vormt een geheel met de beuken van de plint. Binnen het 3,6m-vak past een horecaset met tafels en stoelen. Het plaveisel vormt een geheel met de straatwanden. Het patroon loopt tot het straatwerk van de Oude Binnenweg om het verschil van ruimte aan te duiden. In het midden van het opgehoogde plein staat een grote boom die schaduw biedt voor de terrassen en een groen uitzicht vanuit de woningen.

KAREL DOORMANPLEIN

ISOMETRIE KAREL DOORMANPLEIN

PERSPECTIEF KAREL DOORMANPLEIN

PERSPECTIEF KAREL DOORMANPLEIN

PERSPECTIEF KAREL DOORMANPLEIN

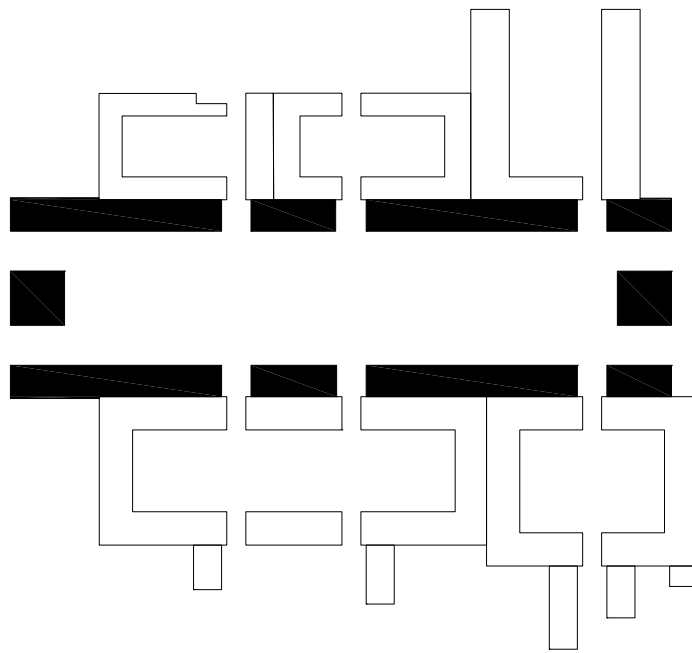

WESTBLAAKPLEIN

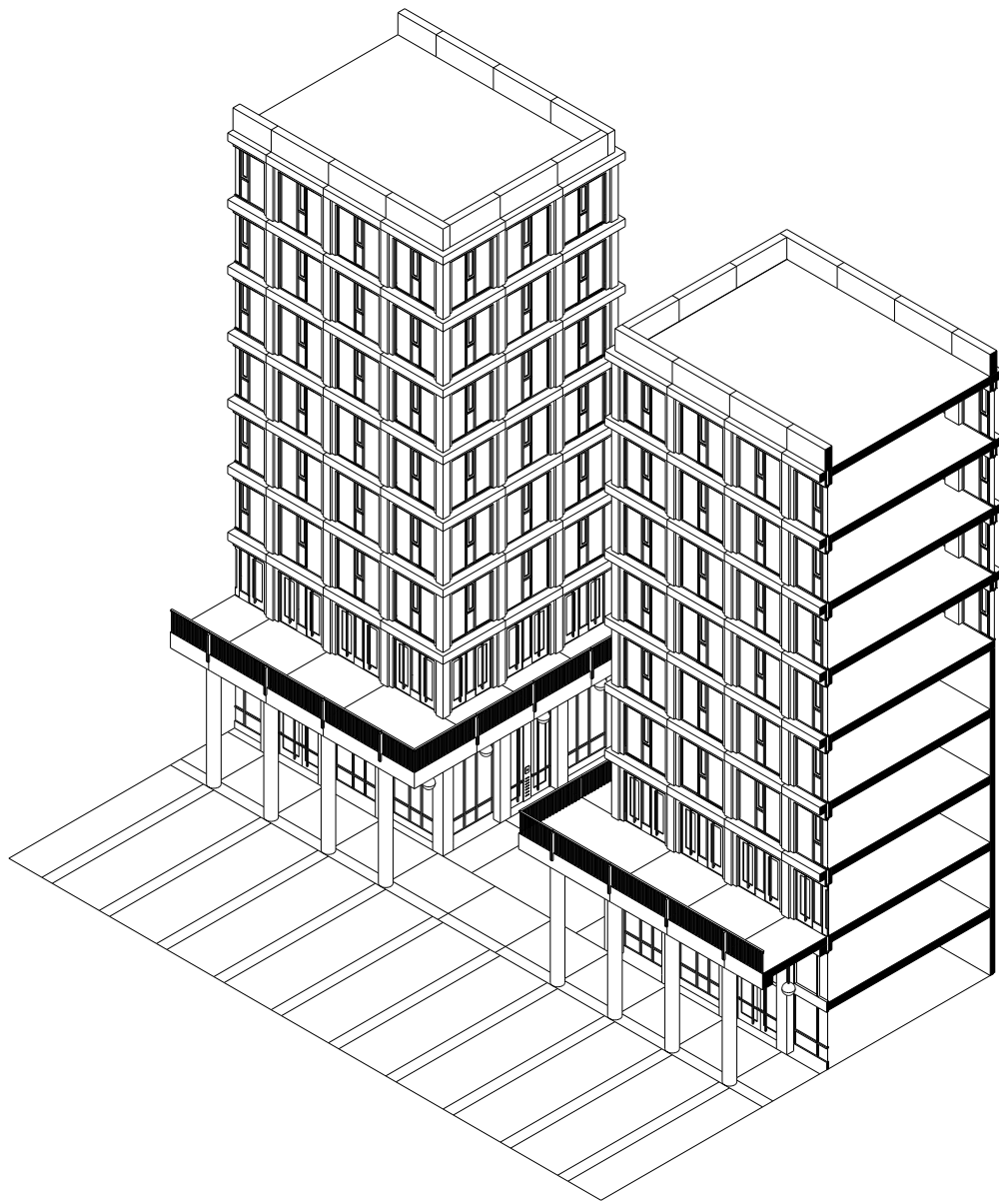
De Westblaak wordt in de toekomst meer autoluw gemaakt. Daarmee wordt het autoverkeer gereduceerd naar hooguit twee banen. Dit geeft ruimte aan voetgangers en fietsers zich te manifesteren dit door nu auto dominerende gebied. Op de plek komt het Westblaakplein, een stedelijk interieur die opvallend genoeg ook beweging in banen leidt. Dit plein vormt de overgang vanaf de Oude Binnenweg door het Mauritshof, Boomgaardhof of het Karel Doormanplein richting de Witte de Withstraat langs de Zwarte Paardenpassage of het Boomgaardplein. Ook vormt het de verbinding vanaf de Westblaak richting Eendrachtsplein.

Aan het Westblaakplein liggen publieke functies zoals winkels in de tweelaagse plint. Aan weerszijden van de doorgangen vanaf andere pleinen liggen strategischerwijs de entrees van de kantoren. Op de verdiepingen zijn kantoorruimten gesitueerd. Dit stedelijk interieur heeft hoge straatwanden, passend bij de schaal van deze ruimte. Op de koppen van het plein staan losse kantoortorens om de ruimte te begrenzen en de grote ruimte meer besloten te maken. De colonnades bieden beschutting voor bewegend verkeer zoals aan de ene zijde fietsers en andere zijde voor auto's. De colonnades bieden boven tevens een galerij als buitenverblijf voor de kantoren. Deze geven een mooi overzicht over het plein. De colonnades zijn een droogloop voor de plintfuncties. Aan de koppen gaan de colonnades over in een gevleugelde luifel de hoek om. Als droogloop en nadruk op de kantoorentree op de koppen. Deze vormen de tussenruimten, de overgangen van het openbare plein en het publieke. Het onderscheid tussen deze intermediaire zone en het plein wordt ook in materiaal aangeduid in de vloer en plafond. Er wordt hiermee verschil gemaakt tussen plein en de tussenzone. Een meer interieure plafond en mooie hanglampen onder de colonnade zorgt voor het versterken van het interieure karakter in de tussenruimte, maar ook voor het plein. De symmetrische opzet van de ruimte maakt de ruimte meer begrenst. De colonnades begrenzen op het maaiveld het plein. De wanden in de plint volgen de moduur van 3,6m breed en 7,2m hoog. De bovengelegen kantoorverdiepingen hebben het moduur van 3,6m. Een prettige maat voor kantoorindelingen. De gevels van de straatwanden zijn horizontaal geleedt, naar typologische modulatie van het achterliggende programma. Ook versterkt deze horizontaliteit de beslotenheid van de totale ruimte van het Westblaakplein.

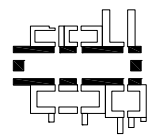
Het plein kent een bepaalde zonering. We hebben een wandelzone onder colonnades, daarlangs hebben we of een autozone of een fietsesplanade, ook voor voetgangers. In het midden van het plein een groen verblijfsgebied met een park en skatebaan. Het plaveisel volgt in 3,6m banen van gevel naar gevel en maakt het plein een geheel. Het biedt onderscheid tussen straat en plein, welke ook merkbaar is voor autogebruikers en fietsers. Dit plein heeft veel ruimte voor verblijven zo zijn er diverse rustpunten en brandpunten om en langs het park. Het volgt het meest basale principe van wat een stedelijk interieur mag inhouden. Het totaal aan straatmeubilair maakt dit geheel af als verblijfsplek in de stad.

WESTBLAAKPLEIN

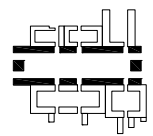

ISOMETRIE WESTBLAAKPLEIN

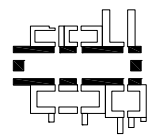

PERSPECTIEF WESTBLAAKPLEIN

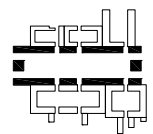

PERSPECTIEF WESTBLAAKPLEIN

PERSPECTIEF EENDRACHTSSTRAAT (RICHTING BOOMGAARDPLEIN)

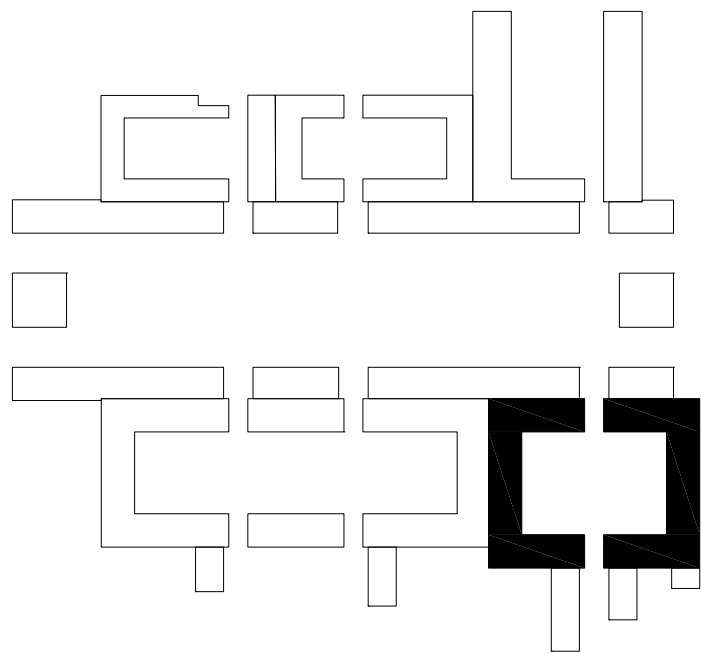

ZWARTE PAARDENPASSAGE

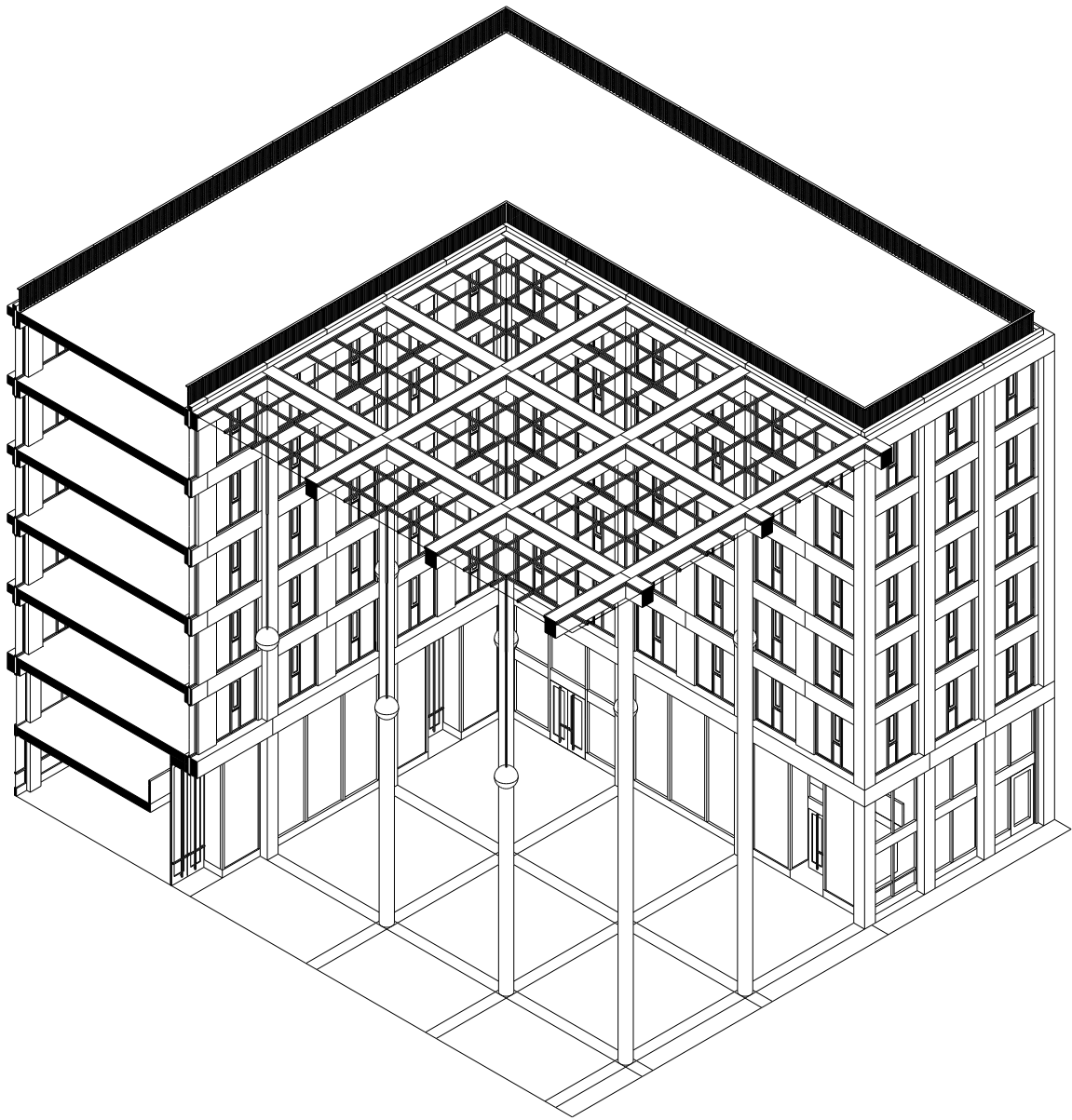
Tussen de Witte de Withstraat en het Westblaakplein is de Zwarte Paardenpassage. Dit overdekte stedelijke interieur vormt een verbinding, die vroeger de Zwarte Paardenstraat was. Het programma kenmerkt zich door luxueuze winkels en kantoren op de bovengelegen verdiepingen. De passage als typologie is hiermee ingezet om een overdekte winkelstraat te maken voor luxe niche winkels. Door het atrium komt veel licht binnen waaraan ook kantoren gerealiseerd kunnen worden. De passage vormt een mooie afwisseling aan de andere typologieën van andere stedelijke interieurs. Dit type is het meest interieur door zijn royale overkapping. Vloer, gevelwanden en dak geven hier in hoge mate een interieure kwaliteit. Door de hoge ruimte en ruime afmetingen doet deze passage openbaar aan, ook goed geschikt om dag en nacht openbaar te zijn.

Het hele plein kent een meer rijkere afwerking in vloer, gevel en dak. Het patroon van het 7,2m moduul gaat over van de hoge kolommen, in het plaveisel en uiteindelijk als constructiegeleding in de gevel en dak. Dit versterkt het gevoel van één ontworpen ruimte. Daarmee ook het interieur als geheel. De ruimte betreft voornamelijk een doorgangruimte. Er zijn dan ook geen zitplaatsen gerealiseerd. Het is met name bedoeld om te flaneren langs de luxueuze winkelatalages of de entree van kantoren te bereiken. Daarmee onderscheid deze ruimte zich van een shopping mall, die mensen ook meer laten verblijven in het overkapte vacuüm. Grote hanglampen dragen bij aan de interieure kwaliteit om ook 's avonds een onderdeel te zijn van het stedelijk circuit. De ruimte verleend zich ook goed voor tijdelijke manifestaties zoals food markets etc.

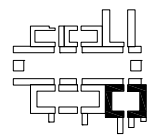
De plint is tweelaags hoog en bevat met name winkelfuncties. Aan weerszijden zijn centraal de entrees naar de kantoren vormgegeven. Elke pui in de plint is verdiept gemaakt om een tussenruimte te vormen in de groteske overdekte ruimte. Deze verkleint de schaal naar de publieke functies en vormt zo een intiemere overgang tussen het openbare en het publieke. Het plaveisel in het portaal van de entreepuien dient anders te zijn dan het plaveisel van het overdekte plein.

ISOMETRIE ZWARTE PAARDENPASSAGE

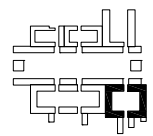

ISOMETRIE ZWARTE PAARDENPASSAGE

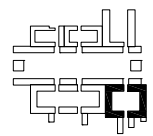

PERSPECTIEF ZWARTE PAARDENPASSAGE

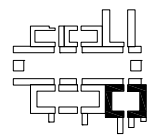

PERSPECTIEF ZWARTE PAARDENPASSAGE

PERSPECTIEF ZWARTE PAARDENPASSAGE

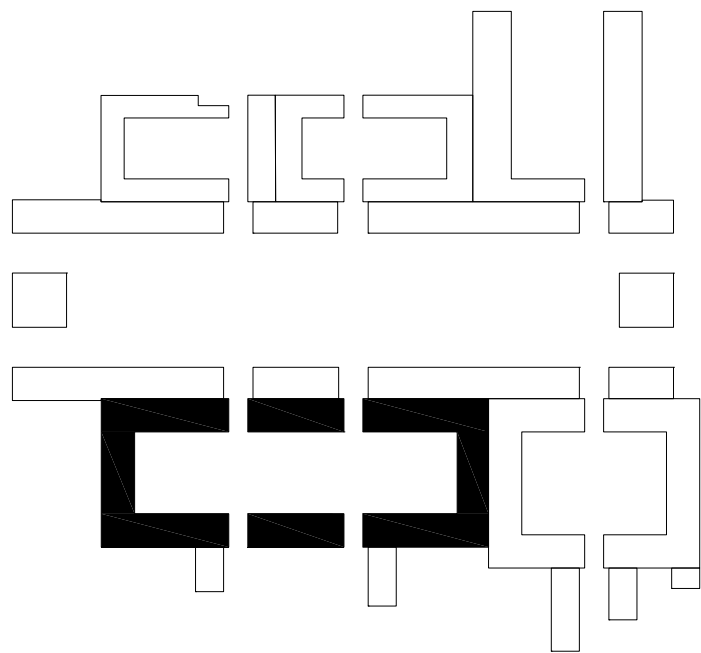
BOOMGAARDPLEIN

Het Boomgaardplein vormt een dubbele verbinding tussen de Westblaak en de Witte de Withstraat. Het moet de drukte van de Witte de Withstraat meer ontlasten. Dit stedelijk interieur heeft ook met name horecaprogramma en galerieruimten voor cultuur. Aan dit levendige plein wordt op de boven de plint gelegen verdiepingen gewoond.

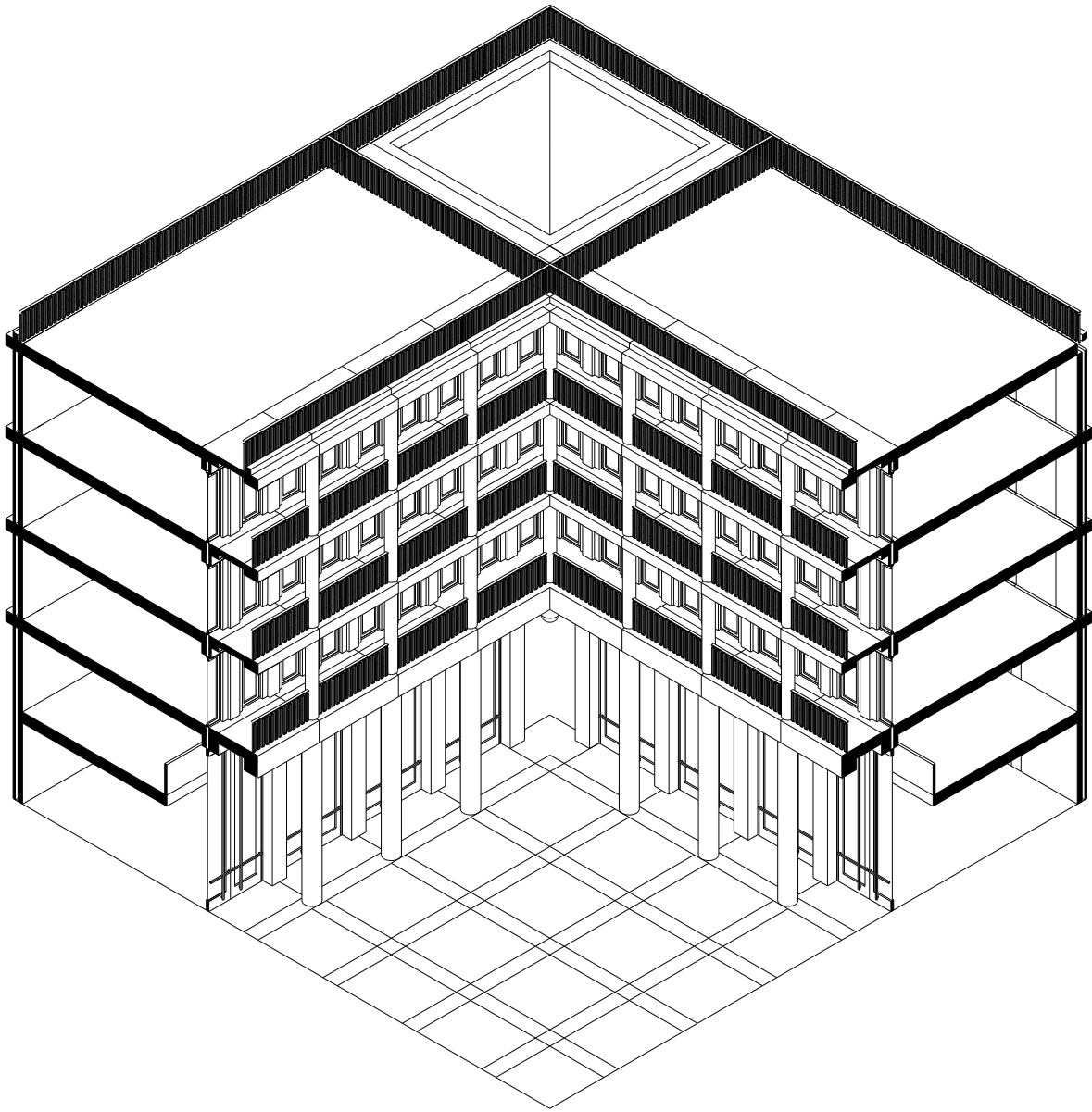
Rondom het plein begeleidt een colonnade als tussenruimte het openbare plein naar het publieke. Deze zorgt voor een droogloop, maar ook een droge zit aan een tafeltje in de horeca voor de gevel. De colonnade wordt naar bovengelegen verdiepingen gearticuleerd naar de buitengalerijen als buitenruimten voor de stadsappartementen. In de hoeken liggen de openbare trappenhuizen naar de parkeergarage en de stadsappartementen. Het plein loopt hierin over qua afwerking. De trappenhuizen vormen ook als ware een tussenruimte. Onder de gaanderijen van kolommen hangen lampen en hebben plafonds een interieure afwerking. Ook het plaveisel is hier van een andere afwerking dan het plein.

De symmetrische opzet geeft de ruimte een specifieke mate van beslotenheid en ervaring als geheel. De moduulmaat van 3,6m in de gevels loopt door in het plaveisel, tot een maat die ook passend is voor tafels met stoelen voor het horecaprogramma. Plaatselijk zijn groene afscheidingen gemaakt om horeca meer in te kaderen op het plein. Daardoor ontstaat een meer rustige zone in het midden van het plein. Vaste zitbanken bieden rustpunten in het voorbijgaan van mensen. Twee Rotterdamse kunstwerken vormen brandpunten op het plein. Zij zijn al vanaf andere pleinen en straten zichtbaar.

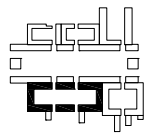
De bovengelegen appartementen hebben hun ogen aan het plein met hun buitenruimten. De appartementen staan in direct contact met het plein, dit zorgt voor interactie. Het wonen boven horeca geeft ook 's avonds een levendige sfeer.

BOOMGAARDPLEIN

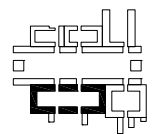

ISOMETRIE BOOMGAARDPLEIN

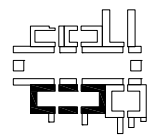

PERSPECTIEF BOOMGAARDPLEIN

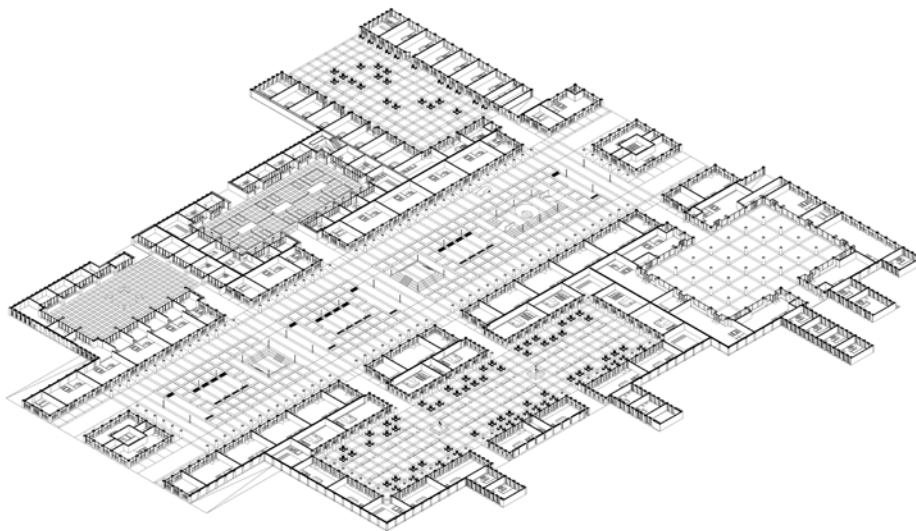
PERSPECTIEF BOOMGAARDPLEIN

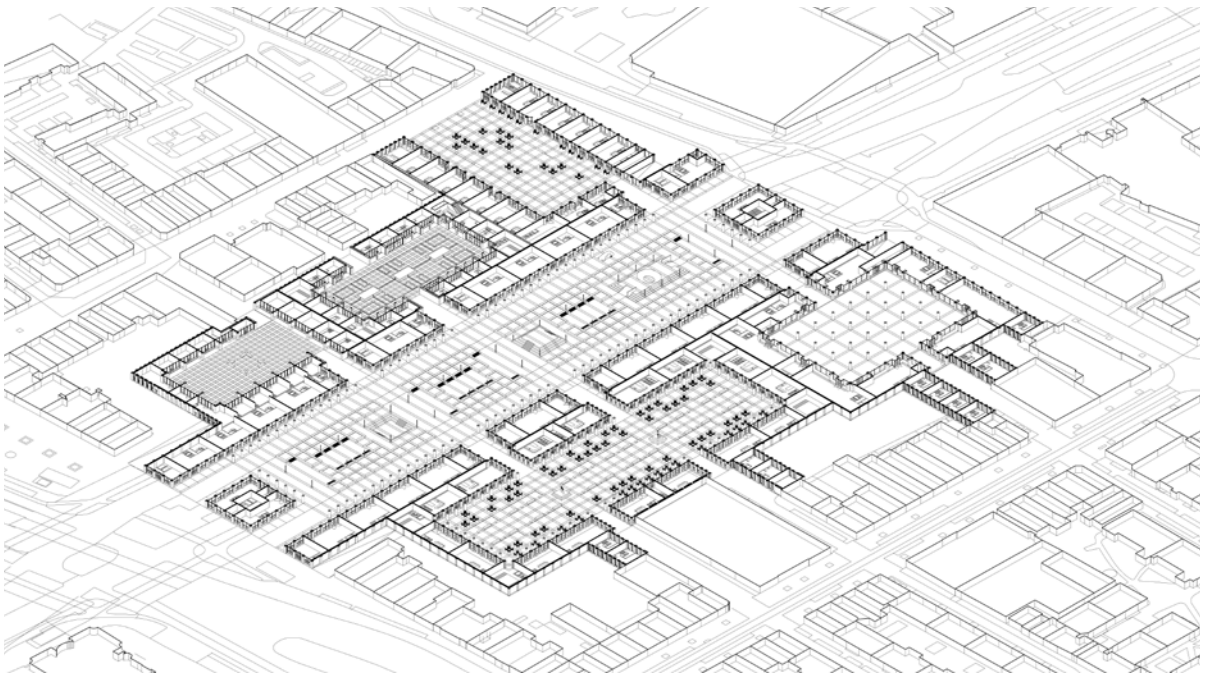

PERSPECTIEF BOOMGAARDPLEIN

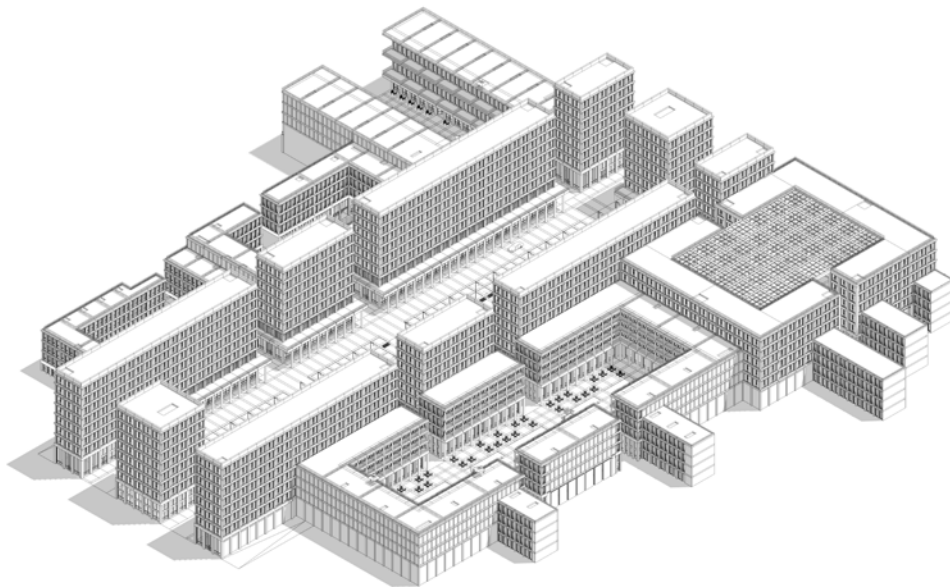

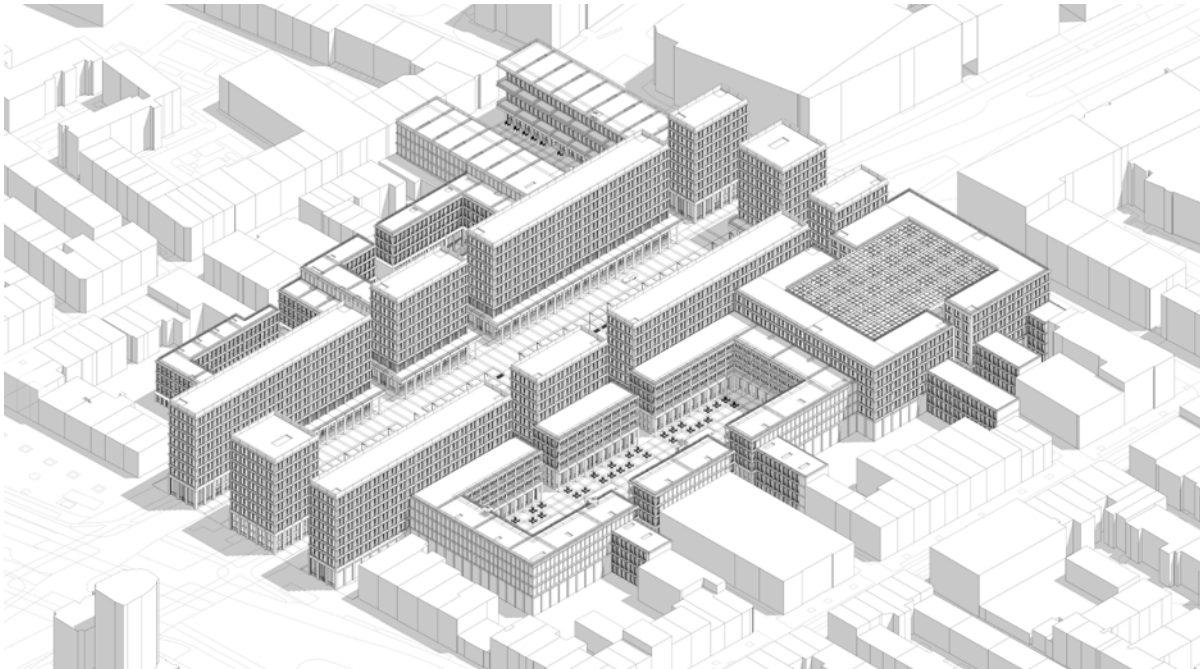
ISOMETRIE STEDELIJKE INTERIEURS

ISOMETRIE STEDELIJKE INTERIEURS

ISOMETRIE STEDELIJKE INTERIEURS

ISOMETRIE STEDELIJKE INTERIEURS

REFLECTIE EN POSITIONERING

Als net afgestudeerde Bachelor-student begon ik in 2014 aan de Rotterdamse Academie van Bouwkunst. Daarmee begon er voor mij niet enkel een opleiding architectuur, nee er begon ook een zoektocht naar jezelf. Wie ben ik als ontwerper? Wie en wat zijn mijn voorbeelden? Vragen die in het begin moeilijk lijken te beantwoorden, maar gaandeweg steeds makkelijker worden naar gelang je bouwt aan ervaring in projecten uit de praktijk en Academie. Met bagage aan geanalyseerde voorbeelden van architecten als Berlage, Dudok, Frank Lloyd Wright, Mario Botta en Mies van der Rohe uit mijn vorige opleiding, begon voor mij een nieuwe periode, waar alles open lag. Zo vergaapte ik me in deze beginperiode van de Academie aan projecten van Zaha Hadid, Jean Nouvel, Frank Gehry en Ben van Berkel. Een caleidoscopisch overzicht aan referentieprojecten, waar krachtpatserij, zo zie ik dat nu, geen vreemd gegeven is. Het begrijpen van deze gebouwen deed ik niet, het waren enkel de indrukwekkende ruimtelijke beelden die mij inspireerde. De Academie en mijn werkomgeving stimuleerde mij om na te denken over het begrijpen van gebouwen. Ik wilde deze voorbeelden aan gebouwen leren begrijpen, maar ik kreeg er geen vat op. Zou dit aan mij liggen? Of had dit met de architectuur te maken?

Halverwege mijn academieperiode maakte ik kennis met het werk van de Berlijnse architect Hans Kollhoff en zijn bakstenen ministerietorens in Den Haag, maar ook het Piraeus woonblok op het KNSM-eiland in Amsterdam. Ik bezocht de imposante gebouwen en schetste wat mij opviel en inspireerde. De gebouwen leek ik te kunnen begrijpen, ze lieten me zien dat ze er stevig staan, hoe ze gebouwd zijn, helder hun krachten afdragen naar de grond, maar dat je er ook zo aan voorbij kon lopen. Vanaf dat moment voelde ik de drang om in mijn werk en aan de opleiding, ook dergelijke begrijpbare architectuur te maken. Het denken over architectuur baseert Kollhoff uit een opvatting hoe te bouwen aan de stad.

Ik wil door middel van begrijpbare en herkenbare architectuur in de stad, ruimten creëren die prettig aan voelen. Architectuur die zich verhoudt tot de mensen in schaal, verhoudingen, proportie en structurering. Een elementair herkenbaar vocabulaire. Van pleinen, colonnades, luifels, plinten, daklijsten, kolommen. Dat is het instrumentarium waardoor gebouwen herkenbaar worden en vanuit de herinnering begrijpbaar zijn. Gebouwen zijn helder gestapelde massa's, die vertrouwen wekken en niet lijken om te vallen.

Terugkijkend op mijn werken aan de Academie van Bouwkunst, zie ik voornamelijk aan het begin van de academie een caleidoscopisch overzicht aan projecten. Halverwege mijn tijd aan de academie is er een kantelpunt bereikt in mijn eigen denken over architectuur en de stad. Ik ben vanaf dat moment erachter gekomen wie ik ben als ontwerper, wie mijn ware helden zijn en wat ik belangrijk vind. Een rode draad in al het werk is toch wel het architectonisch thema: de tussenruimte of overgang. De overgang van binnen en buiten, van het private naar het openbare. De samenhang, overeenkomsten, maar ook de schijnbare tegenstellingen hiertussen. Ook het denken in structuren is een terugkerend thema. Hoe structuren op te bouwen en het denken vanuit een systeem van bouwen. Vanuit de stedenbouw tot de architectuur en uiteindelijk het interieur. De werken van de academie, maar ook in de praktijk, bevinden zich langs het grensvlak van stedenbouw, architectuur en interieur.

Bij studio "Bypassing" heb ik verkent op welke wijze in de bestaande stad van Amsterdam een nieuw netwerk de congestie van mensen kan openbreken. In dit netwerk worden de grenzen verkent van het openbaar domein en de overgang naar het private en publieke domein. Aan dit netwerk werden begrensde ruimtes als hoven aaneengeschakeld en vormde op deze wijze een sequentie van ruimtes in de stad. Een groot gebaar naar de stad, die van bovenaf is bedacht. De nieuwe hoven heb ik begrenst door informele wanden, die binnen in het hof een ander gezicht hebben dan aan de formele buitenkanten. Helder geordend vanuit een begrijpelijke architectuur, die reflecteert op zijn omgeving. Hoven zijn in de plint commercieel, maar boven wordt er gewoond. Op deze wijze heb ik de stad verdicht met meer wonen, wat een levendig karakter moet opleveren.

Tijdens mijn studio "Integraliteit en Constructie" heb ik een bibliotheek ontworpen die vertrekt vanuit een tektonische beleving van ruimten. Op elke schaal van interieur tot architectuur is nagedacht over de integraliteit van constructie en dienende elementen. Zo ben ik begonnen bij het boek, de boekenplank en de boekenkast, die onderdeel is van het grote geheel. Door een systematische opzet op verschillende schaalniveaus, heeft dit geleid naar een bibliotheekgebouw die vanuit het grote gebaar ontworpen is. Waarbij ik de grenzen heb verkend van open en intiem, zicht en overzicht. Het gebouw wordt leesbaar door zijn elementaire taal en tektonische structuur.

Mijn strategie voor nieuwe stedelijke interieurs in Rotterdam heeft geleid tot een aaneenschakeling van openbare ruimten die nieuwe verbindingen vormen in het stedelijk weefsel. Hierbij stond steeds de overgang, de tussenruimte, tussen het openbare en het private voorop. Van bovenaf bedacht, vanuit een helder en pragmatisch systeem en moduulmaat. Gemoduleerd naar de openbare ruimten, programma en context.

Het plan komt voort uit de traditie van pleinen, colonnades, luifels, passages en gevels. Het is vanuit architectonisch perspectief gemoduleerd naar de stedelijke ruimtes. Elk stedelijk interieur vormt een eigen entiteit, en is an sich samenhangend. Als het ware een gesamtkunstwerk.

Analyses aan de hand van bezochte stedelijke interieurs in binnen en buitenland liggen ten grondslag aan het overzicht aan ingrediënten voor nieuwe stedelijke interieurs. Hier heb ik ontdekt hoe deze werken en waarom ze van betekenis zijn. Deze ingrediënten heb ik ingezet voor de toolbox. Een toolbox vormt het systeem aan elementaire onderdelen en ingrediënten om de condities van elementen vast te leggen. Deze elementen zet ik in om zo iets te vertellen over het gebruik, hoe overgangen kunnen werken van privé naar openbaar, over ruimtelijke en visuele relaties. Ze vertellen zaken over het alledaagse leven. De samenkomst van elementen leiden tot begrijpelijke en herkenbare stedelijke interieurs met zijn architectonische pleinwanden en overgangsruiden. De herkenbaarheid van elementen als balkon, luifel, kolom, raam, hekwerk, colonnade, deuren en entreeportalen staat daarbij voorop. Alle onderdelen samen moeten herkenbare gebouwen vormen, die de ruimten van de interieurs begrenzen. De bebouwing zijn volgens klassieke wijze geordend. Deze hebben altijd een plint en staan met hun voeten op de grond. De tektoniek van de gevels reageren op de achterliggende constructie. Deze schemert door in het spel van penanten en balken. Beelden van deze stedelijke interieurs vormen verlangens, analoge ruimten. Gereed om door zijn gasten en bewoners gebruikt te worden.

De stedelijke interieurs zijn ontmoetingsplaatsen geworden die zorgen voor interactie en uitwisseling. Ze zijn van betekenis voor de stad. Deze ruimten dragen bij aan de stedelijke cultuur. Ik heb de stedelijke interieurs gevormd als bemiddeling in de stedelijke ruimte tussen het openbare domein en het private/publieke domein in het gebouwde. Het zijn de ruimtes voor ontvangst in de stad geworden. Het zijn deze ruimtes van ontvangst, van interactie tussen functies, mensen en ruimtes, van bemiddeling tussen openbaar en privé, die de stad stedelijk maken. Het zijn de plekken waar mensen welkom zijn en graag verblijven, waaraan gewoond, gewerkt en geleefd wordt. Op deze bemiddeling draait de stedelijke samenleving en kan niet zonder deze stedelijke interieurs.

De samenhang van ruimten en overgangen tussen openbaar en publiek/privaat zijn voor mij van belang tijdens het ontwerpen. Op welke wijze je deze samenhang leest. Hoe structuren geordend zijn en zich verhouden tot mensen. Hoe elementaire onderdelen samen herkenbare en begrijpbare architectuur oplevert. Hoe grote gebaren naar de stad kunnen vertrekken vanuit een systematisch gedachte die een dunne lijn vormen tussen generiek en specifiek. Dit zijn de thema's die ik belangrijk vind voor mijn positioneren als architect. Mijn strategie voor nieuwe stedelijke interieurs presenteert een begrijpbare, overzichtelijk en samenhangend plan door het inzetten van elementaire ingrediënten en ordeningsprincipes. Dit in verhouding tot wat het betekent voor de stad.

Binnen in de stad, daar waar mensen wonen, werken, winkelen, leven. Elkaar ontmoeten. De stad als samenhangende structuur waardoor je van ruimte naar ruimte gaat. De stad met zijn straten, pleinen, hoven en gebouwen. Gebouwen met hun opeenvolging van de harde openbare buitenkant, langs de collectieve tussenruimte tot het private en intieme interieur. Veel ontmoetingsplaatsen in de stad zijn plekken die als interieurs zijn te beschouwen. Deze interieurs zijn onderdeel van het publiek domein van de stad. Deze stedelijke interieurs verrijken de stad en leveren een overduidelijke bijdrage aan het stedelijk welzijn en cultuur.

Dit projectboek vormt de zoektocht naar de betekenis van stedelijke interieurs in binnen en buitenland. Wat zijn de ingrediënten om een goed stedelijk interieur te maken? Deze opgave behelst een strategie voor nieuwe collectieve interieurs in de binnenstad van Rotterdam. Het presenteert een nieuw verstedelijkingsmodel gericht op de openbare collectieve interieurs van de stad. Als reactie op de huidige cultuur van stadsontwikkeling, waarbij gebieden individueel worden verkaveld en ontwikkeld tot vrijwel losse objecten in de ruimte. Door middel van een toolbox aan elementen, zijn ingrediënten gemaakt voor nieuwe stedelijke interieurs. De stedelijke interieurs fungeren als nieuwe verbindingen genesteld in het bestaande stadswefsel en dragen bij aan de vitaliteit van een levendige stad.